

URFA'DA HAFIZLIK EĞİTİMİ VE URFALI HAFIZLAR

Selahattin Eyyubi GÜLER
M.Emin UZUNGÖL

URFA'DA HAFIZLIK EĞİTİMİ VE URFALI HAFIZLAR

Selahattin Eyyubi GÜLER
M. Emin UZUNGÖL

Kitabın bu baskısı

sponsorluğunda basılmıştır.

2022/Mayıs

URFA'NIN DEĞERLERİ SERİSİ: 3

İkinci Baskı

Mayıs 2022

Dizgi-Mizanpaj

Selahattin Eyyubi GÜLER

Kapak Tasarım

Mustafa AKGÜL

Baskı

** Elif Matbaası**

Atatürk Bulvarı 1. Stad Apt. Altı No: 1/F

Haliliye/ŞANLIURFA

Tel: 0414 314 14 68

Sertifika No: 49127

Selahattin Eyyûbi GÜLER

1965 yılında Urfa'da doğdu. İlk ve orta okuldan sonra Ticaret Lisesi'nden mezun oldu. 1987 yılında Şanlıurfa Lisesi Kütüphanesi'nde memuriyet hayatına başladı.

1994 yılında Şanlıurfa Kız Meslek Lisesi'ne geçti ve orada 13 yıl kaldı; 3 yıl da ŞURKAV'da "Yayın Görevlisi" olarak çalıştı. 2007 yılında tekrar Şanlıurfa Lisesi'ne geçti ve 27 yıllık devlet hizmetinden sonra Şubat 2015 tarihinde emekliye ayrıldı.

Aynı yıl Eyyubiye Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nde ve Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü İzzettin Küçük Gençlik Merkezi Kütüphanesi'nde toplam 2,5 yıl görev yaptı.

Urfa tarihi ile ilgili araştırmalarına 1990 yılında başlayan yazar, Avrupalı Doğubilimi uzmanlarından Prof. J.B. Segal, Prof. Sebastian P. Brock, Prof. H.J.W. Drijvers, Prof. Charles Dowset, Prof. Robert Thomson, Prof. Peter Liddel ve Prof. J.F. Healey ile mektuplaştı; onlarla Urfa tarihi ve kültürü hakkında bilgi alışverişinde bulundu. Ayrıca Süryani asıllı Aziz Günel, Hanna Aykurt, Abraham Nuro, Gabriyel Akyüz ve Yusuf Begdaş; Ermeni asıllı Kevork Pamukçıyan ve Ordes Repovanov ile de yazıştı.

Urfa tarihi ve kültürü hakkında 3'ü müşterek olmak üzere, içlerinde Almanca ve İngilizceden çevirdikleri de dahil 90 makalesi yayınlanmıştır.

Orta derecede İngilizce ve Almanca, biraz da Süryanice, Ermenice, Grekçe, Arapça ve Osmanlıca bilmektedir. ŞURKAV Mütevelli Heyet Üyesi'dir.

Yayınlanmış kitapları şunlardır:

1. *Urfa Bölgesinde Devlet Adamları ve Komutanlar (M.Ö. XIV. Yüzyıl-M.S. 1920)*, (araştırma). (2 baskı)
2. *Şanlıurfa Kültürü Sözlüğü*, (M.H. Öcal ve R. Mızrak ile ortak), (sözlük).
3. *Şanlıurfa Uygarlığın Doğduğu Şehir*, (A. Cihat Kürkcüoğlu-M.C. Akalın-S. Kürkcüoğlu ile ortak), (monografi).
4. *Urfa'nın Etrafı* (R. Mızrak ve M. H. Öcal ile ortak), (tanıtım).
5. *Şanlıurfa and the Surroundings Area*, (R. Mızrak ve M. H. Öcal ile ortak), (İngilizce tanıtım).

6. *Urfa Tarihi / A History of Urfa*, (araştırma).
7. *H. İbrahim (Hayatı, Urfa ve Harran'la İlişkisi)*, (araştırma).
8. *Resimli Şanlıurfa Kültürü Sözlüğü*, (R. Mızrak'la ortak), (sözlük).
9. *Dini ve Tarihi Açıdan H. Eyyub (Aleyhisselam)*, (araştırma).
10. *H. İbrahim'in Hayatı Nemrud ve Bahklığöl Efsanesi / Prophet Abraham, The Legend Nimrod and Balıklığöl*, (araştırma-tanıtım).
11. *Yabancı Gezginlerin Gözüyle Urfa Bölgesi*, (araştırma). (2 baskı)
12. *Tarih ve Turizm Şehri Şanlıurfa*, (A. Cihat Kürkçüoğlu ile ortak), (tanıtım).
13. *Urfalı Nakşibendi Şeyhi Hacı Müslüm Hafız Efendi (K.S.) Hazretleri*, (biyografi).
14. *Şanlıurfa Yazıtları (Grekçe, Ermenice ve Süryanice)*, (araştırma).
15. *Urfa Tarihinden Sayfalar*, (araştırma).
16. *Urfa'nın Doğusunda Antik Bir Kent Soğmatar*, (araştırma ve tanıtım).
17. *Harran Tarihi ve Kültürü*, (S. Sabri Kürkçüoğlu ile ortak), (araştırma-tanıtım).
18. *Urfa'da Hafızlık Eğitimi-Urfalı Hafız ve Kurralar*, (M. Emin Uzungöl ile ortak), (biyografi).
19. *XIII. Yüzyıldan Günümüze Urfalı Naib, Kadı, Molla, Müftü, Vaiz, Müderris ve Alimler*, (M. Emin Uzungöl ile müşterek) (Biyografi)

Mehmet Emin UZUNGÖL

1973 yılında Urfa'da doğdu. Babası Urfa'nın yetiştirdiği ünlü gazelhan ve mevlidhan merhum Ahmet Uzungöl, annesinin adı ise Emine'dir.

Ulu Camii emekli imam-hatibi merhum Mehmet Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında 12 yaşında başladığı hafızlığını 3,5 yılda tamamladı. Kendisinin de yetiştirdiği birkaç çeyrek hafız okuldan dolayı ezberlerini devam ettirememişlerdir.

Birkaç yıl terzilik ve gözlükçü kalfalığı da yapan Hafız, 1996 yılında ilk görevine Viranşehir'de müezzin-kayyım olarak başladı ve orada 2 yıl 3 ay kaldı. 1998 yılında Bahçelievler'deki Hz. Hadice (r.a) Camii'ne becayiş usulü ile atandı ve burada 4 yıl kaldı. 2002 yılında Selahaddin Eyyubi Camii'ne geçiş yaptı ve orada da 3 ay görev yaptıktan sonra Vali Karacan Camii'ne atandı. Burada görev yaparken geçici olarak 45 kadar camide de imam-hatip olarak görev yaptı.

Tanınmış eski hafızlarla birlikte birçok camide mukabele okudu. Birkaç camide Kur'an Okuma ve Ezberleme Yarışması'nda jüri üyeliği de yaptı.

Bediüzzaman Said Nursi'nin öğrencilerinden merhum Abdülkadir Badıllı'nın yanında Risale-i Nur derslerine katıldı.

Birçok "Ezanı Güzel Okuma Kursları"na katıldı; klasik makamları öğrendi. Hizmetlerinden dolayı İl Müftülüğü'nden Takdir ve Teşekkür Belgesi aldı.

Evlü, iki kız ve bir erkek çocuk babası olan M. Emin Uzungöl, halen Resulullah Camii'nde müezzin-kayyımlık yapmaktadır. Araştırmacı yazarlığını ve arşivciliğini devam ettirmektedir.

Yayınlanmış eserleri şunlardır:

1. *Urfa'da Hafızlık Eğitimi Urfalı Hafız ve Kurrallar* (S.E. Güler ile ortak) Şanlıurfa 2019.

2. *XIII. Yüzyıldan Günümüze Urfalı Kadı, Nâib, Molla, Müftü, Vâiz, Müderris ve Âlimler*, (S.E. Güler ile ortak) Şanlıurfa 2021.

ÖNSÖZ

Miladi VII. Yüzyılda II. İslam halifesi Hz. Ömer (r.a.) zamanında Müslüman Araplar tarafından fethedilmesiyle bölgemiz İslamla tanışmıştır. Her ne kadar Müslüman yöneticiler tarafından idare edilmiş olsa da XII. yüzyıla kadar herhangi bir hafız ismine rastlamadık. Bu arada özellikle Harran'daki medreselerde yüzlerce âlim yetişmiştir.

Bölgemizin İslamlaşmasına katkı sunmak için İran/Nişabur'dan gelmiş olan Şeyh Mes'ud el-Nişâburi'yi ve yine İran/Hamedan'dan gelmiş olan Bedi'üzzaman Şeyh Ahmed el-Hamedâni'yi görüyoruz. Bu mübarek zatların Urfa'ya büyük manevi katkıları olmuştur. İslam'a hizmetlerinin yanında Urfa halkının tasavvufu da tanışmalarını sağlamışlardır. Bunların dergâhında da mutlaka hafız yetişmiş olduğunu tahmin ediyoruz; ancak kayıtlara girmediğinden isimlerini bilemiyoruz.

Kaynaklardaki ilk Urfalı hafıza, XII. yüzyılda rastlıyoruz. Bu da aynı zamanda fıkıh ve hadis âlimi olan Abdülkadir er-Ruhâvî'dir. 1215 yılında Harran'da vefat etmiş olup mezarı kayıptır.

Bu tarihten sonra uzun bir süre âlim yetişmesine rağmen hafızlara ait bilgi yoktur. Mutlaka hafız da yetişmişti, fakat belki de kayıtlara geçmemiştir. Osmanlı dönemine ait o da 1800'lerde yaşamış birkaç hafızın ismini mezar taşlarından dolayı tanıyabiliyoruz.

Mahmut Karakaş hocamızın Urfalı evliya ve âlimlerini anlatan çalışmaları neticesinde birçok âlim ve evliyayı tanıma imkânımız oldu. Her ne kadar hocamız kitaplarında birkaç hafızdan bahsetmiş olsa da bunlar bir kitap olacak kadar yeterli değildi. Bunların yanında Urfalı hafızlara ait müstakil bir çalışma da yoktu.

Arşivimizde eski ve yeni birçok hafız fotoğrafı mevcuttu. Halk arasında eski hafızlarla ilgili birçok menkıbe ve hatıra anlatılıyordu. Hafızlara ait bir kitabın bulunmayışı da bizi bu çalışmaya yöneltti. Bu hafızlara ait bilgilerin bir araya getirilerek bir kitap halinde yayınlanmasıyla Urfalıların ve gelecek nesillerin bunları tanınması için çalışmalara başladık.

Araştırmamızda sınırlı sayıda yazılı kaynaktan istifade ettik. Vefat etmiş hafızların yakınlarından da bilgi alma imkânımız oldu. Ulaşabildiğimiz kadarıyla fotoğraflarına da ulaştık.

Bu çalışmamızda Urfa'daki bütün hafızları değil de özellikle halk arasında takdir edilen ve beğenilen, mukabele okumasıyla tanınmış olanları aldık. Mevlid ve gazel okuyan hafızlar biraz daha ön planda olmuşlardır. Bu arada hafız olup, öğretmen, doktor, polis memuru, cumhuriyet savcısı ve müftü olan hafızlarımızı da aldık. Birkaç başarılı ve gayretli genç hafızımızı da başarılarının ve gayretlerinin devamını temennisi için kitaba ekledik.

Çalışmamız Giriş'in dışında iki bölümden oluşmaktadır. Giriş'te hafız kelimesinin manası ve kullanıldıkları yerler açıklandıktan sonra İslam'ın ilk yıllarından başlayıp Osmanlı döneminin öncesi ve Osmanlı döneminde hafızlık eğitimi ile Cumhuriyet dönemindeki hafızlık eğitimi hakkındaki bilgilerden sonra günümüz Kur'ân kurslarındaki hafızlık eğitim durumunu açıkladık.

“Urfa'da Hafızlık Eğitimi” başlıklı birinci bölümde, Urfa'da Kur'an'ı ezberleme metodları hakkında açıklama yaparak bunlardan hangisinin günümüzde kullanılıp kullanılmadığı hakkında gerekli bilgileri de verdik.

“Urfalı Hafızlar” adlı ikinci bölüm çalışmamızın ana teması olup bu bölümde gerek vefat etmiş ve gerekse hayatta olup tanınmış olan toplam 214 hafızın biyografisine ve kısa da olsa menkıbe ve hatıralarına yer verdik. Sıralamamızı doğum tarihine göre, yani eskiden yeniye doğru bir sıralama yaptık. Çok aramamıza rağmen vefat etmiş bazı hafızların bilgilerine ulaşamadık. Hayatta olan bazı hafızlar da kitaba girmek istemediler. Bu arada unuttuklarımız da mutlaka olmuştur.

Kitabımıza bilgi ve birkaç fotoğraf olarak katkıda bulunan Arşivci-Fotoğrafçı Sn. Burhan Akar'a, Sn. Rüştü Öcal'a ve A. Cihat Kürkcüoğlu'na nezaketlerinden dolayı teşekkür ediyoruz.

Kitabın basımına katkıda bulunan İstanbul Renovasyon Merkezi yetkililerine kalbi teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Gayret bizden başarı Allah (c.c.)'tandır.

Urfa, Mayıs 2022

Selahattin E. GÜLER
M.Emin UZUNGÖL

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
------------	---

GİRİŞ

Hafız kelimesi.....	17
İslam'ın İlk Yıllarında Hafızlık Eğitimi.....	18
Osmanlı'dan Önce Hafızlık Eğitimi.....	20
Osmanlı'da Hafızlık Eğitimi	21
Cumhuriyet Döneminde Hafızlık Eğitimi.....	21
Günümüz Kur'ân Kurslarındaki Hafızlık Eğitimi	23

Birinci Bölüm URFA'DA HAFIZLIK EĞİTİMİ

Urfa'da Kur'ân'ı Ezberleme Metodları	26
1. Geleneksel Yöntem	26
2. 1-4-2-3 Yöntemi.....	27
3. Bütün Olarak Ezberleme Yöntemi	27

İkinci Bölüm URFALI HAFIZLAR

Abdülkadir el-Hâfız er-Ruhâvî	29
Mehiş'in Oğlu Ali	30
Mevlâna Hafız Osman Efendi.....	31
Dede Osman Hafız Efendi.....	31
Muhammed (Ferdî)	32
Muhammed Salih Sâni.....	32
Hartâvizâde Muhammed Selim Efendi.....	33
Derviş Süleyman Hafız.....	36
Derviş Seyyid Hafız Süleyman Efendi	36
Defterdârzâde Salih.....	37
Muhammed 'Admî.....	38
Hatâyî	38
Kurrazâde Muhammed Halid Efendi.....	39
Müderrişzâde Hacı Ramazan Efendi.....	40

Hacı Mustafa Efendi.....	41
Derviş Halil el-Kadîri	42
Derviş Mustafa Şevket Efendi	43
Zülfikâr (Mihri)	43
Hacıkâmilzâde Hacı Muhammed Reşid Efendi.....	43
Sofizâde Hacı İsmail Efendi	44
Kürkcüzâde İbrahim Halil Efendi.....	45
Kesko Hacı Muhammed Efendi	45
Mahmud KAZOĞLU.....	45
Çiftçioğlu Kurra Muhammed Hafız.....	47
Hacı Mehmet Sıtkı ÖCAL	48
Hacı İNCİRKUŞU.....	49
Muhammed (Hilmi)	49
Hacı Müslüm ABACI (Hz).....	50
Onardığı ve İnşa Ettirdiği Camiler.....	51
Hastalığı ve Vefatı	52
Türbesi	52
Menkıbeleri.....	54
Keşf-i Kubur Kerameti	55
Pencereden Üç Tane Binlik Çıkarması	55
Hasta Akciğeri Yenisiyle Değiştirmeleri.....	56
Hacı Müslüm ALPAN	57
İsmail ŞİMŞEK	58
Muhammed Lütfi OKUMUŞ.....	59
Mırıné Hoca ve Said-i Nursi Hazretleri	61
Mırıné Hoca ve Bastonu	62
Kefenini Hazırlatması ve Vefatı	63
Ahmet Zeki AKBAL	63
Abdurrahman ÇİFTBUDAK.....	65
Muhammed AKKAFI.....	66
M.Bahattin GENÇ	68
Ömer GÖÇ	68
Hacı Nuri BAŞARAN.....	70
Hatıraları.....	72
Mehmet Aziz EKREN	73
Bir Hatırası.....	74
Zeki DAYI	75
Mustafa EROĞLU.....	78
Ramazan OKULLU.....	78

Halil Hâki ÖCAL	79
Halil ALTIPARMAK.....	79
Abdülhamid BELLİ	81
Osman ŞENBAHAR	82
Zeki AKPINAR.....	82
Hacı Rafi GÖRGÜN	82
Mahmut İŞLER.....	84
Mahmut YILDIZ	84
Bir Hatırası.....	85
Mahmut KAYAR.....	85
Mehmet ÇOBAN	86
Halil UZUNGÖL	87
Hâki ATAHAHAN	88
Bekir İZGÖRDÜ.....	89
Veyis ÇELİK.....	89
Şihmüslüm NACAR.....	90
İsmail UYANIKOĞLU.....	90
Abdurrahman DANAGÖZ.....	91
Mahmut KASAP.....	91
Emin MARDİNLİ.....	91
Reşit ŞENGÖZ	92
Hüseyin VURAN	92
Şefik KAHVECİBAŞI	93
Osman GÜLTEKİN	93
Mahmut AKAGÜN	93
Hocasıyla İlgili Bir Hatırası.....	94
M.Yaşar ŞEKERCİ	95
Mehmet ALTINGÖZ.....	95
Mehmet KILIÇ.....	97
Mustafa BAĞMANCI.....	97
Bekir Yaşar YILDIZ.....	98
Mustafa TACİR.....	98
Osman KIVIR.....	99
Ömer NACAR.....	100
Hacı Mustafa ÖZTOP	100
Ömer ALTUN.....	100
Mahmut BOSTANCI	101
Fethi DEMİRER.....	101
Mehmet DÖNMEZ.....	102

Bahattin ÇUHADAROĞLU	102
Hafızlıkla İlgili Bir Hatırası	102
Abdülkerim YILMAZTEKİN	103
Halil ONAT	104
Hanif BURUN	104
İ. Halil KAHVECİBAŞI	105
Hocasıyla İlgili Bir Hatırası	106
İbrahim Halil UMUÇ	107
Mehmet KESKİN	107
Mehmet BALDEMİR	109
Ramazan DEMİRCİ	110
Mehmet İNCE	110
Halil KAYMAZ	111
Bedih KAPAKLI	111
Halil ŞEKERCİ	111
M.Salih POLAT	112
M.Said BAĞMANCI	113
Abdülkadir ALPEREN	115
Ali BAKAY	115
Mahmut Kemal KAHVECİBAŞI	115
Faik KAYA	116
Cemal ÇEKİLMEZ	116
Mustafa YUNUSOĞLU	117
Eşref TÜRKOĞLU	117
Yusuf Ziya KAHVECİBAŞI	118
Adem BEYAZKURT	118
Abdullah YILDIZ	119
M.Zeki İDKİN	119
Şükrü TÜRKOĞLU	120
Kasım SEZER	120
Ahmet KARATAŞ	121
Murat TACİR	122
Mahmut TAMAK	122
İsmail KASAP	122
Ahmet Şemsettin KAHVECİBAŞI	123
Necati ASLAN	123
Halil YAŞAR	123
İsmail BOZKURT	124
Ali DALYAN	124

Bekir POLAT	125
Mustafa KARAYAZGAN	126
Mustafa YEŞİLDAĞ	126
Osman UZUNGÖL	127
Osman ŞEKERCİ	127
Mehmet BEŞKAT	128
Mehmet BARAN	128
Mustafa ÇUHADAROĞLU	128
Murat FİDANOĞLU	129
Ali DAVİZAN	129
Abdülkadir KUŞKIRAN	130
Mehmet ÇOBAN	132
Ziya DEMİRBAŞ	133
Ömer Faruk ÖZER	133
Dr. Necmi ŞENAY	134
Osman KAZAZ	134
M.Bünyamin KAHVECİBAŞI	134
Yasin KASALI	135
Şeref EROĞLU	136
Hayati BAYBOSTANCI	136
İsmail ÖNER	137
Halil KARATAŞ	137
İbrahim ONAT	138
Osman SÜRER	138
M.Salih KURT	138
Bahaeddin PARLAKÇI	139
Dr. Mustafa Bülent DADAŞ	139
Mahmut TÜRK	140
İ. Halil ASLAN	140
Hıdır BENZEŞ	141
Ahmet ALTUN	142
Abdullah MERMERTAŞ	142
Ömer Faruk YETİM	143
Eyyüb Kenan SAVAS	143
M.Reşit DAĞDEVİREN	144
Ali Haydar ATAY	144
Recep KILIÇ	145
Mehmet DEMİRCİ	145
İbrahim YANDIRICI	146

Sait ÇAKALLI.....	146
M. Emin FİDANOĞLU.....	147
Mehmet KURT.....	147
Osman PINARBAŞI.....	147
Murat PADAK.....	148
Abdülkadir BAYBOSTANCI.....	149
Mustafa HAMURLU.....	149
Halil KAHRAMAN.....	149
Osman PARLAKÇI.....	150
Serdar DEMİRTAŞ.....	150
Ömer ÇELİK.....	150
İsmail KAHVECİBAŞI.....	151
Mehmet BAL.....	151
Müslüm YEŞİLKENDİR.....	152
Hasan AKBOZ.....	152
Dr. Numan KARAGÖZ.....	153
Haşim ÇELİK.....	153
Mehmet ÇİFTÇİ.....	154
Ö. Faruk KAHVECİBAŞI.....	154
Abdüssamed MELİK.....	155
Yusuf DİRLİK.....	155
Mehmet ÇİFTÇİ.....	155
Mahmut BOSTANCI.....	156
İbrahim KAHRAMAN.....	156
Bilal ÇOBAN.....	157
Ahmet YEŞİLKENDİR.....	157
Yusuf POLAT.....	158
Sadık POLAT.....	158
Mahmut DEMİRBAŞ.....	158
M. Fatih KAHVECİBAŞI.....	159
Hasan BEYAZKURT.....	160
M. Sıddık DÜĞER.....	160
Mehmet Emin EŞKİL.....	161
Halil KAPLAN.....	161
M. Fatih POLAT.....	162
Muhammed Emin ALP.....	162
İsmail CANPOLAT.....	163
Mahmut DİN.....	163
Mustafa ÇİLOĞLU.....	163

M. Fatih PİŞKİN.....	164
Yunus DEMİRCİ.....	164
Osman DÖRTBUDAK.....	165
Taha KAHVECİBAŞI.....	165
Müslüm KARANFİL.....	166
Abdullah DÖRTBUDAK.....	166
Muhammed Yusuf KAHVECİBAŞI.....	167
M. Üsame OKKALI.....	167
Mehmet KAHVECİBAŞI.....	168
Mehmet Sadık KAVŞUT.....	168
M.Burak ÇEKİLMEZ.....	168
M.Sefa ÇEKİLMEZ.....	169
İsmail DEMİRCİ.....	169
M. Said BAYBOSTANCI.....	170
Muhammed Nur KEMENDİ.....	170
İ. Halil ÇİFTÇİ.....	171
Sabri YAZAR.....	171
Musa ESKİ.....	172
Eyyub Ensar KILIÇ.....	172
Said OKKALI.....	173
Cuma ALPER AKÇELİK.....	173
BİBLİYOGRAFYA.....	175
A. Yazılı Kaynaklar.....	175
B. Canlı Kaynaklar.....	176
C. İnternet Siteleri.....	177

GİRİŞ

Urfa'daki hafızlık eğitimine girmeden önce, hafız kelimesinin kökeni hakkında geniş bilgi vermekte ve hafızlığın Hz. Peygamber (sav) döneminden günümüze kadar gelen tarihi seyrini gözden geçirmekte büyük fayda görüyoruz.

Hafız kelimesi

Arapçada "korumak, ezberlemek, saklamak ve sırrı saklamak" manasındaki **h-f-z** kökünden türemiş bir isim olan hâfız, sözlükte; "Kur'ân ve hadisi ezberleyen, açık ve doğru yol" anlamına gelmektedir. Toplumda kullanılan yaygın anlamı itibariyle "**hâfız**", Kur'ân-ı Kerîm'i baştan sona ezberleyen kimseler için kullanılmaktadır. Hâfız kelimesi, Kur'ân-ı Kerîm'de farklı kalıplarda 42 ayette geçmektedir. Allah'ın güzel isimlerinden biri olarak Kur'ân'ın üç yerinde "**hâfız**", üç yerinde de "**hafız**" kelimeleri Cenâb-ı Hakk'ın birer sıfatı durumunda kullanılmaktadır.

Tarihî seyri itibariyle bakıldığında Kur'ân-ı Kerîm'i ezberleyenlerle ilgili farklı kelimelerin kullanıldığını görmekteyiz. İlk dönemlerde Kur'ân-ı Kerîm'i kısmen veya tamamen ezberleyen kimseler için **cem'** kelimesinin kullanıldığını görmekteyiz. İsimleri ve sayıları değişmekle birlikte "Hz. Peygamber döneminde Kur'ân'ı cem' edenler" başlığı altında verilen bilgilerden bunların Kur'ân'ın hafızları olduğu anlaşılmaktadır. Rivayetlerde Hz. Osman'ın namazda Kur'ân'ın tamamını ezbere okuduğunu ifade etmek üzere "**hatm**", "**kıraat**" ve "**cem**" kelimelerinin kullanılması bunu teyit etmektedir. Aynı şekilde ilk dönemlerde Kur'ân'ın ezberlenmesiyle ilgili "**kurrâ**" kelimesinin de kullanıldığı görülmektedir. Hz. Peygamber'in çeşitli kabilelere gönderdiği Suffa Ashabı'ndan olan hocalara da "**kurrâ**" adı verilmiştir. Kur'ân öğretmek üzere gönderilen ve Bi'ri Maûne'de (626'de) şehid edilen sahabeye de bu anlamda "**kurrâ**" denilmiştir. Bazı rivayetlerde Kur'ân-ı Kerîm'in tamamını ezberlememiş olsa bile ahkâmı konusunda geniş bilgi sahibi olanlara da "**kurra**" denildiğine yer verilmektedir. Daha sonraki dönemlerde, manasını anlamasa bile Kur'ân'ı ezberleyen ve kıraat vecihlerinden bir veya birkaçını bilen kimselere de "**kurrâ**" denilmiştir.

Tâbiûn döneminden sonra ilmin zayıflaması ve insanların Kur'ân ilimlerini bir bütün olarak öğrenmekten aciz kalmaları nedeniyle Kur'ân ilimlerinin bölümlere ayrılması ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bir grup, manalarını anlama ve bunlar üzerinde düşünmeye yönelmeden Kur'ân'ın dil özellikleri, harflerin mahreçleri, âyet, sure, hizb, nisf, rub' gibi şekli konulara yönelmişler ki, bunlara da “kurra” denilmiştir.

Hâfız karşılığında, “hâmil” kelimesi de kullanılmıştır. Bir hadislerinde Hz. Peygamber, ezberledikten sonra Kur'ân'ı unutmayan hâmil-i Kur'ân'a saygının dolaylı olarak Allah'a saygı demek olduğunu ifade etmektedir. Bazı hadislerde bu kavram, Kur'ân'ı ezberleyen kimseler anlamında “Hâmeletü'l-Kur'ân” şeklinde de geçmektedir. Ayrıca Kur'ân'la meşgul olan kimseler hadiste, “ehlullah, Allah'ın has kulları” ve “Ehlü'l-Kur'ân” şeklinde isimlendirilmişlerdir. Bir başka ifade, “Sâhibü'l-Kur'ân” şeklindedir. Hadiste, sâhibü'l-Kur'ân'ın ahiretteki derecesinin, bildiği ayetler sayısınca yüksek olacağı ifade edilmektedir. Hâfızlar için “Hâdimü'l-Kur'ân” ifadelerine de yer verilmektedir.¹

İslam'ın İlk Yıllarında Hafızlık Eğitimi

İslâm'ın doğuşundan günümüze kadar hafızlık çok özel bir eğitim faaliyeti olarak algılanmış, ona atfedilen değerlere istinaden pek çok kişinin hayallerini süslemiştir. Hafızlığa bu denli önem verilmesinin sebeplerinin başında, Hz. Peygamber'in (sav) uygulamaları, emir ve tavsiyeleri gelmektedir. Bu konuda Allah Resûlü'nün (sav): “Sizin en hayırlınız Kur'ân'ı öğrenen ve öğreteninizdir.”² “İçinde Kur'ân'dan hiçbir şey bulunmayan kişi harap ev gibidir.”³ Gibi hadîs-i şerîfleri zikredilebilir.

Önceleri bu eğitim için evini kullanan Hz. Peygamber (sav) daha sonra Safa Tepesi'nin eteklerinde bulunan Hz. Erkam'ın (r.a.) evinde bu eğitimi devam ettirmiştir. Allah Resûlü (sav) burada hem çevreden kendisini dinlemek isteyenlere hem de Müslümanlara Kur'ân okuyup öğretiyordu.

¹ Yaşar Kurt, “Kur'ân'ın Korunmasında Hafızlık Müessesesi”, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2012/2, cilt 11, sayı: 22, s. 230-232.

² Buhari, *Fedailü'l-Kur'an* 21; Tirmizî, *Fedailü'l-Kur'ân* 15

³ Tirmizî, *Fedailü'l-Kur'ân* 18.

Akabe biatlarında Müslüman olan Medinelilerin Hz. Peygamber'den (sav) Kur'ân öğreticisi istemesi ve Peygamberimiz'in (sav) de oraya Mus'ab b. Umeyr'i (r.a.) öğretmen olarak göndermesi ile konu farklı bir boyut kazandı. Böylece bu eğitim Mekke dışına taşınmış oldu.

Hız. Peygamber'in (sav) Medine'ye hicretinden sonra inşa edilen Mescid-i Nebevî'nin yanına yapılan Suffa, İslâm tarihin ilk kudsî medresesidir. Burada ailesi olmayan ve maişet telâşu olmayan kimseler kalıyor, bunların her türlü ihtiyaçları Müslümanlar tarafından karşılanıyordu. Burada kalanlar özel bir eğitim ve öğretime tâbi tutuluyorlardı. Burası Kur'ân'ın hıfz edilip, ahkâmının öğrenildiği bir medrese idi. Burada Hz. Peygamber (sav) bizzat kendisi ders veriyor, Kur'ân ayetlerini ve İslâmî hükümleri bu insanlara öğretiyordu.

Medine'de Mescidden ve Suffa'dan başka eğitim merkezleri de vardı. Ayrıca Medine'de 9 tane mescidin de bu manada eğitim merkezi olarak kullanıldığı bildirilmektedir.

Ashabın önem verdikleri şeylerin başında Kur'ân gelmekteydi. Onlar, Kur'ân'ı ezberleme, öğrenme ve anlama konusunda âdeta birbirleriyle yarışıyor, ezberledikleri miktarı birbirlerine aktarıyorlardı. Evlerinde çocuklarına ve eşlerine de öğretiyorlardı. Kur'ân'ı, okuma, öğrenme ve öğretme faaliyeti o kadar yoğun ve şevkli bir faaliyetti ki, gecenin zifiri karanlığında sahabenin evlerinin yanından geçen birisi arı uğultusu gibi Kur'ân sesini işitirdi.

Kur'ân'ı ilk ezberleyen ve hâfızların piri Peygamber Efendimiz (sav) olduğu gibi, şüphesiz Kur'ân'la ilgili her konuda da Müslümanların müracaat kaynağı yine Allah Resûlü (sav) idi. Peygamber Efendimiz, her yıl Ramazan ayında Cebraîl (as) ile nazil olan Kur'ân'ı mukabele ediyordu. Bu aynı zamanda Kur'ân'ın muhafazası adına bir testti. Ayrıca Kur'ân sadece ezber değil, kitabet ile de muhafaza edilmiştir. Efendimiz'in 40'tan fazla vahiy kâtibi vardı. Böylece Kur'ân'ın ezberlenmesi (hafızlık), bir eğitim faaliyeti olarak ortaya çıktı.

Kur'ân okuma, ezberleme, öğrenme ve öğretme faaliyetinin son derece yoğun olduğu Hz. Peygamber (sav) hayatta iken Kur'ân'ın tamamını ezberleyenlerin yanında, Kur'ân'ın tamamını ezberleme fırsat ve imkânını bulamayan birçok sahabe de O'nun vefatından sonra ezberlerini tamamlamışlardı.

Kur'ân'ı ezberlemeye ve anlamaya olan ilgi Hz. Peygamber'in (sav) vefatından sonra da devam etmiştir. Dört Halife döneminde de bu faaliyetlere aralıksız devam edildi. Hz. Ömer (r.a.) devrinde Kur'ân öğretimine daha hız verildi. Gerek Medine'de gerekse sınırları gündün güne genişleyen İslâm coğrafyasının diğer merkezlerinde en sıhhatli kaynak olan hâfız sahabelerin öğretmen ve nezaretinde pek çok hâfız yetiştirilmiştir.

Nakledildiğine göre Hz. Ömer (r.a.), hafızlığı özendirmiş ve teşvik etmiş ve çeşitli şehirlere maaşlı Kur'ân öğretmenleri tayin etmiştir. Hz. Ömer'in (r.a.), hâfızlara da bir süre maaş bağladığı bilinmektedir. Ebu Musa el-Eş'ari (r.a.), Halife Hz. Ömer'e (r.a.) bir mektup yazarak Basra'da birçok kimsenin Kur'ân'ı ezberlediğini bildirdi. O da cevaben, onlara maaş bağlamasını emretti.⁴

Osmanlı'dan Önce Hafızlık Eğitimi

İslâm tarihinde ilk dört asırda camiler, uzun süre yüksek seviyede Kur'ân tahsilinin merkezi olma özelliğini korudu. Küçük çocukların Kur'ân eğitimi ise Küttap denilen mahalle mekteplerinde gerçekleştirilmiştir ki, buralara ilk zamanlar "Dârul-Kurrâ" ismi verilirdi. Hicri 4. yüzyıldan sonra medreseler kurulmaya başlandı.

Hâfız yetiştiren öğreticiler kendilerine has metodlar geliştirmişlerdi. Ayetler onar onar veya beşer beşer ezberletilir, bunlar iyice öğrenilmeden yeni ders verilmezdi. Bazı öğreticiler talebenin çokluğu sebebi ile birkaç öğrenciyi aynı anda dinlemek zorunda kalırdı. Yolda yürürken bile öğrencilerini dinleyen hocalar vardı.

Camiler dışında yüksek seviyede Kur'ân eğitimi için kurulan ilk müstakil medreseler "Dârul-Kur'ân"lardır. İlk kurulan Dârul-Kur'ân Şam'da (1001 yılı) Sadiriyye Medresesi'dir. Bununla esas Kur'ân eğitim merkezleri Dârul-Kurrâlar olmuştur. Dârul-Kurrâ açılmayan yerlerde ise, büyük camilerin civarında kıraat ilminin okutulduğu özel bölümler vardır. Ayrıca diğer medreselerin içinde de Kur'ân ilimlerinin ders olarak okutulduğu veya bölümler açıldığı bilinmektedir.

---

⁴ Bilal Ünsal, "Dünden Bugüne Hafızlık ve Kur'an Eğitimi", *Makaleler & Yazılar* (<https://kuran-ikerim.org/dunden-bugune-hafizlik-ve-kuran-egitimi>)

Selçuklular zamanında kıraat ilminin okutulduğu medreselere “Dârul-Huffâz” denilmiştir. Bu Dârul-Huffâzların çoğu şahıslar tarafından açılmış ve pek azı günümüze ulaşmıştır. Ama Osmanlı zamanında bunların büyük bir kısmı faaliyetini devam ettirmiştir. Bu medreselerin başındaki kişilere “Reisü'l-Huffâz” denilirdi. Burarlarda da ileri seviyede kıraat dersleri okutulurdu.

Osmanlı'da Hafızlık Eğitimi

Osmanlı döneminde ise bu Kur'ân eğitiminin verildiği merkezlere **Dârul-Kurrâ** denilmiştir. Osmanlı'da bu merkezler oldukça yaygın bir şekilde görülür. Bu Dârul-Kurrâların büyük bir kısmı selâtin, vüzerâ, âyân ve eşraf camilerinin bünyesinde açılmıştır. Öğrenci sayıları çeşitlilik gösterir.

Sıbyan mektebini bitiren yani temel eğitimini tamamlayan bir öğrenci, önce alt seviyedeki bir Dârul-Kurrâ'ya gider, orada hıfzını tamamlar, sonra daha yüksek bir seviyedeki Dârul-Kurrâ'ya devam ederdi. Bu medresede ise **ilm-i kıraat** ve **ilmi mehâric-i hurûf** öğrenirdi. Osmanlılardan önce de olduğu gibi, Osmanlılar döneminde de bu medreselerde **kârî**'ler ve cami hizmetlerinde görev alan imam, müezzin, vaiz gibi görevliler yetişirdi.

Evlîya Çelebi, Sultan 4. Murad döneminde (1630'lu yıllar) İstanbul'da 3000'i kadın olmak üzere 9000 hâfızın bulunduğunu bildirmektedir.

Gerek ezberletilmek istenilen Kur'ân-ı Kerîm'in, gerekse öğretilmek istenen diğer ilimlerin özellikleri bakımından Dârul-Kurrâlarda sık sık tekrar ve uygulamaya dayanan bir öğretim metodu varlığı dikkatimizi çekmektedir. Bu eğitimin uygulama safhasında camilerin birer laboratuvar olarak kullanıldığını görüyoruz.

Ayrıca buradan mezun olanların imam ve müezzin olacakları da düşünülerek itikat ve amel ile ilgili yeterli ilmiyal bilgileri de verilmekteydi.

Cumhuriyet Döneminde Hafızlık Eğitimi

Cumhuriyetin ilânından sonra yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti birçok konuda olduğu gibi eğitim alanında da köklü değişiklikler yaptı. 1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu

ile medreseler kapatılıp onların yerine yeni okullar açıldı. Bu şekilde Dâru'l-Kurrâ ve bu çerçevede eğitim yapan yerler de kapatılmış oldu.

Diğer eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak daha modern yeni okullar açılırken Dâru'l-Kurrâların yerini tutacak herhangi bir okul açılmadı. Bunun yerine Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan hüküm gereği İstanbul Üniversitesi'nde bir İlahiyat Fakültesi açıldı ve kapatılan medreselerden 29 tanesi İmam-Hatip Mektebi'ne dönüştürüldü.

Fakat bu okullarda hafızlık eğitimi yaptırılmadığı için bu ihtiyacın farkına varan 50 milletvekili 1925 yılında meclise verdikleri bir takrirle "Hâfız-ı Kur'ân yetiştirmek üzere 10 kişi için 50 bin liralık bir tahsisat konulması"ni sağlamışlardır. Bu şekilde hafızlık eğitimi okul olarak olmasa da Kur'ân Kursu şeklinde hayatını devam ettirdi. 1928 yılında harf inkılâbının yapılmasıyla eğitimde Arapça okuyup yazmak yasaklandı ve bunun sonucunda mevcut Kur'ân kursları da kapatıldı. Bunun yanında 10.12.1930 tarihinde "12 yaşından küçükler için hiçbir şey öğretilmemek, 12 yaşından büyükler için sadece Kur'ân-ı Kerîm ve namaz sûre ve dualarını -sıkı kontroller altında- öğretebilmeleri için bazı hocaefendilere izin verildi." Daha sonra devrin Diyanet İşleri Reisi Rifat Börekçi'nin şahsî gayretleri ile 1932 yılında bu eğitim Kur'ân Kursu şeklinde yeniden ortaya çıkmış ve sayıları 9'a yükselmiştir. Zaman içerisinde bu kursların sayısı halkın bu kurslara artan ilgisinden dolayı daha da artmıştır.

Bütün bu olumlu çalışmalara rağmen hafızlık eğitimi, Kur'ân kurslarının içinde layık olduğu veya geçmişte yaşadığı o şâşaalı günlere dönemedi. Önceden adına medreseler kurulan hafızlık eğitimi, son asırda ülkemizde sadece hafızlık eğitiminin verildiği bağımsız bir eğitim merkezine bile sahip olamadı. Kur'ân kurslarının içindeki istekli öğrenciler diğer öğrencilerin arasında hafızlık eğitimlerine devam ettiler. Böylece genelde Kur'ân kursları özelde hafızlık eğitimi örgün din eğitimi faaliyeti olmaktan çıkarılmış, yaygın din eğitimi faaliyeti hâline getirilmiştir.

Günümüz Kur'ân Kurslarındaki Hafızlık Eğitimi

Günümüzde hafızlık eğitimi, Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Kur'ân kurslarında yapılmaktadır. Bunun yanında şahsî gayretlerle hafızlık yapanlar da vardır. Bundan başka çok az sayıda camilerdeki öğreticilerden veya özel bir hocadan hafızlık yapan öğrencilerin varlığı da bilinmektedir. Bunların sayısı dikkate alınamayacak kadar azdır. 1997 yılında uygulanmaya başlayan 8 yıllık kesintisiz eğitim hafızlığa olan ilginin azalmasında önemli rol oynamıştır. Nerede ise İslâm ile aynı yaşta olan Kur'ân ve hafızlık eğitimi, geçmişte gördüğü itibarı ne yazık ki bugün görememektedir.⁵

---

⁵Bilal Ünsal, "Dünden Bugüne Hafızlık ve Kur'an Eğitimi", *Makaleler & Yazılar* (Yay. Tarihi: 22.04.2011)

(<https://kuran-ikerim.org/dunden-bugune-hafizlik-ve-kuran-egitimi>)

Birinci Bölüm

URFA'DA HAFIZLIK EĞİTİMİ

Miladi 639 yılında Müslümanların eline geçen bölgemiz İslam ile tanıştı. 11. Yüzyılda Bizanslıların eline geçinceye kadar şehri uzun yıllar (Emeviler, Abbâsîler, Nümeyrîler ve Mervânîler) Müslüman yöneticiler idare etti. Bu dönemlere ait şehrin kültür ve eğitim yapısına dair elimizde ne yazık ki bilgi yoktur. 1144 yılında Urfa'nın Haçlı Kontluğu'nun elinden alınarak kesin bir şekilde Türk-İslam yurdu haline getirilmesine kadar şehrin eğitim yapısı hakkında bilgiler mevcut değildir.

Kaynaklar Urfa, Musul ve Halep Atabeyleri (Zengîler) hâkimiyetinde iken yetişmiş olan bir âlimden söz ederler. Bu da aslen Hıristiyan bir ailenin çocuğu olup sonradan İslam dinini seçen ve medrese eğitimden geçen hafız, fıkıh ve hadis âlimi Abdülkadir bin Abdullah er-Ruhâvî'dir (1142-1215).⁶ Kitabımızda biyografisi verilen ve aslen Urfalı olan en eski hafız bu şahıstır.

1517 yılında bölgemizin Osmanlı hâkimiyetine geçişine kadar aradan geçen 3 asır içinde şehrin kültür ve eğitim durumu hakkında yeterli bilgiye sahip değiliz. Bunun önemli sebeplerinden biri de bölgenin Akkoyunlu, Karakoyunlu ve Memlûkler arasında yapılan sürekli savaşlardır. Bu savaşlardan dolayı şehirde bir türlü istikrar sağlanamamıştır.

Osmanlı döneminde Kur'ân okuma-kurralık ve hafızlık eğitimi bazı camilerin bünyesinde açılan Darü'l-kurralar ve medreselerde verilmiştir. 1646 yılında Urfa'ya gelen ünlü seyyah Evliya Çelebi, şehirde 3 adet Darü'l-Kurra, 3 adet Darü'l-Hadis'ten ve buralardaki öğrenci ve âlimlerden kısaca bahseder.⁷ Osmanlı döneminde adı ge-

---

⁶ Bağdatlı İsmail Paşa, *Hadikatü'l-Arifin Esmâü'l-Müellifin ve Asârü'l-Musannifin*, İstanbul 1951, cilt 1, s. 596; Kâtip Çelebi, *Keşfüz-Zünun*, İstanbul 1971, cilt I, s. 56, Mahmut Karakaş, *Şanlıurfa Evliya ve Âlimleri*, İl Kültür ve Turizm Müd. Yay. 2. baskı, Ankara (tarihsiz), s. 237-238.

⁷ *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi: Konya, Kayseri, Antakya, Şam, Urfa, Maraş, Sivas, Gazze, Sofya, Edirne*. Hazırlayanlar: Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, 3. Cilt, 1. Kitap, Yapı Kredi Yayınları: 2353, 1.Baskı, İstanbul 2006, s. 202.

çen yapılar da verilmeye devam eden eğitim, Cumhuriyet'in ilanından sonra yukarıda da gördüğümüz gibi 1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile medreseler kapatılmış onların yerine yeni okullar açılmıştı. Bu arada Dâru'l-Kurrâ ve bu çerçevede eğitim yapan yerler de kapatılmıştı. Bunların yerini tutacak herhangi bir okul da açılmamıştır.

1925 yılında yapılan bir gelişmeyle hafızlık eğitimi okul olarak olmasa da Kur'ân Kursu şeklinde hayatını devam ettirdi. 1928 yılında Harf İnkılâbı'nın yapılmasıyla eğitimde Arapça okuyup yazmak yasaklandı ve bunun sonucunda mevcut Kur'ân kursları da kapatıldı. Bu dönem Urfa'da sıkıntılı dönemlerin başlamasına sebep oldu. 1950 yılına kadar Kur'ân okuma ve hafızlık eğitimi gizli bir şekilde devam etti. Bazı hafızlar bu eğitimi kendi evlerinde veya çamilerin hücrelerinde gizlice devam ettirdiler. 1950'den sonra açılan Kur'ân Kursları sayesinde Kur'ân okuma ve hafızlık eğitiminde daha rahat ve serbest bir dönemin başladığı gözlemlenmiştir.

Günümüzde Urfa'da birçok hayırseverin katkılarıyla açılmış olan ve bazılarında hafızlık eğitimi de verilen Kur'ân kursları bulunmaktadır. Merkez ilçelerden Eyyubiye'de 309, Haliliye'de 65 ve Karaköprü'de 84 olmak üzere toplamda 458 adet faaliyet gösteren resmi Kur'ân Kursu bulunmaktadır.

Urfa'da Kur'ân'ı Ezberleme Metodları

1. Geleneksel Yöntem

Ülkemizde geleneksel hafızlık yöntemi yaygın olarak cüz sonlarından başlamak suretiyle her seferinde bir sayfa ilavesiyle cüzün baş tarafına doğru giderek ezberleme şeklinde uygulanmaktadır. Günde 1 sayfa ile başlayan bir öğrenci, her cüzün son sayfalarını ezberleyip dinletmek suretiyle 30 günde bir devri tamamlar. Yani ilk ay, günlük olarak 20, 40, 60, 80'nci, ... sayfaları ezberleyerek bir ayda toplam 30 sayfayı bitirir. Tekrar dönüşte yine ham 1 sayfa ekiyle, 19-20, 39-40, 59-60... şeklinde ikinci turu tamamlar. Bazen kabiliyetine göre bu bir sayfa iki sayfa veya daha fazla sayfa ilavesi şeklinde devam edebilir. Böylece her 30 günlük süreçte bir grup daha bitmiş olur.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca hazırlanan hafızlık eğitim programında da yukarıda geçen bu yöntem “*geleneksel yöntem*” olarak adlandırılmıştır⁸ Bu yönteme “*mekanik ezberleme yöntemi*” veya “*tur sistemi*” de denilmektedir.⁹

2. 1-4-2-3 Yöntemi

Bu sistemde her cüzün ilk hizibi yani 5 sayfası ezberlenip 30. cüze kadar bu şekilde devam eder. 4. Hizipler ezberleniyorsa her cüzün son 5 sayfası ezberlenir. Daha sonra 2. ve 3. hizipler de aynı şekilde ezberleniyor. Bu şekilde ezberlemenin sebebi de 1. hizibi başka bir camide 4. hizibi de başka bir camide okumak içindi. M. Yaşar Şekerci Hafız'ın uyguladığı bu sistemde amaç, ezberlenmiş olan hizibin o günkü mukabelede okunması içindi. Ancak günümüze bu sistemden vazgeçilmiştir.

3. Bütün Olarak Ezberleme Yöntemi

Burada Kur'an-ı Kerim'in birinci cüzünden başlayıp sonuna doğru hizipler sırayla 1-2-3-4 olarak ezberlenir. Yani bir sayfa baştan sona kadar defalarca okunarak yapılan ezber yöntemidir. Âmâ olanlar genellikle bu yöntemle ezber yaparlar. Bu yönteme “bütünlük metodu” da denilmektedir.¹⁰

---

⁸ Ömer Özbek, “Dünyada Hafızlık Yöntem Örnekleri”, *Bilimname Düşünce Platformu Dergisi*, XXIX, 2015/2, s. 186

⁹ Şuayip Özdemir-Tuncay Karateke, “Hafız Abdullah Nazırlı'nın ‘Hafızlarıma Vasiyet ve Nasihatlarım’ İsimli Eseri Bağlamında Hafız Yetiştirme Usulü”, *Fırat Üniversitesi Harput Uygulama Merkezi Uluslararası Harput'a Değer Katan Şahsiyetler Sempozyumu*, Elâzığ 14-16 Mayıs 2015, s. 353.

¹⁰ <http://www.nkfu.com/kurani-ezberleme-yontemleri/>

İkinci Bölüm

URFALI HAFIZLAR

Bölgemizin Müslümanlar tarafından idare edildiği ilk dört asırda (1031'deki Bizans hâkimiyetine kadar) kaynaklarda herhangi bir hafız ismine rastlanmaz. Urfa'nın 1144 yılında İmâdeddin Zengi tarafından fethedilerek Türk-İslam yurdu haline getirildikten sonra hafız olan Abdülkadir er-Ruhâvî'yi görüyoruz. Bu hafızı şimdilik Urfa'nın ilk hafızı olarak kabul ediyoruz ve Urfalı hafızları bu hafızdan başlatıyoruz.

ABDÜLKADİR er-RUHÂVÎ (1142-1215). Hafız, fıkıh ve hadis âlimi.

Künyesi Ebu Muhammed olup babasının adı Abdullah idi. Urfa'da yetişmiş din âlimlerindedir. 1142 yılında Urfa'da doğdu. Hıristiyan bir ailenin çocuğu idi. Üç yaşlarında iken, 1146 yılında Selçuklu Atabegi Nureddin Mahmud Zengi Urfa'yı fethetmişti. Bu sırada Abdülkadir er-Ruhavi, Harranlı Fehimoğulları'ndan biri tarafından esir edilmişti. Bu yüzden kendisine "*el-Fehmi el-Harrâni*" de denilmektedir. Abdülkadir er-Ruhâvi bu kabilede Müslüman olup, Kurân-ı Kerim'i ezberleyince efendisi tarafından serbest bırakılmıştır.

Abdülkadir er-Ruhâvi Musul'da yetişti. Orada Darü'l-Hadisi'l-Muzafferiye'de hocalık etti. Hadis âlimlerinin en meşhurlarından Kadı Ebu Ya'la'nın "*Cami'üs-Sağir*" adlı eserini okuyarak ondan çok istifade etti. İsfahan'da Mesud bin Hasen el-Sekafi, Ebu Cafer Muhammed bin Hasan es-Saydalani ve Abdurrahim bin Ebi'l-Vefa'dan okudu. Hamedan'da Hafız Ebu'l-Ala ve Ebu Zür'a el-Makdisi'den, Bağdat'da Hafız İbn-i Asakir'den ve diğer başka birçok âlimden ilim tahsil etti. Hadis-i şerif dinledi. Bütün bunların yanında Herat, Merv, Nişabur, Sicistan, Vasıt, Musul, Kurtuba, Şam, Mısır, İskenderiye, Erbil, Harran, Buşenc, Zencan, Tüster, Kerh, Basra ve daha birçok yere seyahat ederek oraların âlimleri ile görüştü, onlardan hadis-i şerif dinledi. Kendisi çok fakir olduğundan her gittiği yere yaya giderdi. Kitaplarını bile başkaları kendine alırdı.

Yetiştirdiği öğrencileri arasında, İbnü's-Salah, İbni Abduddaim, Yahya bin Sayrafi, Abdulaziz bin Saykal el-Harrani, Ebu Abda İlah bin Hamdan gibi âlimlerdir. Abdülkadir er-Ruhâvi uzun zaman Şam'da İbni Hanbel Medresesi'nde kaldı. İbni Asâkir'in *Tarih-i Medinetü'l Dimaşk* adlı 80 ciltlik tarihini kendi el yazısıyla yazdı. Musul'da da Darü'l-Hadisi Muzafferiyeye Medresesi'nde müderrislerin başkanı oldu. Daha sonra Harran'a geri dönerek 1215 yılında vefat edinceye kadar Harran'da kaldı.

Ebu'l-Feth Nasrullah bin Ebu Bekir bin Ömer el-Ferda el-Harranî şöyle anlatıyor: Hadis âlimi Abdülkadir er-Ruhâvi'yi ölümünden 3-5 gün sonra rüyamda gördüm. Mescitte oturuyordu ve elinde bir kitap vardı. Hadis-i şerif okuyordu. Kendisine yaklaştım ve 'siz vefat etmemiş miydiniz?' Dedim. O da 'evet, sen zannediyorsun ki, ben vefat edince, hadis-i şerif öğrenmem zail oldu, bitti. Hayır, hadis-i şerif öğrenmek, okumak, kıyamete kadar benden zail olmaz', buyurdu.

1215 yılında Harran'da vefat eden Abdülkadir er-Ruhâvi'nin mezarı kayıptır.

Devrinin büyük fıkıh ve hadis âlimlerinden olan Abdülkadir er-Ruhâvi Hanbeli mezhebindeydi. Yazmış olduğu kitaplar şunlardır:

1. *el-Erba'in lil-Ruhâvi*: Bu eserinde 40 ayrı şehirde âlimlerden duyduğu 40 hadisi, kendinden Hz. Peygamber (sav)'e kadar ravileri ile rivayet etmektedir.

2. *el-Madih ve'l-Memduh*: Bu eseri de Şeyhülislam Abdullah En-sâri Hazretleri'ni medh için yazmıştır.¹¹

MEHIŞ'IN OĞLU ALİ (?-1800). Hafız, gazelhan ve müezzin.

Doğum tarihi bilinmiyor. Babası Urfa'da "*Mehuş*" olarak tanınmıştır. Döneminin en önde gelen hâfızlarından olan Ali, ismi Mevlid-i Halil Camii zikri ile özdeşleşen Kâdirî şeyhi Dede Osman Avni Hazretleri'nin (vef. 1883) müridi ve müezzini idi.

---

¹¹ Bağdatlı İsmail Paşa, *Hadikatü'l-Arifin Esmâü'l-Müellifin ve Asârü'l-Musannifin*, İstanbul 1951, cilt 1, s. 596; Kâtip Çelebi, *Keşfüz-Zünun*, İstanbul 1971, cilt I, s. 56, Mahmut Karakaş, *Şanlıurfa Evliya ve Âlimleri*, İl Kültür ve Turizm Müd. Yay. 2. baskı, Ankara (tarihsiz), s. 237-238.

Bütün makamları çok iyi bildiği söylenir. Urfa'da gazelhânlık geleniğinin en önemli temsilcisidir. Gayet berrak ve yüksek perdelere çıkan sesiyle klasik şarkı ve türküleri oldukça güzel seslendirmiştir. Ayrıca birçok ilahi, mevlid ve gazelin günümüze ulaşmasında önemli rol oynamıştır.

Ne zaman vefat ettiği ve nereye defnedildiği bilinmemektedir.¹²

MEVLÂNA HAFIZ OSMAN EFENDİ. (?-1806). Kurra hafız ve şeyh.

Devrinin kurra hafız şeyhlerindedir. Doğum tarihi tespit edilemedi. Babasının adı Abbas'tır.

1806 yılında vefat eden Hafızefendi'nim mezarı Bediüzzaman Aile Mezarlığı'nda, Bediüzzaman Şeyh Ahmed el-Hamedani Türbesi'nin hemen güneyine düşmektedir. Mezarının baş dikme taşında sunlar yazılıdır:

“Haza kabrü'l-merhum el-mağfur arifi billâh Mevlâna Hafız Osman Efendi bin Abbas, intakale min dari'l-fena ila dari'l-beka binidai ya eyyetüha'l-nefsü'l-mütmainne ircii ila rabbiki radiyyeten mardiyye. Sene 1221.”

Mezar taşında tarikatının adı yazılmamıştır.¹³

DEDE OSMAN HAFIZ EFENDİ. (?-1859). Kurra hafız.

Devrinde *“Dede Osman Hafız”* diye tanınan büyük hafızlardanır. Doğum tarihi bilinmiyor. Babası Samsatlı Muhammed Efendi'dir.

Hafız Efendi 1859 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir. Mezarının baş dikme taşında şu kitabe vardır:

“Lâ ilahe illallah Muhammedün resulallah. Haza kabrü'l-merhum Şeyhü'l-Kurra Dede Osman Hafızefendi bin Samsatlı Muhammed Efendi. Fi sene 1276.”

---

¹² M. Said Dilek-M. Fatih Kahvecibaşı, “Urfalı Hafızların Urfa Musikisine Katkıları”, *Geçmişten Günümüze Urfa'da Müzik*, (ed. Abdullah Ekinci ve diğerleri) Ankara 2019, s. 162

¹³ Karakaş, *Şanlıurfa Evliya ve Âlimleri*, s. 405.

Kitabeye göre birçok kurra hafız yetiştirmiş olduğundan dolayı kendisine “*Şeyhü'l Kurra*” yani “*kurra hafızların şeyhi*” denilmiştir.¹⁴

MUHAMMED (FERDİ). (1760-1825). Hafız ve şair.

1760 yılında Urfa'da doğmuştur. Adı Muhammed, mahlası Ferdi idi. Babasının adı Muhammed Nurullah'tır.

İyi bir eğitim görmüş, genç yaşta şiire başlamıştır. 1825 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir. Mezar taşında, “*Es-Seyyid Hafız Ömer Ferdi bin Nurullah*” yazılıdır. Burada Ferdi'nin hem hafız olduğu ifade edilmekte hem de genç yaşta kör olan gözü işaret edilmektedir. Gururlu, zengin, nüfuz ve kudret sahibi, zeki bir kişiliğe sahip olup hayatına efsaneler karışmıştır. Müret-tep divanı olduğu söyleniyorsa da kayıptır. Hem aruzla hem de he-ceyle şiirler yazmıştır.¹⁵

MUHAMMED SALİH SANÎ. (1783-1852). Hafız ve şair.

1783'de Urfa'da doğmuştur. Hakkında fazla bilgi yoktur. Sâni mahlasını kullanan Hafız, iyi bir medrese tahsili görmüştür. Urfa'nın iyi şairlerindedir. 2 Mayıs 1852 tarihinde vefat etmiştir. Bediüzza-man Aile Mezarlığı'ndaki mezarının baş taşında “*Hafız Muhammed Salih Sâni el-Mevlevî*” yazılıdır. Mevlevî tarikatına mensuptur.¹⁶

Bir gazeli:

*Ey gevher-i yek dane-i derya-yi şefaât
Ey nur u ziya bahş-i cihan tab'-i risâlet
Sıddık-i ekber çihar yar-i ezeldir
Faruk-i Ömer maye-i ihsan ü adalet
Osman-ı hayâ kân-ı kerem ilm ü edebdir
Şemşir-i Ali geşte-i tufan-ı dalâlet
Ayneyn-i resulü sakaleyn-i şah-ı şehidan
Gülzarı gülü Mustafa-yi sahib-i şefkat
Gayetle maâside menâhide bu Sâni
Cürmüne anın rûz-i cezada eyle şefâat¹⁷*

¹⁴ Karakaş, *Şanlıurfa Evliya ve Âlimleri*, s. 406

¹⁵ Bedri Alpay, *Urfa Şairleri-1*, Dal Yay. Urfa 1986, s. 55

¹⁶ Mahmut Karakaş, *Urfa'da Tasavvuf İzleri*, ŞURKAV Yayınları: 42, Ankara 2017, s. 196

¹⁷ Bedri Alpay, a.g.e., s. 204

HARTAVİZÂDE MUHAMMED SELİM EFENDİ. (1785-1860).

Hafız, âlim, şair ve Nakşibendi şeyhi.

1785 yılında Urfa'da Meşarkıye Mahallesi'nde Çiftehan mevkiinde ve Dabakhane ile Çiftehan arasında Hamud'un Tetirbesi'nde büyük bir evde doğdu. Bu evde hayatının sonuna kadar oturdu. Kendisi Hartâvilerden olup ataları Yavuz Sultan Selim Han zamanında Orta Asya'dan gelmiş bir Türk ailesindedir. *Hartavî* kelimesi eskiden sipahilerin giydikleri yuvarlak keçe külahın adıdır.¹⁸

Babası Hacı Hüseyin Efendi, annesi ise Hatice Hanım'dır. İlim tahsilini zamanın büyük ve meşhur âlimlerinden Besnili Hacı İbrahim Efendi'den (vef. 1851) Rızvaniye Medresesi'nde tamamladı. Bu arada Kur'ân-ı Kerim'i de ezberleyerek hafız oldu.

Devrinin en büyük Nakşibendi şeyhi Mevlâna Halid-i Bağdadî (k.s.) 1805'de Bağdat Süleymaniye'den Hac farızası için yola çıktığında, Urfa'ya da uğramış ve bir süre Halilürrahman Zaviyesi'nde kalmıştı. Bu sırada Muhammed Selim ve arkadaşı Yahya Efendi tahsil görüyorlardı. Mevlânâ Halid, Yahya Efendi'ye: "*Arkadaşın Muhammed Selim Hafız yakında bana tabi olacaktır*", demişti.

Mevlânâ Halid (k.s.)'in bu kerameti çıkmış ve 1811 yılında Hindistan Delhi'den büyük bir müşid-i kâmil olarak Bağdat/ Süleymaniye'ye geri döndüğünde, Süleymaniye'de bir zaviye yaptırmış ve irşadla meşgul olmaya başlamıştı. Bu tarihlerde Hafız da Urfa'dan Süleymaniye'ye giderek, Mevlânâ Halid (k.s.) Hazretleri'ne intisab etti. Bu sırada Mevlânâ Halid, Muhammed Selim Efendi'ye:

— "*Ey Muhammed Hafız! Arkadaşın bana tabi olacağını söylemedi mi?*" Muhammed Selim Hafız da;

— "*Evet*", diyerek, o büyük zata hürmet gösterdi.

Hafız Efendi Süleymaniye ve Bağdad'da Mevlânâ Halid-i Bağdadî'nin yanında 1812 yılında seyr-u sulûkünü tamamladı ve Mevlânâ Halid (k.s.)'in mutlak halifesi oldu. O artık âlim, fazıl, amil, veli, müşid, mânevîyat sahibi, insanların önderi büyük bir Nakşibendî halifesi idi.

¹⁸ M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, M. E. Basımevi, İstanbul 1983, cilt I, s. 750.

Mevlânâ Halid (k.s.), Hartavizâde Muhammed Selim Efendi'ye (k.s.) hilafet verip, kendisini Urfa'da irşadla görevlendirince, ona şöyle dedi:

— “*Ey Hafız, sana günde kaç kuruş yeter?*” Diye sorduğunda, Muhammed Selim Efendi:

— “*Ben fakire 50 kuruş yeter.*” Diye cevap verdi. Mevlânâ Halid (k.s.) da:

— “*Hafız, oturduğun örtüyü kaldır. Altında 50 kuruş görürsün, onu al, ihtiyaçlarına harca,*” dedi.

Gerçekten her sabah namazından sonra minderinin altından 50 kuruşu alır ve ihtiyacını bu parayla görürdü. Mevlânâ Halid Hazretleri, Muhammed Selim Efendi'yi halife olarak bıraktığında, hayatta oldukça Urfa'da irşad görevinin kendisinde olduğunu bildirmişti. Hatta kendi halifelerinden biri Urfa'ya gelse, irşad görevinde bulunamayacağına dair bir yazı da vermişti. Kendi tacını Muhammed Selim Efendi'ye verdiği gibi, İmam Rabbâni Ahmed Faruk-ı Serhendî (k.s.) Hazretleri'nin elbisesini de ona hediye etmişti.

Hafız merhum iki evlilik yapmıştır. Hanımlarından biri Hatice Hanım'dır (vef. 1891). Diğeri Vazihe Hanım'dır. Hafızın bu hanımlarından dokuz erkek iki kız olmak üzere toplam 11 çocuğu olmuştur.

Türkçe, Arapça ve Farsça şiirler de yazmıştır. Ancak bunlar korunamamış ve kaybolmuştur.

Hartavizâde Muhammed Selim, 1860 yılında Urfa'da vefat etti ve Mevlid-i Halil Camii büyük haziresine defnedildi. Sonra buradan yol açılınca, mübarek naaşı 1874 yılında buradan kaldırılarak Dabakhan Camii giriş kapısı yanına nakledildi. Nakledilen naaşının üzerine 1880 yılında, oğlu Hüseyin Ferideddin Efendi bir türbe yaptırdı. Türbenin yanına da bir çeşme yaptırdı. Türbenin hem sokaktan taraf ve hem de cami avlusundan taraf olmak üzere iki kitabe yazdırdı. Türbenin sokak duvarındaki kitabesi:

“Hasbünallah ve ni'me'l-vekil

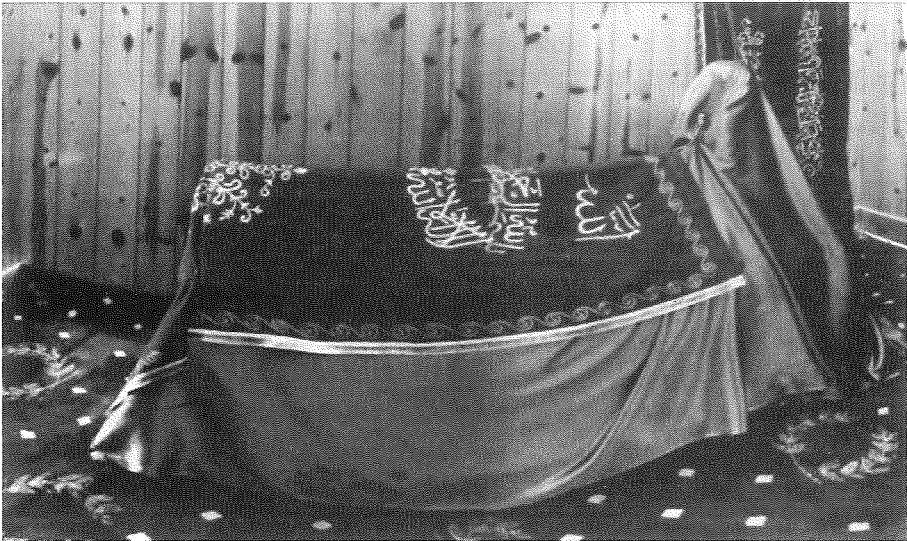
Kutb-i mahbub-i zaman Hafız Muhammed Hazreti

İntikal-ı Halid idi an kayyumiyeti. Sene 1277

Pirves ihya-yi sünnet etdiği dall irsal için

*Halidîye kutb-i irşad azmi esfer u rihleti. Sene 1277
Bin ikiyüz kırkiki kıyamı etmiş biri de
Azmi doksan birde çün Mevlidihalil'den firkatı
Feyz ile tam latif türbesi tarihinde yaz. Sene 1298
Yaptı ferzendi Ferideddin edince leb-i himmeti.
Sene 1298”*

Kitabede özetle şunlar anlatılmaktadır: *Zamanın sevilen kutbu Nakşibendî şeyhi Hafız Muhammed (k.s.) Hazretleri ebediyete geçmek için harekete geçti. (Şeyhinin adı da Halid olduğu için, “şeyhinin huzuruna gitti” anlamını da veriyor) Yaşlılar gibi sünneti yaşatmak için delil, yol gösterici oldu. 1277/1860 yılında, Halidî kolunun kutbu dünyadan göç etmeğe azmetti, vefat etti. Şeyhi Halid-i Bağdadî (k.s.) 1242/1826'da vefat etmişti. O tarihten itibaren Hafız Muhammed Selim (k.s) Urfa'da Halid-i Bağdadî'nin halifeliğini devam ettirmişti. Muhammed Selim 1860'da vefat edince Mevlid-i Halil kabristanına defnedilmişti. Bu muntıkadan yol açılınca 1291/1874'de kabri Dabakhane Camii'ndeki bugünkü yerine nakledildi. Oğlu Ferideddin 1298/1880'de üzerine bu türbeyi yaptırdı.”*

Muhammed Selim Efendi, Urfalı bir halife bırakmamıştır. Bıraktıkları da hem Urfalı değildir hem de Urfa'da yaşamamışlardır. Bunlar da tespit edildiği kadarıyla şunlardır:

1. Harputlu Ali Begzâde (1810-1904).
2. Adıyamanlı Küçük Mehmet Efendi (?-?).
3. Adıyamanlı Ataullah Efendi (?-?).¹⁹

DERVİŞ SÜLEYMAN HAFİZ. (?-1882). Hafız ve mülâzim.

Doğum tarihi bilinmeyen Süleyman Hafız'ın babasının adı Muhammed'dir. Mevlid-i Halil Camii'nde mülâzım ve Kadirî tarikatı dervişlerindedir.

Hakkında fazla bilgi olmayan Süleyman Hafız, 1882 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir. Mezar taşında şunlar yazılmıştır:

"Lailahe illallah Muhammedün Resulallah. Haza kabrül-merhum Derviş Süleyman Hafız mülâzımı Mevlid-i Halilürrahman ibni Muhammed tayyiballahu serahu Kad intikale min dari'l-fena fi Şehri safer fi sene 1300."

Kitabeden anlaşıldığına göre Süleyman Hafız Mevlid-i Halil Camii'nde mülâzım idi. Mülâzımlık, medreseyi bitirdikten sonra müderris olmak için bir medresede 7 yıl mülâzımlık yani asistanlık yapmaktır. Bu süre sonunda imtihana girilir ve kazanan müderris olur, kazanamayan daha çok naiblik görevine geçerdi.²⁰

DERVİŞ SEYYİD HAFİZ SÜLEYMAN EFENDİ. (?-1856). Hafız.

Doğum tarihi bilinmeyen Seyyid Süleyman Hafız'ın babasının adı Derviş Seyyid Ahmed'dir. Kadirî dervişlerinden olan Süleyman Hafız, 1856 yılı ağustos ayında vefat etmiş olup Mevlid-i Halil Camii Dede Osman Avni (k.s.) Haziresi'ndeki mezarlardan Derviş Seyyid Eyyub Efendi üzerine ikinci defin yapılmıştır. Mezarın baş dikmesindeki bilgiler şöyledir:

---

¹⁹Mahmut Karakaş, *Şanlıurfa Evliya ve Âlimleri*, s. 72-91; aynı yazar, *Urfa'da Tasavvuf İzleri*, ŞURKAV Yayınları: 42, Ankara 2017, s. 212-218; Yakup Çiçek, *Şemsü's-Şumus*, İstanbul 1987, s. 30, 108; aynı yazar, *Mecd-i Talid*, İstanbul 1987, s. 109-110; Anonim, *1927 Urfa Salnamesi*, s. 111.

²⁰ Karakaş, a.g.e., s. 158.

*"Defni sani. Derviş es-Seyyid Hafız Süleyman Efendi ibni Derviş es-Seyyid Ahmet teveffa. Tağmedullahu bi-ğaferallahi fi şehri zil-hicce fi sene 1272."*²¹

DEFTERDÂRZÂDE SALİH. (?-1897). Hafız ve müezzin.

Salih Hafız, Dede Osman Avni Hazretleri'nin babasının amcazâdesidir. Aile lakapları "*Defterdârlar*" olarak bilinmektedir. Babasının adı Muhammed Şükrü'dür. Muhammed Şükrü 1868 yılında vefat ettiğinde Mevlid-i Halil Camii Haziresi'ne defnedilmiştir.

Salih Hafız Halep'te doğmuştur, ancak doğum tarihi tespit edilemedi. Dede Efendi devrin Halep valisinin emriyle Halep'ten Urfa'ya gelirken Salih Hafız'ı da getirmişti. Urfa'da ona Mevlid-i Halil Camii'nde müezzinlik yaptırdı. Dede Efendi Salih Hafız'a "*Benim Salih'im*" dediği için adı "*Dede'nin Salih'i*" olarak kaldı ve öyle tanındı.²²

Dede Osman Avni Hazretleri Salih Hafız'ı Nâimi Aşireti'nden Cemile adlı bir hanımla evlendirmiştir. Bu evlilikten üç erkek (Bekir Sıtkı, İbrahim Halil Gafiri ve Mustafa) üç kız (Fatma, Zeliha ve Neslihan) dünyaya gelmiştir. Aile 1934 yılında "*Dedeşah*" soyadını almıştır.

Salih Hafız 1897 yılında vefat etmiş ve daha önce Mevlid-i Halil Camii Haziresi'nde bulunan babası Muhammed Şükrü'nün üzerine defn-i sani olarak defnedilmiştir. Onun vefatı üzerine kardeşi İbrahim Halil müezzinliğe geçmiştir.²³

Salih Hafız'ın oğullarından Bekir Sıtkı Efendi, bir süre Suruç'ta müderrislik yapmıştır. 1916 yılında vefat etmiş olup Mevlid-i Halil

²¹ Karakaş, ,a.g.e., s. 159.

²² Karakaş, *Urfa'da Tasavvuf İzleri*, s. 135.

²³ Salih Hafız'ın torununun oğlu Hacı Salih Dedeşah'ın 1.1.1986 tarihli daktilo ile yazdığı yazı.

Camii Haziresi'nde bulunan dedesi ve babasının üzerine defn-i salis olarak defnedilmiştir.²⁴

MUHAMMED 'ADMİ. (1818-1900). Hafız ve şair.

Adı Muhammed, mahlası 'Admi'dir. 1818 yılında Harran'a bağlı Bozhöyük Köyü'nde doğdu. Ailesi Kurucabey denilen bir aşirete bağlıdır. Tahsilini Urfa'da tamamladı. 1853 yılında Urfa İdare Meclisi katipliğine atanmış, 1856 yılında akrabası olan Şair Muhammed Salih Sami'nin üzerine onun yerine Urfa Tahrirat Müdürü olmuştur. 1873 yılından başlayarak Misis, Kozan, Adana, Silifke ve Payas Tahrirat Müdürlüklerine tayin edilmiş. 1886 yılında emekli olduktan sonra yerleştiği Adana'da 1900 yılında vefat etmiştir.

Muhammed 'Admi nur yüzlü bir hafız idi. Kıraat-ı Seb'a'dan okurdu. Güzel sesli, iyi ahlak sahibi ve Nakşibendi tarikatına bağlı idi. Hıfzını kimin yanında tamamladığı bilinmiyor.

Şiirinden bir örnek:

*Bu reng-ü letâfet güle gülzâre de kalmaz
Gülezâre güle hem gül-i ruhsâre de kalmaz
Evrak-ı münakkaş bütün ezhâre de kalmaz
Eyyâm-ı safâ yare de ağyare de kalmaz
Kurbîyyet-i gül bülbüle de hâre de kalmaz
Hengâm-ı tarab meste de huşyâre de kalmaz.*²⁵

HATÂYÎ. (1823-1900?). Hafız ve şair.

1823 yılında Urfa'da doğdu. Medrese tahsili gördü. Kur'ân-ı Kerim'i hıfzetti. Alevî olup şiirlerini bu inançla yazmıştır. 1900 yılına yakın vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.²⁶

Günümüzde de okunan gazellerinden biri şudur:

²⁴ Gül Güler-Mustafa Güler, *Mevlid-i Halil Camii Haziresi*, ŞURKAV Yayınları: 48, Şanlıurfa 2017. s. 424 (Katalog No: 194).

²⁵ Bedri Alpay, *Urfa Şairleri-1*, Dal Yayıncılık, (ed. M. Adil Saraç), Urfa 1986, Dal Yayıncılık, (ed. M. Adil Saraç), s. 17-18.

²⁶ Alpay, *a.g.e.*, s. 85

*Bugün gam tekyegâhında feda bir canımız vardır
Gönül abdal-ı aşk olmuş gelin kurbanımız vardır.
Çimende bülbülü gördüm yaman efgân eder söyler,
Dil-i kahhar ile her dem gül-i handanımız vardır.
Eğer ki ol peri-peyker bana âdem demez amma,
Dem oldur ki meleklerle bizim seyranımız vardır.*

*Evveli bir ahiri bir zahiri bir batını birdir,
Ki birlik babına erdik şükür imanımız vardır.
Visal-i bezm edüp saki şarabın fil kubâ olsun,
Derûn-ı sinede pişmiş ciğer büryânımız vardır.
Hatâyî bendesin anmış keremle lütfu çok olsun,
Demiş ki ol gedâ gelsin âna ihsanımız vardır.*

KURRÂZÂDE MUHAMMED HÂLİD EFENDİ. (1823-1891).

Kurra hafız, şair ve Nakşibendi halifesi.

1823 yılında Urfa'nın Mevlid-i Halil Mahallesi'nde dünyaya gelen Hafizefendi, Kurrazâde Ailesi'ne mensuptur. Hasanpaşa Medresesi'nden mezun olmuştur. Çok dindar olduğu için "Mevlânâ Halid" diye tanınmıştır. Kur'ân'ı hifzetmiş, Kiraât-ı Seb'a ile okumaya muvafak olmuştur.

Şair de olan Hafız, Kadiri, Rufai ve Nakşibendi tarikatı halifesidir. 1891 yılında vefat etmiş, Mevlid-i Halil Camii Haziresi'ne defnedilmiştir.

Mezar taşında "Şu'aradan Mevlânâ Kurrâzâde Halid. Rebiül-ahir sene 1311" yazılıdır. 1311 rakamı miladi olarak 1891'dir.²⁷

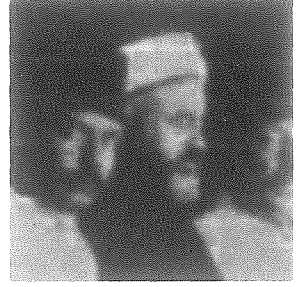
---

²⁷ Alpay, a.g.e., s. 77

MÜDERRİSZÂDE HACI RAMAZAN EFENDİ. (1824-1910).

Hafız ve müderris. (Ortada sarıklı)

Devrinin büyük din âlimlerindedir. Kendilerine “Müderriszâde” deniliyordu. 1824 yılında Urfa’da doğdu. Babasının adı Osman, anne adı ise Elif’tir. Torunları sonradan “Borran” soyadını almışlardır.

Henüz genç yaşlarda iken Kayseri’ye giden Ramazan Hafız, Kayseri’nin meşhur âlim ve evliyasından “Hacı Torun” diye tanınan Muhammed Salih Efendi (1799-1885)’den ders ve icazetini de bu zattan almıştır. Din ilimlerinin yanında mantık, felsefe ve hesap bilimlerinden de yetişmiş ve kuvvetli bir bilgi sahibi olmuştur.

Urfa’ya dönen Ramazan Efendi, İbrahimiye Medresesi’nde yıllarca ders vermiş; bu yüzden “İbrahimiye Müderrisi” diye şöhret kazanmıştır.

Ocak 1910 tarihinde vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı’na defnedilmiştir. Mezarı Nebih Efendi Türbesi’nin doğusunda yeşile boyanmıştır. Mezarının baş dikme taşında şu kitabe yazılıdır:

“Dahilek ya Muhammed. Lâilaha illallah Muhammedün Resulullah. Haza kabrül-merhum el-mağfur el-alimu’l-allametü’l-muhakkik el-mudakkik el-mehabetü kidvetü’l-füdelai’r-rasihin ve umdetü’l-hibrü’l-mieteyn el-Hac Hafız Ramazan Efendi ibni Osman Efendi eş-şehir müderrisu medresetü İbrahimiye. Teveffa fi gurrati Muharremü’l-haram Sene 1328.”

Buluntu Hacı Abdurrahman Efendi ve Miftahizâde Hasan Efendi kendisinden ders almış âlimlerdir. Müftü Eyyub Sabri Efendi de kısa bir süre kendisinden ilim okumuştur. Ramazan Hafız Efendi Rifai tarikatına mensup idi, ancak sadece ilimle uğraşırды.²⁸

²⁸ Karakaş, a.g.e., s. 364-365

HACI MUSTAFA EFENDİ. (1829-1908). Hafız, müderris ve Nakşibendi şeyhi.

Devrinin büyük din âlimi ve hafızlarından olan Hacı Mustafa Hafız Efendi, 1829 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Hasan, annesininki ise Fatma'dır.

Mustafa Efendi'nin kimden ders aldığı bilinmiyor. Rızvaniye Medresesi müderrislerinden meşhur İbrahim Efendi'deneğitim aldığı sanılmaktadır. O yıllarda Urfa'da meşhur olan sadece onun adını biliyoruz.

"*Büyük Mustafa Efendi*" diye tanınmıştır. Yetiştirdiği talebeleri arasında Abbas Vasık Efendi (1859-1922), Buluntu Hacı Abdurrahman Efendi (1865-1968), Miftahizâde Hasan Efendi (1873-1953) ve Müftü Şeyh Müslüm Efendi (vef. 1937) gibi meşhur âlimler bulunmaktadır.

Mustafa Efendi, aynı zamanda Nakşibendi halifesi ve Halilürrahman Zaviyesi'nin postnişini idi. Bu görevinin karşılığı olan günde 4 dirhem yevmiyeyi Kanuni Sultan Süleyman'ın bu zaviyeye yaptığı vakıf belgesinden anlıyoruz.

Mustafa Efendi kendinden sonra medrese ve zaviyeye talebesi Buluntu Abdurrahman Efendi'yi müderris olarak tayin etmiştir. O da bir evini ve içindeki sergilerini, çay, kahve ve şerbet takımlarıyla birlikte kitaplarını vakfederek Halilürrahman Medresesi'nde bir kütüphane de kurmuştur.

Mart 1908 tarihinde vefat ettiğinde müderrislik yaptığı medresenin yanındaki Halilürrahman Camii Haziresi'ne defnedilmiştir. Mezar taşının dikmesinde şu kitabe yazılıdır:

*"Haza kabrü'l-merhum ve'l-mağfur a'lamü'l-ülema ve ev'arü'l-züheda. Ve'l-hadimu'l-makamı ceddi'l-enbiya el-Hac Hafız Mustafa Efendi fi şehri safer el-hayr 27 sene 1326."*²⁹

---

²⁹ Karakaş, a.g.e., 336-337.

DERVİŞ HALİL el-KADİRİ. (1832-1907). Hafız ve Kadiri (Halisiye kolu) şeyhi.

1832 yılında doğmuş olup Kazancı Pazarı Mahallesi'ne kayıtlıdır. Babasının adı Müslim, annesinin adı ise İmhan idi.

Henüz çocuk yaşlarda kız kardeşiyle beraber Dede Osman Avni Hazretleri'nin öğrencisi olmuştur. Dede Osman Avni Hazretleri'nin vefatından sonra da halifesi olarak Kadiri tarikatının Halisiye kolunun hizmetini devam ettirmiştir. Halk arasında kendilerine "*Dergâh Şeyhi*" denilmektedir.

Mevlid-i Halil Camii imamının vefatı üzerine, aynı şartlarla bu camiye 7 Şubat 1880 tarihinde Mevlid-i Halil Camii'ne imam tayin olunmuştur.

14 Mart 1886 tarihinde Dede Osman Avni Hazretleri'nin vefatından sonra yerine Mevlid-i Halil Camii Kadiri Tekkesi'ne şeyh olarak geçmek için bir dilekçe vermiş;³⁰ bu dilekçeye karşılık kendisine 10 yıl sonra verilen 13 Kasım 1897 tarihli cevap üzerine şeyhlik görevine başlamıştır.

Evli, altı erkek ve üç kız çocuk babası olan Hafız, iki evlilik yapmıştır.³¹

1907 yılında veba hastalığından dolayı vefat eden Hafız, Mevlid-i Halil Camii avlusundaki Dede Osman Avni Haziresi'ne defnedilmiştir. Mezarının baş dikmesinde şu bilgiler yazılıdır:

*"el-Fatiha. Haza kabre'l-merhum el-mağfur hadimi haza'l-makam el-mübarek es-Seyyid Derviş Halil Hafız Efendi bin Müslim. Neverallahu müdce'ahu ve radi anhu Âmin bi-cahi seyid el-mürselin. Teveffa fi şehri Zi'l-ka'de sene 1325"*³²

Dede Osman Avni Hazretleri'nin müritlerinden olan Antepi Baba Mustafa da 1921 yılında vefat etmiş ve aynı mezara defnedilmiştir.

³⁰Urfa Şer'i Mahkeme Sicilleri, Milli Kütüphane, Defter Arşiv No. 227, Kayıt no. 357

³¹ Mehmet Kurtoğlu, (1969 Urfa doğumlu, üniversite mezunu, şair ve yazar). Derviş Halil Hafız, Mehmet Kurtoğlu'nun babasının dedesidir.

³² Karakaş, a.g.e., s. 57-60

DERVİŞ MUSTAFA ŞEVKET EFENDİ. (?-1907). Hafız ve Mevlevi tarikatı bağılısı.

Urfa'da doğmuş olup doğum tarihi tespit edilemedi. Babasının adı Mehmet Arif'tir.

Hıfzını kimin yanında tamamladığı tespit edilemedi. Alim bir zat olup Mevlevi Abdülhamid Dede'nin müritlerindendir. Mevlevi Seyyid Ahmed Dede'nin de eniştesidir. 1907 yılında vefat etmiş olup, Mevlid-i Halil (Dergâh) Camii Haziresi'ne defnedilmiştir.³³

ZÜLFİKÂR (MİHRÎ). (1832-1878). Hafız ve şair.

Adı Zülfikâr, mahlası Mihri'dir. 1832 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Müslüm'dür.

Yusuf Paşa Medresesi'nden mezun olmuş ve Urfa Tahrirat Kâtipliği'nde memuriyete başlamıştır. Bu görevde 4 yıl çalıştıktan sonra Urfa İdare Kurulu Başkâtipliği'ne atanmış ve bu görevi 2 yıl sürdürmüştür.

Hafızlığını kimin yanında ve kaç yılda tamamladığı bilinmiyor.

Kuvvetli bir kâtip olup Şair Hikmet'in arkadaşı idi. Onunla şiir atışması yaptığı söylenir.

1878 yılında vefat etmiş olup Mevlid-i Halil Camii Haziresi'ne defnedilmiştir.³⁴

HACIKÂMİLZÂDE HACI MUHAMMED REŞİD EFENDİ. (1841-1910). Kurra hafız, âlim ve şair.

Urfa'nın yetiştirdiği büyük hafız ve âlimlerdendir. 1841 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Hacı Mustafa'dır. Aile olarak Hacıkâmiloğulları'ndandırlar.

Müftü Abdülatif Efendi'den (vef. 1896), Hacı Mustafa Hafız'dan (vef. 1908) ve Ahmed Lami Efendi'den (vef. 1888) ders aldı. 1873

---

³³ İ. Halil Güvenç, "Urfa'da Mevlevilik ve Mevleviler", *Harran Ün. Sos. Bil. Enst. Temel İslam Bilimleri AnaBilim Dalı Tasavvuf Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Şanlıurfa 2021, s. 65

³⁴ Alpay, a.g.e., s. 141.

yılında Rüşdiye Mektebi'nin Farsça ve Edebiyat öğretmenliğine atandı.

1885 yılında Mısır'a giderekorada Kıraat-ı Seb'a'yı öğrendi ve kurra hafız oldu. Oradan Hicaz'a giderek hacı oldu. Daha sonra Urfa'ya döndü ve 1905 yılında Urfa mutasarrıfı Ethem Bey (1905-1906 ve 1906-1907) tarafından hastahane müdürlüğüne getirildi. Muhammed Reşid Efendi Türkçe, Arapça ve Farsça şiirler yazmıştır. Şiirlerinde "Raşid" mahlasını kullanmıştır.

Hafız, kurra hafızlıkta asrının ve devrinin tek ve yetkili ismiydi. Kurra hafızların şeyhi idi. Çiftçioğlu Kurra Muhammed Hafız ve Kazınoğlu Kurra Mahmud Hafız gibi hafızları yetiştirmiştir.

Ekim 1910 tarihinde vefat etmiş olup Mevlid-i Halil Camii Haziresi'ne defnedilmiştir. Mezarının baş dikme taşında şunlar yazılıdır:

*"Rızalillahi'l-fatıha. Haza kabrül-merhum el-mağfur el-âlim el-fazıl el-kâmil Vadihu asrihi ve feridu dehrihi eş-şeyhül-kurrâül huffaz el-Hac Muhammed Reşid bin el-Hac Mustafa eş-şehir bi-Hacı-kâmilzâde. Teveffa fi şehri Şevval-ı Şerif sene: 1328."*³⁵

SOFİZÂDE HACI İSMAIL EFENDİ. (?-1916). Hafız ve âlim.

Doğum tarihi bilinmiyor. Baba adı Muhammed'dir. Kendilerine "Sofizâde" denilmektedir. Hacı İsmail Efendi aslen Şamlıdır ve Cubur Aşireti'ndendir. 1870 yılında ailesiyle gelerek Urfa'ya yerleşmiştir. Ekim 1916 tarihinde vefat ettiğinde Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Âlim, fazıl ve kâmil biri olan İsmail Efendi, Urfa'nın ünlü kurra hafızı Muhammed (Akkafa) Hafız'ın babasıdır.

Mezarının baş dikme taşında şunlar kayıtlıdır.

*"Rızaen lillahi'l-fatıha. Haza kabrül-merhum el-âlim el-fazıl el-kâmil es-Seyyid el-Hac Hafız İsmail Efendi bin es-Seyyid Muhammed bi-Sofizâde fi şehri Muharrem el-haram sene 1335."*³⁶

³⁵ Karakaş, a.g.e., s. 396-397

³⁶ Karakaş, a.g.e., s. 289

KÜRKCÜZÂDE İBRAHİM HALİL EFENDİ. (?-1921). Hafız ve Nakşibendi halifesi.

Devrinin evliya ve hafızlardan olan Hafızefendi'nin babasının adı Abdurrahman'dır. Doğum tarihi bilinmiyor. "Kürkcüzâde" diye şöhret kazanmışlardır.

5 Ekim 1921 tarihinde vefat etmiş olup mezarı Ulu Camii Haziresi'ndedir. Mezarının baş dikme taşında şunlar kayıtlıdır:

*"Fatiha. Haza kabrü'l-merhum el-mağfur Tarikatı Aliyye-i Nakşibendiye hülefasından es-Seyyid Hafız İbrahim Halil Efendi ibni Abdurrahman Efendi eş-şehir bi-Kürkcüzade. Teveffa rahimallahu aleyhi ve tayyiballahu serahu ve ce'ala'l-cennete mesvahu ve neveral-lahu markadehu fi şehri Safer el-hayr 2 sene 1340"*³⁷

KESKO HACI MUHAMMED EFENDİ. (?-1922). Hafız, âlim ve Nakşibendi dervişi.

Hacı Hasan Efendi'nin oğludur. Doğum tarihi bilinmiyor Kendisi "Kesko" lakabıyla meşhur olmuştur. Tasavvufla da ilgilenmiş olup Nakşibendi tarikatına bağlı idi.

1922 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir. Mezarının baş dikmesinde şunlar yazılıdır:

*"el-Fatiha. Haza kabr'el-merhum el-mağfur el-âlim el-kâmil el-zahid el-salih el-hadim el-tarikati'l-Nakşiiyye el-Hac Hafız Muhammed Efendi ibni el-Hac el-Seyyid Hasan Efendi eş-şehir bi-Kesko. Teveffa fi Şevval sene 1340."*³⁸

Mahmud KAZOĞLU. (1859-1940). Kurra hafız.

Urfa'nın yetiştirdiği büyük kurra hafızlardan olup, 1859 yılında Urfa'da doğdu.

Halk arasında "**Kazınoğlu Mahmud Hafız**" olarak tanınmıştır.

³⁷ Karakaş, a.g.e., s. 70

³⁸ Karakaş, a.g.e., s. 84

Hocası meşhur Muhammed Reşid Hafız'dır (vef. 1910).

Mahmud Hafız, Elbistanlı Ahmed Lami Efendi (vef. 1888)'nin yaşlılık devrine yetişmişti. Ahmed Lami Efendi Kur'ân okuması sırasında "lâm" harfini biraz kaba çıkarmıştı. O sırada henüz 14 yaşında olan Mahmud Hafız yanında oturuyordu. Ahmet Lami Efendi Kazınoğlu'na dönerek:

— "*Lâmı kaba okudum değil mi?*" dedi. Kazınoğlu da:

— "*Evet, biraz kaba oldu hocam*", dedi.

Ahmed Lami Efendi'nin Kazınoğlu'na böyle sorması, onun o yaşta bile iyi bir hafız olduğuna bir delildir. Kazınoğlu'nun fazla bir ilmi yoktu. Ama Kıraat-ı Seb'a'yı çok iyi bilirdi. Başta Çulha Mahmut Hafız olmak üzere toplam 11 hafız yetiştirdi.

Hafız, 74 yaşında iken düşerek kalçasını kırdı ve yedi yıl ölünceye kadar hasta yattı. Buna rağmen hergün bir hamal kendisini arkasına alır, camiye götürür ve o şekilde mukabele okurdu. Hastalanmadan önce Gümrük Hanı'ndaki mescitte öğle ve ikindi namazlarında imamlık ederdi. Sabah, akşam ve yatsı namazlarını da Çarh-oğlu Camii'nde kıldırırdı.

Öğrencisi merhum Çulha Mahmut Hafız 10 yıl onun yanında kalmış, birgün bile kendisine sinirlendiğini görmemişti. O yıllarda Hasanpaşa Camii'nin müezzini Ömer Hafız adlı biriydi. Bu Ömer Hafız caminin minaresine çıkar ve minarede hafızlığa çalışırdı. Bazan unuttuğu yerler olurdu. Ömer Hafız'ın gözleri âmâ olduğu için kitaba bakamazdı ve evi hemen minarenin yanında olan Kazınoğlu'na seslenerek, kendisine unuttuğu yeri sorar, Kazınoğlu da Ömer Hafız'ın yanlışını düzeltirdi.

Kazınoğlu'nu sinirlendirmek isteyen üç kişi, yağmurlu bir gece evinin kapısını çalarak hafızı uyandırır ve kendisine bazı sorular sorarlar. Hafız bunlara cevap verir ve içeri girer. Bu adamlar bir daha kapıyı çalır ve hafızı çağırırlar, yine sorularını sorarlar. Hafız tekrar onlara cevap verir, içeri girer. Biraz sonra tekrar kapıyı çalınır, yine Hafız kapıya çıkar. Kendisinden yine aynı adamlar sorular sorar. Hafız hiç sinirlenmeden cevaplarını verir içeri girerken, adamlar Hafız'a ağza alınmaz sözlerle söverler. Hafız buna rağmen tatlı dille adamlara karşılık verir, hiç sinirlenmez. Ertesi sabah o

adamlar Hafız'ın yanına gelerek, gece yağmur altında kendisine soru sorarak söven adamların kendileri olduğunu söyler ve özür dileyip sadece gayelerinin kendisini sinirlendirmeye çalışmak olduğunu, fakat bunu başaramadıklarını söylerler.

Kazınoğlu Mahmud Hafız kalçasının kırılmasından 7 yıl sonra 1940 yılında vefat etti ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedildi.

İki defa evlenmiş, dört erkek ve üç kızı olmuştu. Çocuklarından Mustafa adındaki oğlu Malatya'da yaşamaktadır. Kazınoğlu Mahmud Hafız'ın hastalığı sırasında öğrencisi Çulha Mahmut Hafız her hafta yanına gider, hocasını yalnız bırakmazdı.

Hafız öldüğünde, mal olarak geriye birşey bırakmamıştı.³⁹

ÇİFTÇİOĞLU KURRA MUHAMMED HAFİZ. (1860-1932).

Kurra hafız, âlim ve şair.

Kesin olmamakla birlikte 1860 yılında Urfa'da doğ-duğu sanılır. Babasının adı Hüseyin, annesinin adı da İmhan'dır. İlk Kur'ân-ı Kerim dersini Hacı Osman Efendi'den aldı. Bundan sonra Kur'ân-ı Kerim'i ezberlemeye başladı. Kurra hafızlık için Yusuf Paşa Medresesi'nde Hacı Muhammed Reşit Hafız'ın (1841-1910) yanında başladı ve bu hafızdan icazetini aldı. Tahsilini Kutbeddin Medresesi'nde tamamladı. Din ilimlerini de Abdurrahman Efendi'den tahsil etti. Arapça, fıkıh, tefsir, hadis ve akaid ilimlerinin yanında Farsça da öğrendi.

Tahsilini tamamladıktan sonra Ulu Camii'ne imam olarak tayin edildi. Vefatına kadar bu görevini devam ettirdi.

Hafız, halk arasında Urfa ağzıyla "Çütçünün oğlu" diye meşhur olmuştur. Vefatına kadar devamlı ilim ve öğrenci yetiştirmekle meşgul olmuştur.

Yetiştirdiği hafızların hepsi büyük şöhret yapmış kuvvetli hafızlardır. Bunların içinde Kurra Muhammed Hafız, Hacı Nuri Hafız, Ömer Hafız, Pabuççu Ali Hafız, Bahaeddin Hafız, Mustafa Hafız, Aziz Hafız gibi meşhur hafızlar yetiştirmiştir. Kendisinden sonra gelen hemen hemen bütün hafızlar kendisinin yanında yetişmiştir.

---

³⁹ Karakaş, a.g.e., s. 394-395

1932 yılında vefat etmiş ve Ulu Camii Haziresi'ne defnedilmiştir. Mezarının baş dikmesinin arka tarafında yukarıdan aşağıya doğru şunlar yazılmıştır:

"Defni salis Camii Kebir imamı Çiftçizâde Muhammed Hafız. Fi sene 1350"⁴⁰

İlim ve hafızlığı yanında "Hıfzî" mahlasını kullanarak şiir de yazmıştır. Yazdığı şiirlerden bir ilâhiyi aşağıya aldık:

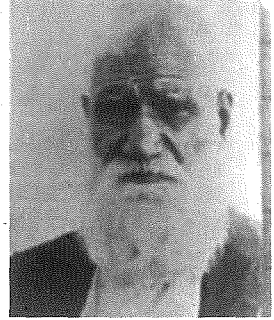
*Bi-nevâyız suretâ amma cihan bürhaniyiz
Rah-ı Hak'da sâlikânın derdinin dermanıyız
Ahd ü peymânım mukarrer Şâh-ı Nakşibend ile
Hem mürid-i Şâh-ı Abdulkadir-i Geylaniyiz
Çaker-i kemter olam Rumî Celaledin'e ben
Bir nazar kılsa Rûfâi ol Şâhin ğılmanıyız
Meskenimdir kasr-i cennet, bu misafirhanedir
Geldiğim âlem-i ülvî cûdinin ihsanıyız
Kesmezem ümmidimi ğah-ı Rûsul'dan Hifziyâ
Bir nigâh etse gerekdir ceddinin mihmanıyız.*

Hacı Mehmet Sıtkı ÖCAL. (1876-1949). Hafız ve mevlithan.

1876 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hacı Mehmet Efendi, anne adı Ayşe'dir.

40 yaşından sonra hafızlığa başlamış olup kimim yanında yetiştiği tespit edilemedi.

Halk arasında "*Kutup Hacı Reşit Hafız*" olarak tanınmıştır. Meslek olarak yağ ticareti ve hamam işletmeciliği yapmıştır. Birçok cami-de Ramazan mukabelesi okumuştur.

Evli, üç erkek ve üç kız çocuğu babası olup çocuklarından Halil Hâkî Öcal hafız olarak yetişmiştir.

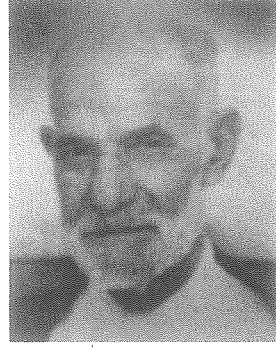
Uzun yıllar mevlithanlık da yapmış olan Hafız, 1949 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'ndaki babası Hacı Mehmet Efendi'nin üzerine defnedilmiştir.

⁴⁰ Karakaş, a.g.e., s. 398-399

Hacı İNCİRKUŞU. (1880-1974). Hafız.

1880 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hüseyin anne adı Zemzem'dir

Hacıyadigâr, Tuzeken ve Karamusa camilerinde uzun yıllar fahri imam-hatiplik yaptı. Cemaat tarafından kendisine hediye olarak verilen parayı kabul etmezdi. Buluntu Hoca, Mırine Hoca, Vaiz Ömer Göç Hafız, Rafi Görün Hafız ve Molla Bozan Yaşar en samimi dostlarındandı.

Hacı Hafız çok mükemmel olarak özellikle Segâh makamında aşır okumuş. Vaiz Ömer Göç, ikinci vakitleri Ulu Camii'nde vaaz edermiş. Vaazdan sonra okunacak aşır için *"cemaat aşır için İncirkuşu Hacı Hafız burada ise o okusun. O varken lütfen kimse aşır okumaya kalkmasın"* dermiş.

Halk arasında *"İncirkuşu Hacı Hafız"* olarak tanınmıştır.

1974 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

MUHAMMED (HİLMİ). (1881-?). Hafız, şair ve müderris.

Adı Muhammed, mahlası ise Hilmi'dir. 1881 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Abdurrahman idi.

İlk eğitiminden sonra Hafız Osman Efendi'nin yanında Kur'ân'ı hıfzetti. Sonra İbrahimiye Medresesi'ne girdi. Burada müderris Hacı Ramazan Efendi'nin yanında yetişti. Bu medresede özel derslere giren Müftü Hasan Efendi'nin teşvikiyle şiire başladı. Medreseyi bitirdikten sonra İstanbul'a giderek 1904 yılında Darü'l-Mu'allimat'a girdi. 1908 Meşrutiyet'i sırasında okulu bitirip, Darü'l-Fünun'a girdi. Dersi'am Belgesi aldığı için bir yandan fakülteye devam ederken Bayezid ve diğer camilerde öğrencilere hesap ve Türkçe dersleri verdi. Fakülteyi bitirdikten sonra Medresetü'l-Kudat'a girip oradan üçüncülükle mezun oldu.

İlk memuriyeti 1914'te Evkaf Nezareti Memurîn Kalemi Kâtipliği'dir. Sonra Fetvahane Müsevvidliğine, oradan da birinci sınıf kitabetle Adliye Nezareti'nde yeni oluşturulan Temyiz-i Şer'î Dairesi'ne, bu dairenin de lağvıyla Medresetü'l-İrşad Tarih Mu'allimliğine geçti.

Buradan Şer'iyce Vekâleti'nce Anadolu Medreseleri Müfettişliği'ne tayin edildi ve teftiş merkezi olan Adana'ya gitti.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkınca Adana Lisesi Arapça ve Farsça öğretmenliği, daha sonra da Adana Erkek Mu'allim Mektebi Türkçe öğretmenliğine ve 1933'te Osmaniye Orta Mektebi Türkçe öğretmenliği ve müdürlüğüne tayin edildi. Bu görevde ne kadar kaldığı ve ne zaman vefat ettiği bilinmiyor. Şiirleri çok güçlüdür.⁴¹

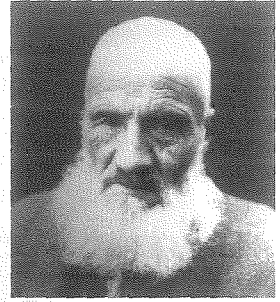
Yayınlanmış iki kitabı şudur:

1. *Reyhân*. (2008 yılında yayınlandı).
2. *H. İsa'nın Babası Var mı?"*

Hacı Müslüm ABACI (Hz). (1884-1958). Hafız, âlim ve Nakşibendi şeyhi.

1884 yılında Urfa'da dünyaya geldi. Babası Abdullah (Abdi Sor Paşa) Şeddâdi, annesi Hediye Hanım ise Şeyhanlı Aşireti'ndendir.

Hafız, genç yaşta Abdurrahman Dede Köyü'nden Rahime adlı bir hanımla evlenmiş ve bu evlilikten bir oğlu (Hacı Bahaeddin Abacılar) ve üç kızı (Saliha Bütün, Emine ve Zeyneb) olmuştur.

Hafız, zamanın kurra hafızlarından Hacı Muhammed Berhoş Efendi'den ders alarak henüz çocuk yaşında hafızlığını tamamladı. Rızvaniye Medresesi'ndeki eğitimine önce Kürt Hacı Ali Efendi'nin yanında başladı. Daha sonra eğitimini Miftahizâde Hasan (Açanal) Efendi'den tamamladı ve büyük bir başarı göstererek 12 ilim dalında diplomasını da ondan aldı. İlimdeki üstün başarısından dolayı askerlikten muaf sayıldı. Eğitimini tamamladıktan sonra, Hasan Padişah Camii'nde fahri olarak vaaz verdi ve mukabele okumaya başladı.

Daha sonra Kerkük'ten Urfa'ya gelip yerleşmiş olan Nakşibendi şeyhi Kerküklü Şeyh Abdurrahman Efendi (1848-1932)'ye intisab etti

⁴¹ Bedri Alpay, *Urfa Şairleri*, Dal Yayıncılık, (ed. M. Adil Saraç), Urfa 1986, s. 97-101; Ekrem Bektaş, *Urfa'nın İlimi ve Reyhan'ı*, Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Şanlıurfa 2008.

ve Kıbrıs Tekkesi'nde ilmi ve tasavvufi eğitimine başladı. Uzun yıllar, ilim tahsili yanında Nakşibendî tarikatında da ilerlemeye devam etti ve sonuçta şeyhinden hilafet alarak Nakşibendî tarikatı Halidi şubesi 5. göbek halifesi oldu. Halifelîği aldıktan sonra Urfa'da irşada başladı.

Hafız, müritleriyle yakından ilgilenir, sürekli olarak gerek kendi yaşayış şekliyle gerekse anlatarak irşad etmeye çalışırdı. Onları gözetir, bir baba şefkatiyle manevi terbiyelerini hakkıyla yerine getirirdi. Bir arada oldukları zaman onlara tarikatın adap ve erkânlarından bahseder ve tasavvufi eğitimlerini de ihmal etmezdi. Yeme, içme oturma, konuşma, günlük yaşantı içinde karşılaşılan sorunlar kısaca insanın aklına gelen her şeyle ilgili önce Allah'ın emrine sonra da Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in sünnetine uygunluğunu denetler ve gerekli açıklamaları yapardı. Müritleriyle olan bu eğitim işini önce kitaplardan aktarır, daha sonra kitabı kapatarak kendi dünyevi ve ledünni ilmiyle onları bilgilendirir ve irşatlarını tamamlardı. Müritleri de onu çok sevdiklerinden ona "Babo" diye hitap ederlerdi. Sıkıştıkları ve içinden çıkamadıkları maddi ve manevi durumlarda mutlaka ondan yardım isterlerdi. O da anında gerek konuşarak veya gerekse kerametiyle onların sorunlarını giderirdi.

Onardığı ve İnşa Ettirdiği Camiler

Hacı Müslüm Hafız, Urfa'da camilerin tamir ve onarımını ilk olarak kendisi başlatmıştır. Tamir ve onarımın masraflarını hayırseverler karşılıyor, kendisi de bu işlere ön ayak oluyor ve masrafı kendisi yapıyordu Kendisinden sonra bu işlerle müridi merhum Hacı Rafi Görgün Hafız uğraşmıştır.

1. Mevlid-i Halil Camii (onarım 1951).
2. Maşuk Köyü Selvi Camii (inşa 1954).
3. Çarhoğlu Camii (onarım 1956).
4. Sefalı Camii (inşa 1957).
5. Abamor Ziyalı Camii (inşa 1958).

Hafız, bu beş büyük caminin inşa ve onarımının dışında Gölpınar Köyü Camii'nin yapımına da yardımcı olmuştur. Uzun yıllar fahri imamlık yaptığı kendi mahallesindeki Arabî Camii'ni de tamir ettirmiştir.

Hastalığı ve Vefatı

Hafız, 1957 yılında prostat hastalığına yakalanıyor. Anlatılanlara göre hastalığı prostat kanseridir. O sırada Urfa'da "cankurtaran" namıyla tanınmış olan Operator Doktor Ali Cankat kendisi birkaç kez ameliyat ediyor ama düzelmüyor. Rahatsızlığı 11 ay kadar sürüyor.

Her yıl mayıs ayında Maşuk Köyü'ndeki bağına çıkmaktadır. 1958 yılının mayıs ayında durumu kötü olduğundan bağa çıkamadı ve yatağa düştü. Hastalığın vermiş olduğu şiddetli ateş ve acı çekmesine rağmen hiçbir zaman inleme ve şikâyetle bulunmadı. "Bu da bizim için bir ikramdır" diyerek hep Rabbine şükretti. Nihayet 28 Haziran'da Kurban Bayramı'nın birinci günü Rahmet-i Rahman'a kavuştu. Devrin âlimlerinden Kurra Muhammed Hafız, Hacı Rafi Görgün Hafız ve yakın ailesinden oluşan bir grup mübarek bedenini yıkadı ve kefenledi. Cenaze namazı Hasan Padişah Camii'nde kılındı. Tekbirler getirilerek kaldırılan tabutu Harrankapı Aile Mezarlığı'na kadar taşındı ve kendisinin sağlığında eliyle kazdırdığı mezara defnedildi. Anlatılanlara göre cenazeye Urfa içinden ve dışından gelen onbinlerce insan katılmıştır.

Hafız, kendisinden sonra bir halife bırakmayı çok istemiş, ancak müritlerinin arasında bu yükü kaldıracabilecek kapasitede birini bulamamıştır.

Türbesi

Türbesi bugün Onikiler Mahallesi'ndeki Harrankapı Mezarlığı'nın doğusunda bulunuyor. Günümüzde bu mevki "Kuyubaşı" olarak da tanınmaktadır.

Baş dikmesindeki Arapça metin şöyledir:

“Ya Müte‘alli irham hali ya Mütecellî irham zülli. Teveffa el-Hac el-Hafız Müslüm bin Abdullah ila rahmetullahi Te‘ala bi-nidai irci‘i ila Rabbike radiyyeten mardiyye fedhuli fi ‘ibadi. Fi şehri Zi‘l-Hicce fi sene 1377”

Türkçesi:

“Ey her şeyden çok yüce olan Allah‘ım! Halime merhamet et! Ey tecelli eden Allah‘ım! Düşkünlüğüme merhamet et! Abdullah oğlu Hacı Hafız Müslüm vefat etti. ‘Sen O‘ndan razı, O da senden razı olarak Rabbine dön! (İyi) kullarımın arasına gir!’⁴² nidasıyla Yüce Allah‘ın rahmetine kavuştu. 1958 yılı haziran ayında.”

1958 yılı Kurban Bayramının 1. günü miladi olarak 28 Haziran‘a denk geliyor; bu da hicri olarak 10 Zilhicce 1377 oluyor. Mezar taşında vefat ettiği tarih yerine sadece ay ismi yazılmıştır.

⁴² Fecr sûresi, ayet 28-29

Menkıbeleri:

Yüce Allah, sevdiği kullarına büyük ikramlarda bulunmuştur. Hacı Müslüm Hafız Efendi (k.s.) Hazretleri de onun çok sevdiği kullarından biriydi. Nitekim ona da sayısız ikram/kerâmet ve ihsanda bulunmuştu. O mübarek insana mürit olma şerefine ulaşanlar ve onun hizmetini görenler şüphesiz ki birçok kerametine şahit olmuşlardı. Görüştüğümüz bazı müritleri *“biz onun kerametini anlatacak yetkide değiliz, biz kim, onun kerametini anlatmak kim”* diyerek tevazu gösterip sükût etmişlerdir. Ancak müritlerinin çoğu ise şahit oldukları kerametleri bizimle paylaşmışlardır.

Keşf-i Kubur kerameti

Müritlerinden merhum Hacı İsmail Nakışlı şöyle anlatıyor:

“Hacı Ali adında bir müridimiz vardı. Bu adam Babo Hazretleri'nin “*keşf-i kubur*” kerametini duymuştu. Bir gün mezarlığın yanından geçerken “*Keşke Babo Hazretleri yanımda olsaydı, rahmetlik babamın durumuna baksaydı*” diye kalbinden geçirirken bakıyor ki, Babo Hazretleri mezarlığın içinde dolaşiyor. Hacı Ali'nin yanına gelerek:

— “*Hacı, babanın mezarını tanıyor musun? Babanın mezarına bakalım mı?*” diyor. Bu duruma şaşıran Hacı Ali, şaşkınlık içinde:

— “*Evet, babamın mezarını tanıyorum.*” Diyor ve birlikte babasının mezarının yanına gidiyorlar.

Hacı Ali büyük bir heyecan içinde “*Babamın mezarı budur*” diyerek şeyhine gösteriyor. Mezarın etrafında dikenler var. Hacı Ali ayağıyla bu dikenleri iyice temizliyor. Babo Hazretleri mezarı bir tur atıyor ve tam babasının yüzüne karşı gelmek suretiyle çömeliyor. Hava öğle sıcağıdır. Babo Hazretleri cübbesiyle başını örtüyor ve murakabeye dalıyor. Hacı Ali ise bu arada bir “*Yasin sûresi*” okuyarak babasının ruhuna bağışlıyor. Babo Hazretleri yarım saat kadar murakabede kaldıktan sonra başını açıyor, sağa sola bakıyor sonra:

“*Hacı Ali, senin baban fakirmiş yahu! Eğer kusuru neyse Allah affetmiş, merak etme! Ama bu komşusu kimdir? Bak bunun üzeri nasılsa altı da öyledir ha! Altı da üstü gibi dikenlidir.*” Demekle onun azap çektiğini anlatmak istemiş.”

Pencereden Üç Tane Binlik Çıkarması

Sefalı Camii'nin yapımı sırasında müridi olan Hacı Rafi Hafız anlatıyor:

“Camiyi yaptırırken derneğin parası kalmadı. Bunun üzerine para istemek için Hacı Müslüm Hafızefendi'nin yanına gittik. Kendisi de o sırada hasta idi ve minderinin üzerinde uzanmıştı. Kendisine paramızın bittiğini söyleyerek bize biraz para vermesini istedik. Biz de biliyorduk ki, kendisinin de parası yoktu ve para sıkıntısı çekiyordu. Fakat yerinden doğruldu, elini başı üzerindeki küçük pencereye uzattı ve oradan üç tane 1000 lira çıkararak bize verdi. Paralar yepyeni idi ve nereden bulduğunu anlayamadık.”

Hasta Akciğeri Yenisiyle Değiştirmeleri

Mehmet Emin Kara anlatıyor:

“1959-60 yılları idi. Şimdi Dergâh Nikâh Salonu’nun bulunduğu yerde evler vardı. Amcam Emin Kara Hoca’nın evi şimdiki bu salonun olduğu yerdeydi. Salondaki Ali Baba Hazretleri’nin mezarı evlerinin avlusunda bulunuyordu. Amcam Emin Hoca ciğerlerinden rahatsızdı. Doktorlara gidip ne kadar tedavi görmüşse bir türlü iyileşmemişti. Tersine hastalığı ağırlaştı ve artık doktor da tedavisinden vazgeçti. Emin Hoca evinde komaya girmişti. Ailesi yatağının yanında artık ölümünü bekliyordu. O gece Emin Hoca bir rüya görür. Rüyasında üç kişi yanına gelirler. İçlerinden biri:

— “*Vah, vah, komşumuz rahatsızlanmış*”, der. Emin Hoca onlara:

— “*Siz kimsiniz?*” Diye sorduğu zaman:

— “*Bizi tanımadın mı? Biz senin komşularınız,*” derler. Emin Hoca:

— “*Hangi komşularım?*” Diye sorunca, onlar da kendilerini tanıtarak Dede Osman Avni, Ali Baba ve Hacı Müslüm Hafız olduklarını söylerler. Bu zatların üçü de dünyalarını değiştirmiş kişilerdir. Bu zatlar hemen Emin Hoca’nın göğsünü ameliyata başlıyorlar. Göğsünü yardıktan sonra tamamen bitmiş olan akciğerlerini kesip atıyor, yerine yeni bir akciğer takıyorlar. Yani bugünkü deyimle tam bir organ naklini gerçekleştiriyorlar. Sonra göğsü dikiyorlar ve oradan ayrılıyorlar.

Kısa bir süre sonra Emin Hoca uyanıyor. Doğrulup oturuyor. Yanındakilere acıktığını ve yiyecek bir şeyler vermelerini söylüyor. Aile halkı, yerinden bile kıpırdıyamayan hastalarının böyle birdenbire doğrularak yiyecek istemesine hayretler içinde kalıyorlar. Emin Hoca iyilşerek doktora gidip muayene olduğunda, kendisinin ölmesini bekleyen doktor da bu değişiklik karşısında hayrette kalıyor. Ameliyattan sonra Emin Hoca’nın göğsünde görünen hafif bir yara izi daha sonra kayboluyor. Emin Hoca, bu olağanüstü olaydan sonra 18 yıl kadar daha yaşamıştır.”⁴³

---

⁴³ Selahattin E. Güler, *Urfalı Nakşibendi Şeyhi Hacı Müslüm Hafız Efendi (K.S.) Hazretleri*, Şanlıurfa 2012

Hacı Müslüm ALPAN. (1890-1968). Hafız ve hattat.

1890 yılında Urfa'nın Kalaboynu Mahallesi'nde doğdu. Babası Azabistanağası Hasan Ağa, annesi Hacıkâmilzâdelerden Hacı Mustafa'nın kızı Hafıza Hanım idi. Aile olarak "Azabistanağasızâde" olarak bilinirler.

6 yaşında mahalle mektebinde Kur'an-ı Kerim'i hatmetti. Mekteb-i İbtidai'yi ve İdadî'yi bitirdi. 17 yaşında iken annesini Hicaz'a götürdü ve Hacı oldu. Hac dönüşü iki yıl sonra annesinin akrabası olan Hacıkâmilzâde Hacı Haşim Efendi'nin kızı Naciye Hanım ile evlendi. 1912 doğumlu olan Hacı Hasan küçük yaşta iken askerlik görevine başladı. İkinci oğlu Mustafa Lami doğduğunda ise yine askerdeydi. İdadî mezunu olduğu için yazıcı olarak görev yaptığı Halep'ten birliğiyle Çanakkale'ye gönderildi. Çanakkale'de yapılan savaşın sonunda düşman kuvvetlerinin geri çekilmesinden bir süre sonra memlekete dönmeyi beklerken gelen bir emirle görev yaptığı birlik Balkan Cephesi'ne hareket etti. Romenler Rusların yanında savaşa katılıp o bölgelerin önemli bir bölümünü işgal etmişler ve Almanlara da savaş açmışlardı. Eflak ile Boğdan arasında İbrail adlı bir şehirde iki yıla yakın kaldıkları süre içinde yapılan savaşlarda birçok arkadaşı şehit düştü. Rusya'da ihtilal olması ve yeni hükümetin savaştan çekilmesi üzerine içinde bulunduğu birliğe geri dönüş emri verildi. Kendisi de İstanbul üzerinden Urfa'ya döndü.

Urfa'da sırasıyla önce İngilizlerin sonra da Fransızların işgalleri sırasında eli silah tutan gençleri çete olarak yazardı. Kendisine Hasanpaşa Camii ile Ermeni Mahallesi'ne giden yolu ve Sultan Hamamı arasını gözetleme ve koruma görevi verildi. 7 Şubat 1929'de Siverek ve Hilvan'dan Urfa'ya yardım için gelen aşiretlerin Urfa'ya girmelelerinden sonra yerleştirme, iâşe ve levazım hizmetlerinde çalıştı. Fransızların Urfa'yı terk etmelerinden önce Şebeke Mevkii'ndeki mağaralara yerleşen öncü çeteler içindeydi. Fransız işgalinin sona erdiği yıl annesini kaybetti. Kızlarından Hafıza 1925, Necla ise 1929 yılında doğdu.

1927 yılında yapılan yerel seçimlerde Meclis-i Umumi Azalığına ve İdare Heyeti'nin Sekreterliği'ne seçildi. 1930'lu yıllara kadar bazı

üyelik ve kâtipliklerde bulundu. 1930'lu yıllarda Maliye'de memur idi. 1934 yılında aile "Alpan" soyadını aldılar.

II. Dünya Savaşı başladığında Hacı Müslüm Alpan'ın üç oğlu birden askere çağrıldı. Bir süre sonra kalp krizi geçirerek görevinden malulen emekliye ayrıldı. Kendini yoğun bir şekilde dini hayat verdi ve Kur'an'ı ezberleyerek hafız oldu. O dönem İstanbul'dan getirttiği özel kağıtlara Nesih hatla yedi ay içinde bir Kur'an-ı Kerim yazdı.

Cuma günleri Ömeriye Camii'nde sarığı sarıp namaz kıldırıyor, vaaz veriyor; Ramazan aylarında her gün dört ayrı camide (Ömeriye, Hasanpaşa, Hızanoğlu ve Pazar camilerinde) cüz okuyordu. Bahattin ve Osman adında iki de hafız yetiştirdi. Sabah namazlarında Der-gâh'ta okunan "*Evrâd-ı Fethiyye*"yi dostlarının isteği üzerine hüsn-ü hatla yazdı. Bu evrattan başka, musibetler için yazdığı dualar da çok okunur ve aranırdı.

1968 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.⁴⁴

İsmail ŞİMŞEK. (1887-1960). Hafız, neyzen ve mevlidhan.

Aslen Bireckli olup 1887 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Yahya anne adı Kasre'dir.

Halk arasında "*Kıdêy Hafız*" olarak tanınmıştır. Hafızlığı kimin yanında tamamladığı bilinmiyor. Genç yaşta Urfa Mevlevihanesi'ne intisab etmiştir. Ney üflemesini de Mevlevihane'nin müdavimlerinden Hacı Müslüm Sıtkı Efendi'den öğrenmiştir.

Uzun yıllar Yusuf Paşa Camii'nde müezzinlik yapmıştır.

Ney üflemede o kadar usta olmuş ki, İstanbul'a yaptığı bir ziyarette Nevzen Tefvik'le tanışmış ve o da Hafız'ın ustalığından etkilenerek ona kuş desenli bir ney hediye etmiştir. Mevlevihane'de ayinlerde neyzen olarak bulunmuştur. Mevlevihane kapatıldıktan sonra

⁴⁴ Müslüm Akalın, "Urfalı Bir Hattat: Azabistanağasızâde Hafız Hacı Müslüm Alpan (1890-1968), *ŞURKAV Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi*, Sayı 37, Mayıs 2020, s. 18-20.

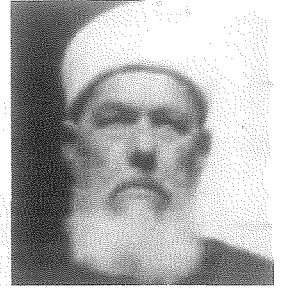
da mevlid ve bazı meşk ortamlarında ney icra etmiştir. Bayramlarda Mevlevi sikkesi takarak dolaştığı rivayet edilir.

1937 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı tarafından yapılan derleme çalışmalarında kendisinden kaynak kişi olarak istifade edilmiş ve Urfa yöresine ait iki hoyrat repertuvara girmiştir.⁴⁵

Evli olup dört erkek üç kız çocuğu babasıdır. 1960 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Muhammed Lütü OKUMUŞ. (1889–1964). Hafız, âlim, veli ve şair.

1889 yılında Urfa'da doğdu. Babası Seyyid İsmail Celal'dir. Annesi Hatice Hanım'dır. Aile olarak seyyid olup ataları Bağdat'tan gelmiştir. Naimi Aşireti'ndendir. Halk arasında "*Mirine Hoca*" diye meşhur olmuştur.

Önce babası İsmail Hoca'dan okudu sonra Buluntu Hoca'dan ders aldı. Tasavvufa da meyilli olup hem Kadiri ve hem de Nakşibendî tarikatına mensuptu. Zamanın Nakşibendî şeyhi Müslüm Hafız Efendi'yi sık sık ziyaret ederdi.

I. Dünya Savaşı'nda (1915) Suriye-Filistin taraflarında savaşırken esir düşmüş ve uzun süren esirliği sırasında, geceleri çok soğuk olan çölde donma tehlikesi atlatmış ve esaretten kurtulduktan sonra günlerce yol alarak Urfa'ya gelebilmiştir.

1930 yılında başladığı Tuzeken Camii'nde 20 yıl fahri imamlık yaptıktan sonra 1 Kasım 1951'de Nimetullah Camii imam-hatipliğine tayin edildi. 16 Haziran 1952'de İmam Sekâki Camii ve 17 Nisan 1954 tarihinde Tuzeken Camii imam-hatipliğine, 13 Ağustos 1956 tarihinde de Yusuf Paşa Camii Kürsü Vaizliğine tayin edildi. 27 Aralık 1958 tarihinde Merkez Vaizi olarak görevlendirildi. 6 Mart 1961 tarihinden itibaren haftada bir gün Urfa Cezaevi'ndeki mahkûmlara dini ve ahlaki konularda vaaz verdi.

⁴⁵ Dilek-Kahvecibaşı, a.g.m., aynı yer.

Birçok hafız yetiştirmiş olup, Şihmüslüm Nacar ve Osman Kıvır bunlardandır.

Geçimini dünürü ile ortak olduğu kereste ambarından sağlarmış. Sigara içermiş ve hergün mutlaka çığköfte yermiş... Bu iki alışkanlığından hiç vazgeçmemiş. Evi sürekli görev yaptığı caminin karşısındaydı. Hergün yatsı namazından sonra uyur ve gece saat 12'de kalkıp camiye gidermiş. O camiye gitmeden önce müezzini Salih Hoca mangalı yakar ve çayı koyarmış, çay eşliğinde şiirlerini kaleme alır, sabah namazına kadar ibadet edermiş. Sabah namazından sonra eve dönerken köşede öksürür, ailesine geldiği haberini verirmiş. Kahvaltısını yaptıktan sonra tekrar camiye gidip hücrelerinde öğle namazına kadar birkaç saat istirahat edermiş.

1964 yılı aralık ayında vefat eden Mıriné Hoca, Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.⁴⁶ Dört erkek iki kız babası ve 24 torun sahibi idi.

Dini limlerinde iyi olduğu kadar şiirde de çok iyi olan Mıriné Hoca, şiirlerinde "Lütfi" mahlasını kullanmıştır. Anadolu'ya bir ekiple derleme yapmak için çıkan Muzaffer Sarısözen, Urfa'ya geldiğinde Mıriné Hoca'nın yanına gidip radyo repertuarı için şiirlerini kendisine vermesini istemiş ancak Hoca, "ben sağken böyle bir şeye izin veremem, gururdan korkarım" diyerek kabul etmemiştir. Ne yazık ki ölümünün hemen ardından camideki hücrelerinde bulunan sandığı kırılıp, içinden elyazması eserleri çalınmıştır.⁴⁷

Lütfi, duygularını ifade ederken, diğer klasik şairler gibi klasik şiirimizin gözde türü olan gazel nazım çeşidini kullanmıştır. 47 parça şiirinden 34'ü gazel, 2'si tamamlanmamış gazel, 3'ü müfret, 2'si tahmis (Halis'e ait gazelleri), 2'si rubaî, 1'i muhammes, 1'i müstezat nazım şeklindedir.

Günümüzde de okunan meşhur bir gazelini aşağıya çıkardık:

Nice bir hasret-i dildar ile gıryan olayım

Yanayım ateş-i aşkın ile büryan olayım

Görmedim gül yüzünü ah-u figan etmedeyim

Akıdıp gözyaşımı derd ile nalân olayım

⁴⁶ Karakaş, *Şanlıurfa Evliyâ ve Âlimleri*, s. 304-305

⁴⁷Hocaefendi'nin torunu Araştırmacı-Yazar Emine Fikriye Beledli'den derlenmiştir.

*Kapladı bu nar-ı firkat cism-ü gam alüdemo
Korkarım haşre kadar böylece suzan olayım*

*Sevdiğim rahmet yeter incitme artık beni
Ger dilersen Yusuf-asa bend-i zindan olayım*

*Lütfi'yim bülbül gibi gülşende feryad eylerim
Vuslat-ı yar ile ancak şad-ı handan olayım.*

Mırıné Hoca ve Said-i Nursi Hazretleri

Vaktinin büyük bölümünü camide geçiren Mırıné Hoca, 1960 yılının bir ilkbahar günü ailesine “*uç gün sonra Said-i Nursi Urfa'ya ölmeye gelecek*” dedi.

Bu arada Said-i Nursi Urfa'ya gelip Köprübaşı'ndaki İpek Palas Oteli'ne yerleşir, ancak ağır hastadır. Talebeleriyle Mırıné Hoca'yı yanına çağırır. Said-i Nursi ile görüşen Hoca o gece eve çok geç döner. Hanımı ve çocukları meraklanmıştır. Durumu şöyle anlatır Mırıné Hoca: “*Said-i Nursi Hocaefendi gelmiş otele. Yatsı namazından sonra talebeleriyle haber gönderdi. Oraya gittim, hastaydı. Allah bilir bu gece vakit tamam hoca*” dedi. “*Hak vaki olursa beni yıklar mısın?*”

— “*Allah etmesin*” dedim. “*Öyle bir acıyı bize yaşatmasın!*”

Said-i Nursi hafifçe tebessüm etti:

— “*Allah'ın emri olursa kimse birşey yapamaz hoca*” dedi. “*Sen söz ver bana, beni yıkarmısın?*”

— “*Elbette*” dedi Mırıné Hoca üzüntüyle. “*İsteğin başım üstüne.*”

Said-i Nursi Hazretleri, o gece rahmet-i Rahman'a kavuştu. Mırıné Hoca, haberi sabah namazında aldı. Büyük bir üzüntü içinde otele doğru yola çıktı. Yıkanmak üzere Hasanpaşa Camii'ne götürülen cenazeye yolda rastladı. Cemaatin tekbir aldıklarını duyunca elini kaldırıp önlerine geçti. “*Durun!*” dedi. “*Hocamız tekbir almaya çok layıktır ama şimdi değil. Yıkandıktan sonra...*”

Diğer hocalarla beraber ömrünü sürgünlerde geçirmiş bu büyük evliyayı Rahman'ın huzuruna hazırlamak için saygı ve sevgiyle yıkadılar.⁴⁸

---

⁴⁸ Torunu Araştırmacı-Yazar Emine Fikriye Beledli'den derlenmiştir.

Akşam eve geldiğinde şunları söyler: *“Zatı Dergah'a gömdüler. Ancak çok geçmez. Mezarı oradan kaldırılır.”* Mıriné Hoca ve Said-i Nursi'nin birbirlerini nereden tanıdıkları bilinmez. Ama ikisinin de I. Dünya Savaşı sırasında esir düştüğü biliniyor.

Mıriné Hoca ve Bastonu

Suruç'ta meşhur âlim Şeyh İmam Kosan'ın meclisi. Geniş bir bahçede toplanmış imanlı bir grup... Hafif bir rüzgârla sallanan dalların arasından ay parlıyor. Allah ve peygamber aşkıyla yapıyor sohbetler. Kerâmetlerden konuşuluyor. Evliyaların halleri anlatılıyor. Mıriné Hoca dinliyor. Bazı tarikat müritleri ortaya çıkıp karınlarına şiş sokuyor. Yanaklarına iğne batırıyor. *“Yapmayın”* diyor Mıriné Hoca. *“Doğru değil. Ecdatlarınıza, şeyhlerinize eziyet ediyorsunuz. Onlar sizin önünüze geçtiği için zarar görmüyorsunuz.”* Kenara çekiliyor müritler.

– *“Hocam”* diyor meclistekilerden biri. Mıriné Hoca başını çeviriyor:

– *“Efendim!”* diyor ruhlara işleyen ahenkli sesiyle.

– *“Sen de bir kerâmet göster bize hocam!”* diyor sevimli adam.

Mıriné Hoca gülümsüyor. Bembeyaz dişleri görünüyor dudaklarının arasından. Hayır anlamında başını sallıyor.

– *“Haydi hocam”* diye ısrar ediyor adam. *“Senin kerâmetlerini çok dinlemişiz. Bir de gözlerimizle görelim.”*

Her evliya gibi Mıriné Hoca da kerâmet göstermekten hoşlanmıyor. Konuşmalara kulak misafiri olan konuklar, kendi aralarındaki sohbeti bırakıp onları dinlemeye başlıyorlar. İsrarlar çoğalıyor.

– *“Hadi ama hocam! Kırmayın bizi”* ricaları artıyor.

Mıriné Hoca, gece karanlığında pırl pırl parlayan geniş ve uzun sakalında gezdiriyor elini. Bir müddet düşünüyor. İsteklere cevap vermezse kırılacak kalpleri düşünüyor... Elini sakalından çekip yanındaki bastonuna uzanıyor. Bastonu alıp bahçenin uzak bir köşesine fırlatıyor. Baston yere düşmüyor ve ayakta duruyor. Topluluk Mıriné Hoca'ya kilitlenmiş. Çıt çıkmıyor. Yaprakların rüzgârda çıkardıkları hışırtı duyuluyor sadece.

“*Baston düşmedi*” diyor insanlar içlerinden. “*Nasıl olur?*”

Mırıné Hoca, yumuşak kahverengi gözlerini cevizden yapılmış emektar bastonundan hiç ayırmadan, elini kaldırıyor. “*Ge!*” diyor. Topluluk nefesini tutuyor. Baston bir insan gibi yürümeye başlıyor. Her adımda topluluğun hayreti artıyor, imanları tazeleniyor. “*Allah*” diyorlar “*her şeye Kadir olan Allah*” Mırıné Hoca, kendisine ulaşan bastonunu alıyor, yanına indiriyor. Rahman’la dopdolu kalbinden hamd ve senalar dökülüyor dudaklarına...⁴⁹

Kefenini Hazırlatması ve Vefatı

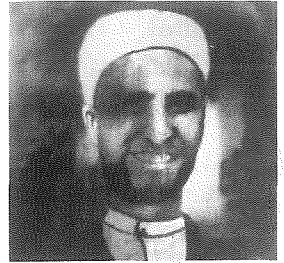
Hacca gidip döndükten bir ay sonra bir gün gelinine; “*kızım, gel kefenimi biçip dikelim, hazır edelim*” demiş. Kefeni yere serip üstüne uzanmış. “*Baş ve ayak uçlarından birer karış bırak ve beni sar*” demiş. Kefen dikildikten sonra tekrar denemiş ve tamam olduğuna karar verip saklamış. Ölümüne her şekilde kendini hazır etmiş...

Ölüm döşeğine yattığında dünürüne “*Yasin okumaya başla, vakit tamam*” der ve beraberce Yasin okurlar. Yasin bitmeden kelime-i şahadetini getirerek Hakk’ın rahmetine kavuşur... Evde yıkanıp kefenlenir ve camiye götürülür o gece sabaha kadar başında hatim edilir... Aynı gece camideki dolabı bilinmeyen eller tarafından kırılarak tüm elyazması defterleri alınır.

Ahmet Zeki AKBAL. (?-1942). Kurra hafız ve Rifai şeyhi.

Doğum tarihi bilinmiyor. Halk arasında “*Basralı Zeki Hafız*” diye tanınmıştır.

Ahmed Zeki Hafız aslen Irak/Basralıdır. Öğrencisi merhum Hafız Halil Altıparmak’ın anlattığına göre, Zeki Hafız Basra müftüsü Ahmed Efendi’nin oğludur. Hafızlığı Basra’da öğrenmiştir. Sonra Mısır’a tahsil için gitmiş ve bir köyde Kur’ân okumuştur. Fakat köy halkı Hafız’ın bu okumasını beğenmemiştir. Oradan ayrılan Hafız, Mısır’da Kahire Başkurrası Hatemzâde Hacı Mustafa Hafız’dan Kıraat-ı Seb’ayı okudu. Mısır’dan dönüşünde aynı köye uğramış ve yine Kıraat-ı Seb’a üzerine Kur’ân-ı

⁴⁹ Torunu Araştırmacı-Yazar Emine Fikriye Beledli’den derlenmiştir.

Kerim okumuştur. Bu defa köy halkı kendisini çok beğenmiş ve takdirlerini belirtmişlerdir. Kıraat-ı Aşere'yi ise Urfa'ya geldikten sonra Çiftçioğlu Muhammed Hafız'dan öğrendi. Merhum Hafız Halil Altıparmak, Zeki Hafız'ın 151. öğrencisi olduğunu söylemiştir.

Ahmet Zeki Hafız, Rifai tarikatı halifeliğini Erzurumlu Mahmud Fehmi Baba'dan almıştır. Yine şeyhinin emri ve icazeti ile Urfa'ya gelmiş ve Kadioğlu Camii'nde Rifai Tekkesi'ni açmıştır. Tekkelerin kaldırılmasından sonra Hasanpaşa Camii'nde imam-hatip ve Kur'ân öğretmenliğine başlamıştır.

Kıraat-i Seb'a ve 'Aşere usulü ile çok sayıda hafız ve din adamı yetiştirmiştir. Rifai tarikatı halifeliğinde de Hafız Abdurrahman Çiftbudak, Abdülkerim Apaydın, Sofi Ali ve Hilvanlı Şeyh Halil'i halife bırakmıştır.

Hafız, müritlerinin uygun bir mekânda toplanıp zikir yapma isteklerini birkaç istisna dışında yasaklanan şeylerin yapılmaması gereğinde ısrar etmiştir. Şapka inkılabında kendilerine tanınan kısa bir sürenin dolmasını beklemeden bir kasket aldırılmıştır. Kanunlara ve yönetime son derece saygılı idi.

Oğlu Vahdettin Akbal'ın anlattığına göre babası doğuştan âmâ imiş. Kendilerine Bağdat'ta "*Zekizâdeler*" deniliyormuş. 1913 yılından önce Muş vilayetine gitmiş, orada bir süre görev yaptıktan sonra Van'a nakletmiştir. Sultan Reşad Han'ın kendisine verdiği 1913 tarihli beratta, Van'daki İskender Paşa Camii Şerifi'nde ayda 50 kuruş görevle Kurân-ı Kerim tilaveti ve hafızlık yapması emredilmiştir. I. Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine Diyarbakır'a göç etmiş; oradan da Urfa'ya gelmiştir.

1942 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.⁵⁰

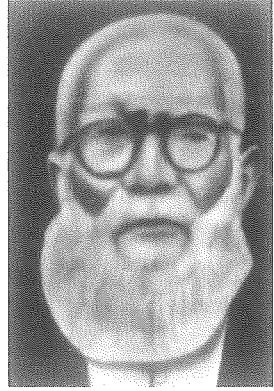
⁵⁰ Karakaş, a.g.e., s. 31-34

Abdurrahman ÇİFTBUDAK. (1895-1962). Hafız ve Rifai şeyhi.

1895 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Osman'dır.

Kendisi Rifai şeyhi olup hilafeti Basralı Ahmed Zeki Hafız'dan almıştır. Abdurrahman Hafız, Haşimiye civarındaki Eski Hal Pazarı'nda komisyonculuk yapıyordu.

1962 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir. Üç oğlu ve altı kızı olmuştur.

Mezarının baş dikmesinde şunlar yazılmıştır:

"Fatiha. Lailahe illallah Muhammedün Resulallah. Haza kabre'l-merhum el-mağfur Rifai halifesi Abdurrahman Hafız Efendi bin Osman. Tüvüffiye fi şehri Ramazan sene 1381."

Ulu Camii'nin emekli müezzini Şeyh Ubeyd şöyle bir hatırasını anlatıyor:

"Bağdat'a gidecektim. Şeyh Abdurrahman Çiftbudak'a uğradım. 'Bağdat'a gidiyorum, bir emrin var mı?' diye sordum. O da 'Güle güle git gel. Git Bağdat'ta Ahmed er-Rifai Hazretleri'nin kabrini ziyaret et', dedi Bağdat'a gittim.

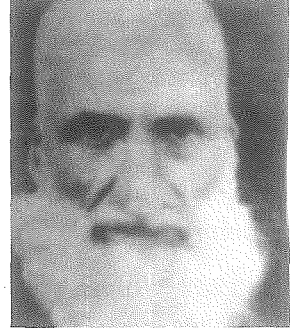
Bir gece rüyamda bir konağa gittiğimi gördüm. Kapıcıya kimin konağı olduğunu sorduğumda 'Şeyh Ahmet er-Rifai Hazretleri'nin konağıdır', cevabını aldım. İçeri girmek istedim, bırakmadı, 'İçeride misafiri var' dedi. Biz böyle konuşurken içerden bir ses 'kimdir o?' diye sordu. Kapıcı da kendisini ziyaret etmek istediğimi söyledi ve izin aldı. Şeyh Ahmet Rifai Hazretleri'nin yanına girdiğimde bir misafiri vardı. Şeyh Hazretleri nereden geldiğimi sordu. Urfa'dan geldiğimi söyleyince 'Urfa'da Abdurrahman Çiftbudak'a selam söyle' dedi. Yanında oturan misafirine dikkatli baktığımda onun Abdurrahman Çiftbudak olduğunu gördüm."⁵¹

⁵¹ Karakaş, a.g.e., s. 27-28

Muhammed AKKAFA. (1896-1972). Kurra hafız ve âlim.

Urfa'nın son yıllarda yetiştirdiği en büyük kurra hafızdır. Halk arasında "Kurra Muhammed Hafız" olarak tanınmıştır.

1896 yılında Urfa'da doğdu. Babası Hacı İsmail Efendi'dir. Eski soyadları "Sofizâde" yeni soyadları da Akkafa'dır. Soyları aslen Halep'ten gelmez. Son zamanlarına kadar zürriyet vakfı gelirlerini almak için Halep'e gidip gelmiş. Ana ve baba tarafından seyyittir. Babası ve annesi 1870 yılında Urfa'ya gelmişlerdir.

Hafız, kuralık icazetini hocası Çiftçioğlu Muhammed Hafız'dan aldı. Kur'ân-ı Kerim'i Kıraat-ı Seb'a ve Kıraat-ı Aşere üzerine okuyan ve birçok hafız yetiştiren büyük bir hafız oldu. Kendisi de icazet vermeye izinli idi. İlimde Müftü Hasan Efendi, Buluntu Hacı Abdurrahman Efendi ve Kürt Hacı Ali Efendi'nin oğlu Hacı Abdurrahman Efendi'den 12 İslami ilmin derslerini aldı. Aynı zamanda Nakşibendî tarikatına bağlanıp, Kerküklü Şeyh Abdurrahman (k.s.) Efendi'ye intisab etti.

Kurra Muhammed Hafız, sabah namazından sonra, yetmiş öğrencileriyle Kur'ân dersine başladılar. Bir ayeti bütün öğrencileri sırayla Kıraat-ı Seb'a üzerine okurlar ve hepsi bittikten sonra diğer bir ayete geçerlerdi. Bütün bunlar okunurken o en küçük bir yanlışlığa meydan vermeden öğrencilerini dinlerdi.

Şeyhzeliha Köyü'nde medfun Kerküklü Saadeddin Hoca'dan da Farsça dersleri almıştır. Farsçası çok kuvvetli olup, Mesnevî, Gülistan ve Bostan kitaplarını okur ve bu kitaplardan ders verirdi.

Haktan ayrılmaz, doğrudan şaşmazdı. 1940'lı yıllarda imamlık yaptığı Nimetullah Camii'nde verdiği bir hutbe yüzünden 6 ay hüküm giymişti. Ondan sonra bir daha imamlık yapmadı ve hutbe okumadı. Harun Begin Yokuşu'ndaki tetirbedeki evine kapanmış; Karaköprü'deki bağına ve Cuma namazı gitmek dışında dışarı çıkmamıştır. Hafız yetiştirme işini ise evinin bitişiğindeki hücrelerinde devam etmiştir. Büyük ve geniş bir kütüphaneye de sahip olan Hafızefendi,

Urfalıların birçok dini ve sosyal sorununa pratik ve akılcı çözümler bulması onu meşhur etmiştir.

Ders verirken de katiyyen usanç göstermezdi. Onun öğrencilerinden Hafız Muhammed Dönmez hocasını şöyle anlatıyor:

“Kurra Muhammed Hafız ders verirken hiç kızmazdı. Ama kabiliyet görmediği kimseleri okutmak için bize gönderirdi. Birkaç gün ben dersimi tekrar etmemiştim. Dolayısıyla ezberim zayıflamıştı. Muhammed Hafız beni dinlerken ellerini yukarı doğru açarak kaldırdı ve “Uçmuş, uçmuş” dedi. Bunu birkaç gün böyle söyledi. Önce ben bir şey anlayamamıştım. Fakat birgün: “Oğlum dedi, ayağı bağlı bir devenin ayağı açıldığında nasıl bir yukarı fırlarsa, Kur’ân-ı Kerim’i tekrar etmeyen de hıfzı kuş gibi uçar gider” dedi. Ancak o zaman ezberimin gevşediğini anladım ve çalışmama hız verdim.”⁵²

Ona en büyük vefayı yazın günlerini geçirdiği Karaköprülülerin yerlileri göstermiştir. Yaz aylarında şu anda 35 Metrelik Yol’da yıkılan Sözen Villası’nın üstündeki bağına geldiği dönemlerde Karaköprülüler bağa gelerek ilim tahsil etmişlerdir. Karaköprü yerlileri içinde birçok öğrencisi olmuştur.⁵³

Hafızın dört oğlu ve dokuz kızı dünyaya gelmiştir.

29 Ağustos 1972 tarihinde vefat etmiştir. Bediüzzaman Aile Mezarlığı’nda olan mezarının baş dikmesinde şunlar yazılıdır.

“Fatiha. Haza kabr el-merhum el-mağfur el-Hac Muhammed Hafız bin İsmail Rahmetullahi aleyhima 12 Receb el-ferd fi sene 1392. 29-8-1972.”

Urfalılarca çok sevilen ve saygı duyulan merhum Kurra Muhammed Hafız’ın adı Urfa merkezde bir sokağa; Karaköprü ilçesinde ise bir bulvara verilmiştir. Yine Karaköprü ilçesi Akbayır Mahallesi’nde de adını taşıyan bir cami yapılmıştır.

---

⁵² Karakaş, a.g.e., s. 400-402

⁵³ <https://www.facebook.com/groups/1561522717434455/permalink/1929371487316241/> (Müslüm Yıldırım’dan alıntı).

M. Bahattin GENÇ. (1897-1972). Hafız ve emekli imam-hatip.

1897 yılında Urfa'da doğdu. Babası halk arasında "*Şih Efendi*" olarak tanınmış olan devrinin ünlü Nakşibendi şeyhi Kerküklü Abdurrahman Efendi'dir.

Aile lakapları "*Seyhzâdeler*" olarak tanınmışlardır.

Muhtemelen küçük yaşlarda babasının yanında hıfzını tamamladıktan sonra medrese eğitimine başladı. Urfa eski müftüsü Miftahizade Hasan Açıanal ve yine eski Urfa müftüsü Abdurrahman Aksoy adlı müderrislerin yanında mükemmel bir şekilde yetişerek iki medreseden yüksek dereceyle mezun oldu.

Mecelle de okumuş olan Hafız, ayrıca Arapça, Farsça, Fransızca ve Latinceyi de öğrenmiştir.

Aynı zamanda İmam-Hatip Okulu mezunu da olup ilk resmi görevine Hasan Paşa Camii'nde başladı ve daha sonra Mevlid-i Halil Camii'nde iken emekliye ayrıldı.

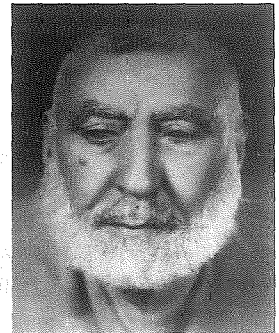
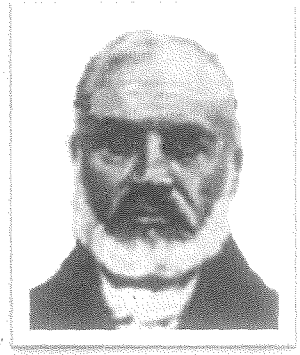
1952 yılında 2 aylık Diyanet İşleri Başkanlığı Hayrat Hademesi Tekâmül Kursu'na katılarak yapılan sınavda pekiyi dereceyle Ehliyetname almıştır.

Evli, beş erkek ve üç kız çocuk babası olan Hafız, 1972 yılında vefat ederek Bediüzzaman Aile Mezarlığı'ndaki babasının türbesinin yanına defnedilmiştir.

Ömer GÖÇ. (1899-1983). Hafız, âlim ve vaiz.

1899 yılında Siverek'te doğdu. Baba adı Hasan anne adı ise Fatima Hanım'dır. Annesi meşhur âlim Kürt Hacı Ali Efendi'nin kızıdır.

Ömer Hafız ilk tahsilini Halilürrahman Medresesi'nde yapmış ve Kur'ân-ı Kerim'i 9 yaşında ezberlemiştir. Medresedeki hocası Miftahizade Hasan Açıanal Efendi'dir. 20 yaşına kadar medresede ilim tahsil etmiştir.

Ömer Hafız'ın en büyük özelliklerinden biri okuduğu her kitabı ezberlemesidir. Gençliğinde Abamor Ahmet Efendi ile Gümrük Hanı önünde ticaretle meşgul olmuştur. Kırk yaşına kadar önceleri Kürt Hacı Ali Efendi'den sonra Kurra Muhammed Hafız ve Vahap hocalarla tahsiline devam etmiştir. Kelam, fıkıh, hadis, ilimleri yanında matematik, tarih, edebiyat dallarında da kendisini yetiştirmiştir. Urfa İmam-Hatip Lisesi ilk açıldığında kendisine görev verilmişse de kabul etmemiştir.

Hafız, 40 yaşına gelinceye kadar evlenmemiştir. 40 yaşında Kıratoğlu Şihmüslüm Efendi'nin kızı Sabiha ile evlenmiş; bu evlilikten iki erkek ve dört kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Gözlerini evlendikten sonra kaybetmiştir. Ömrünün sonuna kadar gözleri âmâ olarak vaaz vermiştir. Bu olaydan sonra kendini daha çok ilme vermiş ve özellikle Mevlâna, Şeyh Sa'di Şirâzi'yi incelemiş ve bunların etkisinde kalmıştır.

Başta Halilürrahman Camii olmak üzere çeşitli camilerde imamlık yaptı. Ulu Camii'nde her ikindi vakti vaaz verirdi. Vaazı halk arasında çok tutunmuş ve şöhret kazanmıştı. Vaazlarını, "Deli Vaiz" diye meşhur olmuş bir vaizden esinlenerek verirdi. Vaazlarında çoğunlukla coşarak ağlardı. Ömrünün son 40 yılını geceleri ibadetle geçirmiştir. Bir günde Kur'ân-ı Kerim'i hatmederdi.

1983 yılı şubat ayında vefat etti. Vasiyeti üzerine çok sevdiği "Envârü'l-Aşıkîn" adlı kitap da mezarına konulmuştur.

Bediüzzaman Aile Mezarlığı'nda olan mezarı üzerinde Latin harfleriyle şunlar yazılmıştır:

"*Hasan oğlu âlim vaiz Ömer Hafız Göç. Doğum 1315, Ölüm 8-2-1983.*"

Mezarının ayak dikmesinde birçok mezar taşına yazılan şu manzume yazılmıştır:

"*Ya Rabbi aman Hazret-i Kur'ân için olsun, Fahr-i dü cihan yani O sultan için olsun, Ebubekir, Ömer, Hz. Osman için olsun, Vasiy-*

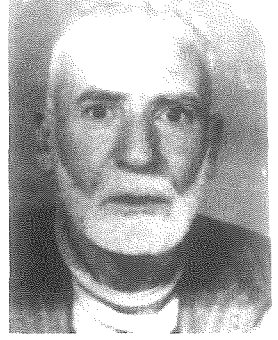
yün Nebi ol Şah-ı Merdan için olsun, Bağışla suçum Şah-ı Şehidan için olsun.”⁵⁴

M. Nuri BAŞARAN. (1900-1970). Hafız, âlim, mevlidhân, gazelhân ve bestekâr.

1900 yılında Urfa’da doğdu. Halk arasında “*Hacı Nuri Hafız*” olarak tanınmış, hafızlığı ve sesiyle şöhret kazanmıştır.

Hafızlığını 7 yaşında Çiftçioğlu Kurra Muhammed Hafız’ın yanında tamamladı.

Kur’ân kıraatinin çok güzel olmasının yanında sesi de gayet güzel olduğu için makamları da çok iyi bilmesinden dolayı mevlid, gazel ve türkü de okurdu. Musikiyle de ilgilendi. Devrin ustalarından kıraat, makam ve usul dersleri aldı. Mûsikî eğitimi yanında devrin mevlidhânlarından mevlidi de öğrenip mevlidhân olmuştur. Çok iyi hoyrat ve gazel okuyan Hacı Nuri Hâfız, Urfa sıra gecelerinin aranan ismi olmuştur. Urfa müzik tarihinde mûsikîdeki üstün kabiliyetiyle meşhurdur.

Bu yüzden Urfa’nın hemen hemen bütün ağaları ve zenginleri kendisine çok itibar ederlerdi. Ramazan ayı geldiğinde Hacı Nuri Hafız’ı iftara davet etmek için sıraya girerlerdi. O derece sevilen ehl-i makam bir zat idi. Kendisinin fasıl arkadaşı Kirişçi Curra Mehmed’in oğlu Halil Hafız’dı.

Urfa’da 1926 yılında Dârülelhân Heyeti ve 1938 yılında Anakara Devlet Konservatuvarı tarafından yapılan derleme çalışmalarında kendisinden kaynak kişi olarak istifade edilmiştir. Dârülelhân Tasnif Heyeti Başkanı Rauf Yekta Bey ve arkadaşları onu “Halepli Bahçesi”nde dinlerken sesinin karakterine, oktav gücüne, hançeresindeki zenginliğe ve icrâ kabiliyetine olan hayranlıklarını belirtmişlerdir.

Dinî mûsikîde gösterdiği ustalığı, Klasik ve Halk Müziği’nde de en mükemmel şekilde göstermiştir. Arkadaşları ondan söz ederken

⁵⁴ Karakaş, a.g.e., s. 362-363

“*Haticem*” türküsünü veya “*Köyün Develeri*” türküsünü hiçbir sanatçı onun kadar mükemmel icrâ edemez, demişlerdir.⁵⁵

Sinirli ve sıkılğan bir mizaca sahip olduğundan dolayı bir yerde ve bir görevde karar kılmazdı. Bir ara Medine-i Münevvere’ye gitmiş ve orada Kur’ân-ı Kerim dersi vermiştir. Ancak bu görevde fazla kalmamış ve tekrar Urfa’ya dönmüştür. Medine’ye iki defa gittiği söylenilmektedir. Sonra Suriye’de Arappınar’a gitmiş, orada da fazla kalmadan bu defa Ankara Hacı Bayram Veli Camii 2. imamlığına tayin olunmuştu. Bu camide imamlık yaparken 1950’li yıllarda Ankara Radyosu’nda Urfalı mahalli sanatçı olarak “**Yurttan Sesler**” programına çıkmış, Urfa türkülerini ve Hâfız Burhan’ın söylediği “*Her Yer Karanlık*” gazelini başarılı bir şekilde icrâ etmiştir. Bu arada birçok Urfa türküsünü Ankara Radyosu Repertuvarı’na kazandırmıştır. “*Ben sıhmamı al isterem*” türküsü ve çeşitli makamlarda derlenen üç hoyrat bunlardan birkaçıdır.⁵⁶

Hacı Nuri Hafız orada da duramamış ve Urfa’ya geri dönmüştür. Urfa’da Nimetullah Camii imamlığında bulunmuş; bu sıralarda sinir hastalığı fazlaşmış ve yataklara düşmüştür. Bu kadar çok sevilen ve tutulan bir hafız ömrünün sonuna doğru vefasız insanların yüzünden kimsesiz ve yalnız kalmıştır.

Hafız bekârdı. Hastalığında Eski Hal Pazarı arkasındaki Şark Otelini diye tanınan bir handa kalırdı. Kendisine kardeşi Şerif bakıyordu. Bu otelden ayrılarak Kunduracı Pazarı’ndaki Çarhoğlu Kardeşler Camii’nde bir odaya yerleşti. Orada yaşlılığının ve hastalığının en ağır devrelerini yaşadı.

18 Aralık 1970 senesinde Ramazan’ın Kadir gecesine rastlayan bir cuma gecesinde vefat etti.

Hafız merhum Urfa’da musiki ustalığıyla çok önemli bir yere sahipti. 1926 yılında Muzaffer Sarısözen’in yaptığı Urfa türkülerini derleme çalışmasında çeşitli türkü ve hoyratları derlemiştir.

Kendi kurduğu mevlithan grubuna adını vermiş ve uzun müddet düğün ve benzeri yerlerde sanatını icra etmiştir. Günümüzde bilinen eserleri şunlardır:

---

⁵⁵ Dilek-Kahvecibaşı, a.g.m. aynı yer.

⁵⁶ Karaakaş, a.g.e., s. 403-404; Dilek-Kahvecibaşı, a.g.m. aynı yer.

1. *Ben sıhmamı al isterem.*
2. *İndim kuyun dibine.*
3. *Pencereden kar geliyor (uzun hava).*
4. *Çadır kurdum düzlere.*
5. *Divan hoyratı.*
6. *Yine doğdu güneşler.*

Hatıraları:

Onun dostlarından biri olan merhum Hacı Osman Bengisu bir anısını şöyle anlatır:

“Mance Hacı Reşit’le sıra geziyorduk. Hacı Nuri Hafız’ın ölümünden ancak iki ay geçmişti. Bir sabah Mance Hacı Reşit dükkânına gittiğinde kapı önünde 23-25 yaşlarında bir genci beklediğini görmüş. Ne aradığını sorunca Gaziantep’li olduğunu söylemiş ve geliş sebebini şöyle anlatmıştır:

‘Ben tarikat mensubuyum. Bir gece rüyamda bir mezarlıktaydım ve birisi elinde kitap, mevlid okuyordu. O kadar güzel okuyordu ki, mezarlıktaki bütün ölümler kefenleriyle ayağa kalkmışlar onu dinliyorlardı. Arkadaşıma;

— “*Burası neresi?*” Dedim.

— “*Urfa’nın Bediüzzaman Mezarlığı,*” dedi.

— “*Bu adam kim?*” dedim.

— “*Hacı Nuri Hafız’dır. Git onu ziyaret et,*” dedi. Şimdi Gaziantep’ten kalktım Urfa’ya geldim. Burayı tanımıyorum, bana Hacı Nuri Hafız’ın mezarını gösterin, dedi. Kendisine mezarı tarif ettim, gitti.’ Mance Hacı Reşit, bu olayı sıra gecesinde arkadaşlarına anlattı. Ertesi sabah bir cenaze için mezarlığa gittiklerinde o genci mezarlıkta gördüler ve kendisine Hacı Nuri Hafız’ın mezarını gösterdiler.

****

1960 yılında Bediüzzaman Said Nursi vefat ettiğinde, merhum Said Tekin Hoca da Urfa’ya gelmişti. Defin işleri bittiğinden Mardin’e geri dönüyordu. Akçakale’de bir otelde kalırken Hacı Nuri Hafız’la tanıştı. Kendisinden bir aşır okumasını istedi. Hacı Nuri Hafız bir aşır okudu. Said Tekin Hoca o kadar haz duymuştu ki: “*Şimdiye ka-*

dar ne Araplar ve ne de Türk hafızlar içinde bu derece güzel Kur'ân okuyanı görmedim” diye hatıralarında nakletmiştir.

****

Merhum Hacı Osman Bengisu bir başka anısını da şöyle anlatmıştır:

“Hacı Nuri Hafız din ilminde de çok kuvvetli idi. Hafızası da o kadar kuvvetli idi ki hastalığı sırasında bile ilminden ve hafızasından bir şey kaybetmemişti. Çarhoğlu Kardeşler Camii'nde kaldığı sırada, Müftülük de aynı camideydi. O sırada Urfa Müftüsü Halil Gönenç idi. Onu ziyarete gitmiştim. O sırada bir aile geldi. Bir koca karısını boşamış ve sonra da pişman olmuştu. Bütün aile fetva için Müftülüğe gelmişlerdi. Halil Gönenç onları dinledi ve “Boşanma kesinleşmiştir, daha dönüş yoktur,” dedi. Kadın ve erkek tarafı da odadan çıktılar, ben de aşağı Hacı Nuri Hafız'ın odasına indim. Olayı ona anlattım. Biraz düşündü, sonra, “Git Müftü Efendiye söyle, İbn-i Abidin kitabının filan sayfasına baksın” dedi. Gittim söyledim. Müftü Efendi kitabı açtı ve Nuri Hafız'ın dediği gibi orada istenilen fetvayı buldu. Hemen koşarak o aileyi buldum ve kendilerine durumu anlatarak geri çevirdim.”⁵⁷

Mehmet Aziz EKREN. (1903-1969). Hafız ve müezzin.

1903 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı “Reşşoyı İbrahim” olarak tanınmış İbrahim, annesinin ise Medine idi.

Babasını 1911 yılında Trablusgarb Cephesi'ne yolcularken kendisi İptidai Mektebine gidiyordu. Babası daha sonra Yemen Cephesi'ne, oradan da Medine Müdafaası'na katılmış ve ancak 1919'da Urfa'ya dönebilmiştir.

Babası henüz cephede iken kendisini Kur'ân okumasını öğrenmek için Abdülvahid Tekkesi'ne göndermişler. Tekkede Abdülvahid Hocaefendi'nin yanında Kur'ân okumasını öğrendikten sonra hafızlığa da başlamış. Hoca arkadaşları arasında Halil Uzungöl Hafız ile eski milletvekillerinden Osman Ağan da bulunuyordu. Kendisi bu ikisinin kalfalığını yapmıştır.

---

⁵⁷ Karaakaş, a.g.e., s. 403-404.

Hafızlığına Abdülvahid Tekkesi'nde başlayan Hafız, daha sonra Yusuf Paşa Camii müezzini Çolak Aziz Hafız ve Kurra Muhammed Hafız'ın yanında devam edip hıfzını tamamlıyor.

Urfa'yı işgal eden Fransızlar 11 Nisan 1920 tarihinde şehri terk ederken Urfa halkı da büyük bir sevinçle bayram yapmış ve onların çıkışlarını izlemişti. Şehre dönen kalabalığın arasında Hafız da babasıyla birlikteydi. Bediüzzaman Aile Mezarlığı'nın yanından geçerken, o civarda bir yerde bulunan bir miktar barutun yanlışlıkla alev almasıyla çıkan patlamada birkaç insan hayatını kaybeder. Bu arada Hafız'ın bir gözü de ağır yaralanır. O sırada henüz 17 yaşında olan Hafız, ne yazık ki bir gözünü kaybeder.

Hafız, ehl-i makam biri olup musikiden hoşlanırdı. Kemancı Şefik Çiçek, Neyzen Kıdey Hafız, Çulha Mahmut Hafız, Halil Uzungöl Hafız, Kurra Mahmut Hafız ve Eskici Kurra Osman Hafız'dan oluşan bir sıra grubu ve vardı ve notalı olarak Klasik Müzik çalışırlardı.

Birçok Kur'ân öğrencisi yetiştirdiği gibi, Ahmet Kınır, Hâkî Atahan ve Dellek Mahmut (Akagün) adlı hafızları da yetiştirmiştir.

Dört erkek ve dört kız olmak üzere 8 çocuk babası olan Hafız, 1969 yılında vefat ederek Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Bir hatırası:

Yıl 1948... CHP iktidarda. Ezanın Türkçe okunmasıyla ilgili kanun halen yürürlükte. Kurban Bayramı'nın birinci günü ve sabah saatleri. Hafızefendi Hekimdede Camii'nden arkadaşlarının yanına geliyor. Arkadaşları kendisine şöyle bir soru soruyorlar:

— *“Yahu Hafız Efendi, bu Arapça ezanı ne zaman duyacağız?”*
Hafız Efendi de gaza gelip:

— *“Yahu hele Arapça bir ezan okuyalım, nolacak bizi asacaklar mı”* diyor ve minareye çıkıyor. Önce bir gazel, arkasından da mükemmel bir Arapça ezan okuyor. Ezanı duyanlar yasağın kaldırıldığını zannedip ve seviniyor ve coşuyorlar. Doğruca camiye giden kalabalık avluyu dolduruyor.

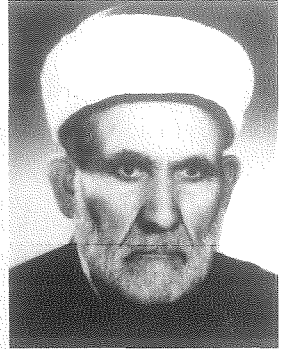
Arapça ezan okunmasını hazmedemeyen biri Hafız'ı ihbar ediyor. Kısa bir süre sonra muhtar, polis, inzibat ve bekçi Hafız'ın kapısını çalıyorlar. "Kim o?" sorusuna polis "Hafız Efendi, karakoldan isteniyorsun!" diyor ve onu alıp götürüyorlar.

O dönemin avukatlarından Nurettin Akçar, Hafız'ı tanıdığı için ona yardımcı olmak istiyor. Zira Hafız'ın babası İbrahim Efendi, avukatın babasının köyünde vekillik yapmıştı. Büyük bir ceza almasın diye araya giren Nurettin Akçar'ın girişimleri sonucu Hafız sadece 4 gün hapis yatıyor ve 50 TL kefaletle (o sırada maaşı 50 TL imiş) serbest bırakılıyor.⁵⁸

Zeki DAYI. (1907-1981). Hafız ve emekli imam-hatip.

1907 yılında Urfa'da doğdu. Babası Mevlevi postnişini Zeynel Abidin Efendi annesi ise Hatice Hanım idi.

Nüfus'ta doğum yılının 1911 yazılmasının sebebi ise babasının doğumundan birkaç yıl sonra nüfusunu çıkarmasındandır. Çünkü kendisi 1920'deki Fransız işgali sırasında 13 yaşında olduğunu çocuklarına söylemiştir.

Urfa Mevlevihanesi'nde 40 yıl postnişinlik yapmış olan Zeynel Abidin Efendi'nin son çocuğu olan küçük Zeki, teyzesinin hiç çocuğu olmadığı için onun yanına verildi. 6-7 yaşlarında Hacı Yadiğâr Camii karşısındaki evlerinin yanında bulunan Topal Sadık Hoca'nın tekkesinde ilk Kur'ân derslerini almaya başlamıştı. Bir Ramazan günü teyzesinden izin alarak Nimetullah Camii'ne gider ve bilmeden hafızların yerine oturur. Merhum İncirkuşu Hacı Hafız, omzuna dokunarak "kalk bakalım, orada oturamazsın, orası hafızların yeridir" der. Küçük Zeki utanır ve eve gider.

Sonraki günlerde Kur'ân okumasını öğrenen küçük Zeki, Kur'ân'ı evde okur, teyzesi de kendisini dinler. Artık hafız olmak istediğinden çoğu zamanını okuyup ezberlemeye ayırır. Bazen uykuda Kur'ân okurken teyzesi uyandırmadan onu kitaptan takip eder ve uyanınca da "oğlum, şurada şöyle, burada böyle olacakken şöyle oldu" diyerek

⁵⁸ Oğlu M. Ali Ekren ile 13.10.2018 tarihinde yapılan röportaj.

düzeltilmeler yapılır. Evlerindeki çardağın altındaki kab odada hasır üzerinde böylece 1 yıl geçer. Hasırın üzerinde dizlerine gelen yer oyulmuştur ama kendisi de hafızlığını tamamlamıştır. Tam bir yıl sonra aynı camide ve aynı yerde oturarak hem de Hacı Hafız'ın yanında Ramazan mukabelesi okur. Bu arada Sanatlar Mektebi Kunduracılar bölümünü de okumuştur.

1920'de Urfa Fransızlar tarafından işgal edildiğinde Hafız milis kuvvetleri arasında haberleşmeyi sağlıyordu. Aynı zamanda biraz Fransızca ve Ermenice bildiğinden devriyelerle karşılaştığında Ermenice ve Fransızca şarkı ve ilahi söyleyerek veya onlara kendi dillerinde hitap ederek tehlikeleri atlatıyordu.

İşgal sonrası Kurra Muhammed Hafız'la tanıştı ve onun yanında tecvid ve kıraat ilmi öğrenmeye başladı. Bu eğitimi hocasının vefat edişine kadar devam etmiştir.

Bazı sıkıntılardan dolayı 30'lu yaşlarda dayısı kızı Münevver'le evlendi. Hatice, Mekke, Salih, Zeynelabidin ve Yahya adında 5 çocuğu oldu.

1925 yılında İstiklal Mahkemesi'nce Urfa'da idam edilen İstanbul merkez vaizi Hafız İbrahim Ethem Efendi, idam öncesi geldiği Urfa'da Zeki Hafız'la da tanışarak arkadaş olur. Birlikte oldukları bir zamanda Ermeni dönmesi birinin ihbarıyla ikisi de tutuklanır. İbrahim Ethem Hafız Urfa'da kurulan İstiklal Mahkemesi'nin kararıyla asılarak idam edilir. Zeki Hafız da işkence sonunda sol el sağ el farkıyla idamdan son anda kurtulur.

Zeki Hafız, hafız olarak Yusufpaşa Camii imamlarından Mehmet Dönmez ve Tuzeken Camii imamlarından Osman adlı hafızları yetiştirmiştir.

Uzun yıllar görev yaptığı Beykapısı Mahallesi'ndeki Karamusa Camii'nden emekliye ayrılmıştır. Döneminin ünlü âlim, hoca ve hafızlarıyla olan dostlukları uzun yıllar devam etti.

Vefat edeceği yıl hastaydı ve İstanbul'a gitti. Orada iyileşmedi; son gününün gecesi, talebesinden birinin anlattığına göre, son nefesini vermeden 15 dakika öncesine kadar yüksek matematik (ve trigonometri) dersi veriyormuş. 11 Şubat 1981 tarihinde rahmet-i rahmana kavuşmuş. Cenazesi Urfa'ya getirilerek Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Hayatını sadece kitapları işgal etmişti. Hücrede derslerle uğraştığı için saçma sapan konuşmalara müsaade etmezdi.

Müzik bilgisi vardı hem de iyi derecede, ancak sadece bilgi olarak kullandı. Zira “*ümmetin hali ortadayken müzikle uğraşılmamalı*” derdi.

Hazreti İbrahim Halilullah Kültür ve Eğitim Vakfı’nda da ders verirdi. Dersin sonunda öğrencileri bırakmaz, “*şimdi de adamlık dersi*” dediği derse başlar, edep, ahlak ve hayati bilgileri öğretirdi.

***

Çok sertti ve boşboğazlığı sevmezdi. Rüya tabiri yazmazdı mesela. Hatta bazen öğrencilerini azarlar “*siz uyanırken bir şey göremiyorsunuz, uykuda ne görebilirsiniz ki. Uyurken üstünüze dikkat edin*” der ve dersine kaldığı yerden devam ederdi.

***

Yıllarca hep hem öğrenci hem de öğretmen olmuştu. Karamusa Camii’ndeki hücresinin pencerelerinde valizler ve üzerlerinde yataklar vardı. Bunlar talebelere aitti. Yozgat, İzmir, Sivas, Gaziantep, Adana ve Adıyaman’dan gelmiş yatılı talebeleri vardı. Akşam namazlarından sonra, bazen de yatsı namazlarından sonra cemaati izler ve dedikodu yapmayacağını umduğu kimselere “*evde ne var?*” diye sorar. Yemeğin ne olduğunu öğrenince “*hadi bakalım tencereyi al, yanında da birkaç ekmek getir. Bu akşam sizler peynir ekmek yiyin, çocuklar kaç gündür zifir (yağlı) yemeğe hasretler*” derdi.

***

Karamusa Camii’nin avlusunda iki tane zeytin ağacı vardı. Hafız Efendi bu zeytinleri toplar eve götürür, hanımı tokmakla bu zeytinleri çatlatır; bir süre suda bekleyerek tatlılaşan bu zeytinler yatılı talebelere giderdi. ⁵⁹

---

⁵⁹ Bilgiler oğlu M. Salih Dayı’dan derlenmiştir.

Mustafa EROĞLU. (1907-1979). Hafız ve emekli müezzin.

1907 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Halil anne adı Münevver'dir.

Hafızlığını Çiftçioğlu Kurra Muhammed Hafız (vef. 1932)'ın yanında tamamlamıştır. Hafızlığa kaç yaşında başladığı ve kaç yılda bitirdiğini tespit edemedik.

Evli, beş erkek ve üç kız çocuğu babası olan Hafız Efendi, uzun yıllar görev yaptığı ve aynı zamanda evine de yakın olan Hasanpaşa Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

1979 yılında vefat etmiş olup Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Ramazan OKULLU. (1907-1990). Molla ve kurra hafız.

1907 yılında Urfa'nın Kamberiye Mahallesi'nde doğdu. Baba adı Mehmet Guli, anne adı Meryem'dir.

Hafızlığını çocuk yaşta tamamladı. Buluntu Hoca, Kurra Muhammed Hafız ve Molla Abdülhamid Hoca'dan dersler aldı. Kap, Hekice ve Binekli köylerinde yaklaşık 57 yıl fahri imamlık yaptı. Çok sayıda talebe yetiştirdi. Kendi çocuklarını da ilmi olarak yetiştirmiş olup üçü müftü olmuştur.

Şefik Hoca, Arap Hoca ve Muhyiddin Hoca ile sıkça ilmi meselelerde hasbihal etmiş ve bilgi alışverişinde bulunmuştur. Muhtarlık tarafından kendisine emekli maaşı bağlanması teklifini "*ben bu işi Allah rızası için yaptım maaşa lüzum yok*" diyerek reddetmiştir.

İlk evliliğinden bir, ikinci evliliğinden on üç olmak üzere toplam 14 (7 erkek 3 kız) çocuğu olmuştur. Oğullarından Salih Nuri, İbrahim Halil ve Mustafa Nasih müftü olmuşlardır.

Molla Ramazan 1990 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

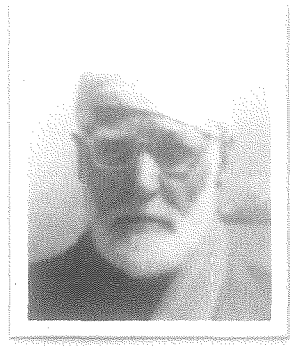
Halil Hâki ÖCAL. (1911-1987). Hafız ve esnaf.

1911 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet Sıtkı (halk arasındaki ismi Kutup Hacı Reşit Hafız), anne adı Elif'tir.

Hafızlığını çocuk yaşlarda Kolsuz (Çolak) Aziz Belli Hafız'ın yanında tamamladı.

Serbest ticaretle hayatını kazanmıştır. Evli, üç erkek iki kız çocuk babası olan Hafız, Ramazanlarda birçok camide mukabele okumuştur.

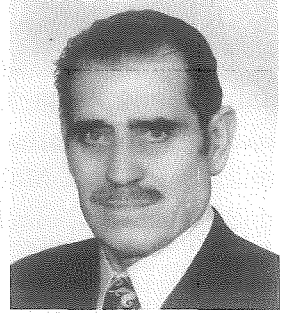
21 Mayıs 1987 (Ramazan'ın 20. günü) tarihinde vefat etmiş; Bediüzzaman Aile Mezarlığı'nda babası Hacı Mehmet Sıtkı Öcal'ın üzerine defnedilmiştir.

Halil ALTIPARMAK. (1911-1999). Kurra hafız ve esnaf.

1911 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Bekir Şaban, anne adı ise Hacı Emine'dir.

Annesinin birçok çocuğa gebe kalmasına rağmen düşürmesi üzerine, Halil Hafız karnın-dayken, dönemin Mevlid-i Halil Camii imam-hatibi Molla Hüseyin Efendi'ye giderek: *"Dua edin, bu karnımdaki yaşasın, şayet yaşarsa Dergâh'a vakfedeceğim ve inşallah hafız olacak"* demiştir. Bunun üzerine Molla Hüseyin Efendi, *"İnşallah hayırlı bir evlat olacak"* diye dua etmiştir. Ve bu dilek gerçekleşince annesi de sözünde durmuş ve oğlunu Dergâh'a vakfederek, küçük yaşta buradaki eğitim faaliyetlerine göndermiştir. Yedi yaşında hafızlık serüveni, böylece burada başlamıştır. Kendisi Basralı Ahmed Zeki (Akbal) Hafız'ın 151. öğrencisidir. Hocasının yanında Kıraat-ı Seb'a eğitimini alarak Urfa'nın yetiştirdiği en iyi hafızlardan olmuş ve icazetini almıştır.

Annesini erken yaşta kaybeden Hafız'ın gençlik yılları biraz yorucu geçmiştir. Yıllarca Kadiri Dergâhı'nda Dede Osman-ı Veli Hazretleri'nden beri okunan Evrâd-ı Fethiyye zikrini idare etmiştir. Çeşitli zamanlarda, hafızlara kıraat konusunda okuma/dinleme ders-

leri yapardı. Okunan mukabeleleri idare eder, bizzat kendisi de okurdu. Okuması, hocasından aldığı halk arasında “Arap ağzı” denilen okuma biçimidir.

Dergâh’ın, hahırlarını bizzat kendisi temizler, etrafı derler toplar hizmet ederdi. Gönüllü imamlık da yapmıştır. Dergâh’a imamlık konusunda teklif almış ancak namaz işinin bir maaş karşılığı yapılmasına pek sıcak bakmamıştır. Dergâh’a imam seçimlerinde müftülükçe fikri dikkate alınmıştır. Dergâh’ın bağış kasasının bir anahtarı kendisine bir süre yed-i emin olarak tevdi edilmiştir.

İmam-Hatip Koruma Derneği’nde Hacı Rafi Görgün Hafız ile birlikte bulunmuştur. Buradaki öğrencileri, bu dernek çatısı altında koruyup kollamıştır. İmam Hatiplerin kurulmasında da ön ayak olan isimlerden birisidir. Merhum Necmettin Erbakan Hoca’nın siyaset çizgisini destekleyen bir dünya görüşüne sahip olmasıyla birlikte, bu siyasi çizgi dışındakilerin de saygı duyduğu ve sözüne itibar ettiği bir şehir beyefendisiydi.

Döneminin tüm hafızları ile tanışan, Altıparmak’ın yakın hafız ve âlim arkadaşları, Şeyh Müslüm Hafız Efendi, Bahattin Genç Hafız, Molla Sabri Yazar Hoca, Halil Hafız (Uzungöl), İsmail Uyanıkoğlu Hafız, Culha Mahmut Hafız, Molla Yusuf Hoca, Arap Hoca, Molla Said Hoca, Molla Hamit Hoca (Gümrük Hanı Camii İmamı) ve Molla Hüseyin (Solmaz) Hoca idi.

Halil Hafız esnaf idi, çeşitli ticari faaliyetleri icra etmişti. Urfa’nın ilk beyaz eşya satıcıları arasındadır. Dükkânında Kur’ân okuduğunda, okumayı bitirmeden, selamı bile almazdı. Bu konu müşteriler tarafından bilindiği için Kur’ân okuyorsa ya içeri girmezler ya da bitirmesini beklerler veya sonra uğrarlardı. Kendisinden alınan birçok ürünü ödeme güçlüğü çekenlere bağışladığı çokça bilinen bir şeydir. Urfa’da halk arasında konuşulan dilleri bilirdi. Bunun yanında Arapça bilgisi okuma ve yazma düzeyindeydi.

Öğrenci yetiştirmemiştir. Evli olup dört erkek ve bir kız çocuğu babası idi.

Hayatında yaşadığı en ilginç olayı şöyle anlatmıştır:

“Hafızlığı tam bitirdiğim zaman 13-14 yaşlarıydım, akşam vakti Dergâh’a gitmek istedim. Kapının kapandığını ve fakat içerden bir

Kur'ân tilaveti sesi geldiğini duydum, sese doğru gitmek için yukarıdan Çile Mağarası dolayından dönüp, Dergâh'a girmek istedim. Mağaranın oraya gelince, sesin oradan geldiğini duydum, yönelince büyük ve parlak bir ışık huzmesi gördüm ve bayılmışım. Sabah namazında beni orada, yerdeyken bulmuşlar, ayıldığım da tek hatırladığım o büyük ışık yani beni bayıltan nur huzmesiydi.”

17 Şubat 1999 tarihinde ahirete irtihal etmiştir. Mezarı, ömrünü hizmetle geçirdiği ve çok sevdiği Mevlid-i Halil (Yeni) Camii mihrabının arkasındadır.⁶⁰

Abdülhamid BELLİ. (1912-?). Hafız ve gazelhan.

1912 yılında Urfa'da doğdu. Halk arasında “*Hamid Hafız*” olarak tanınmıştır. Babası 1961 yılında Maraş'ta vefat eden “*Çolak Aziz Hafız*” diye bilinen değerli bir zattır.

Kur'ân'ı babasından talim eden Hamid Hafız, gazel okumasını yörenin gazelhanlarını dinleyerek ve bizzat ustalardan meşk ederek öğrendi. Urfa'nın gerek Klasik Mûsikî gerek Tekke Mûsikîsi sahasında yetiştirdiği birçok kıymetli musikişinastan istifade etti.

1946 yılında İstanbul'a gitti. Edindiği birikim ve tecrübe ile birçok plak ve kaset doldurdu ve meraklılar tarafından ilgi ile dinlendi. Urfa'da ikamet etmediğinden ve tevazuundan dolayı diğer gazelhanlar gibi meşhur olamadı. Ancak yıllarca meşk ve zikir meclislerinde, nev'i şahsına münhasır üslubu ile okuduğu kasideler, naat-ı şerifler ve mersiyeler dinleyenleri mest etti ve Hâmid Efendi de unutulmamacak üstatlar arasında yerini aldı. Pek bilinmeyen bir özelliği de birçok unutulmuş kıymetli ilahileri biliyor olması ve bunların kaydedilerek günümüze ulaştırılmasını sağlamış olmasıdır.⁶¹

Vefat ettiği tarih ve defnedildiği yer tespit edilemedi. Youtube'da bazı ses kayıtları bulunmaktadır.

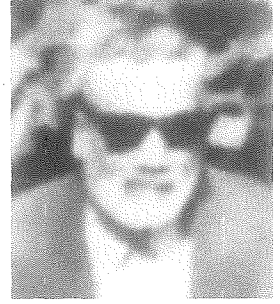
⁶⁰ Torunu Avukat Cüneyt Altıparmak'tan derlenmiştir.

⁶¹ <http://nagmeiask.blogspot.com.tr/2015/05/urfal-hafz-hamid-belli.html> #!/2015/05/urfal-hafz-hamid-belli.html

Osman ŞENBAHAR. (1914-1976). Hafız, mevlithan ve bestekâr.

1914'de Urfa'da doğdu. Baba adı Numan anne adı İslim'dir.

Hafızlığını kimin yanında tamamladığı bilinmiyor. Çoğunlukla Diyarbakır ve İstanbul'da yaşamış. Gözlerini sonradan kaybetmiştir. Kardeşi Numan Şenbahar Yusufpaşa Camii'nde görev yapmıştır.

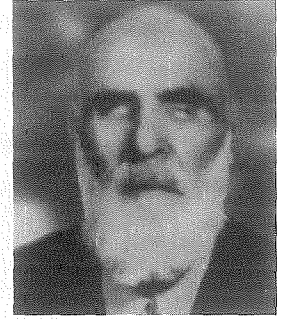
Bir dönem müzikle de uğraşmış ve plak da doldurmuştur. Ancak oğulları ilgilenmediğinden plakları kaybolmuştur.

Evli, üç erkek ve üç kız babası olan Hafız, 1976 yılında İstanbul'da vefat etmiş ve orada defnedilmiştir.

Zeki AKPINAR. (1914-1987). Hafız ve mevlidhan.

1914 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mahmut, anne adı Emine idi.

2 yaşında gözlerini kaybetmiş olup hayatını bu şekilde devam ettirmiştir. 4-5 yaşlarında Basralı Ahmet Zeki Akbal Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını ne zaman tamamladığı bilinmiyor. Kendisi de daha sonra birçok hafız yetiştirmiş olup isimlerini tespit edemedik.

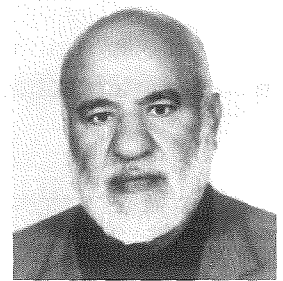

Evli, altı erkek beş kız çocuk babası olan Hafız'ın mesleği hasır döşemeciliği imiş. Mevlidhanlığı da olan Hafız, 1987 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Hacı Rafi GÖRGÜN. (1917-1992). Kurra hafız, emekli imam-hatip ve hayrsever.

1917 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Zeki, anne adı Hatice'dir. Kendisi ailenin 7. çocuğudur.

Aile olarak Peygamberimizin Yemenli şair ve cengâver sahabelerinden Amr bin Ma'adikerib ez-Zûbeydi (vef. 642) soyundan gelmekte

dir. Aşiretleri daha sonra Afadle ismiyle anılmış olup Urfa'da "Arabî-zâdeler" olarak tanınmıştır.

13 yaşında Kurra Muhammed Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını bir yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra 50'ye yakın hafız yetiştirmiştir.

Mesleği kundura imalatı olan Hafız, 1952 yılında resmi görevine başladı. Pazar Camii'nde görev yaparken emekliye ayrıldı.

Urfa'daki imam-hatip okullarının ve kız Kur'ân kurslarının kuruculuğunu yaptı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Urfa'da 48 cami varken bunların 39 tanesi satılmış; bazıları depo, bazıları dükkân, bazıları da ev olarak kullanılmak üzere bazı kişiler tarafından satın alınmıştı. Hafız bu camileri tekrar açmayı planlayarak 1950 Demokrat Parti Hükümeti'nin kurulmasıyla birlikte Camileri Yaptırma ve Yaşatma Derneği'ni kurarak, derneğin başına geçip depo, ahır, dükkân ve eve dönüştürülen esaretteki camileri çevresinden aldığı yardımlarla tek tek satın alarak hürriyetine kavuşturdu. Bu işe müridi olduğu Nakşibendi şeyhi Hacı Müslüm (Abacı) Hafız ile birlikte başladı. Onun önderliğinde bu hizmetleri gerçekleştirdi. Şeyhinin 1958'de vefatından sonra bu ağır görevi tek başına devam ettirdi.

35 yıllık süre içinde Urfa sınırları içinde 160 cami inşa ve ihya ederek Diyanet Dergisi'ne göre Türkiye'de kırılması zor bir rekoru kırmış ve "Mescidlerin Hizmetkârı" unvanını almıştır.

Urfa'da mevcut olmayan imam-hatip okullarını açmak için ilk olarak "Urfa İmam-Hatip Okulu" adıyla 1962 yılında 7 sınıf olarak eski bir Urfa evinde eğitimi başlattı. Hemen 9 kişilik "İmam Hatip Okulu Yaptırma Derneği"ni kurarak herşeyi resmi yollarla yaptı. Bu dernek sayesinde okulun bütün ihtiyaçlarını karşıladı. Halktan gelen yoğun talep karşısında 1972'de mevcut binanın kuzeydoğusuna iki katlı bir bina daha yapıldı. Kız çocuklarının eğitimi için dayısı oğlu Selim Görgün'ün de katılımıyla Bamyasuyu Mahallesi'ndeki arsaya kız çocukları için imam-hatip lisesi yapılması şartıyla bağış olarak yengesi Zülfü Görgün'den aldı. 4 katlı inşa edilen okul 1988 yılında eğitime başladı. Bugün bu okul "Zülfü Görgün İmam-Hatip Orta Okulu" adıyla hizmet vermektedir.

Hafız, bu hizmetlerine eksik olan İlahiyat Fakültesi'ni de eklemek istiyordu. Bunu gerçekleştirmek için M. Akif Ersoy Caddesi'nde büyük bir arsa satın aldı. Ancak tüm çabalarına rağmen bu arsa için İlahiyat Fakültesi izni alamayınca; bugün yurt binası ve büyük bir okulu barındıran bu büyük arsaya imam-hatip lisesi yaptırmaya karar verdi. 1989 yılında açılan bu okul İmam-Hatip Lisesi olarak, Abide Kavşağı'ndaki okul ise İmam-Hatip Orta Okulu olarak değerlendirildi.⁶²

Evli, iki erkek iki kız çocuğu babası olan Hafız, 3 Ağustos 1992 tarihinde vefat etmiş ve Eyyub Peygamber Camii Haziresi'ne defnedilmiştir.

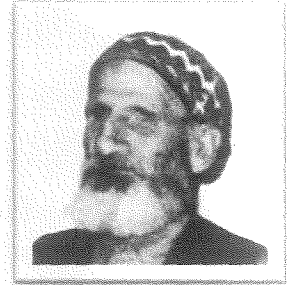
2017 yılında Şanlıurfa Kız Anadolu İmam-Hatip Lisesi'nce onu ve hizmetlerini anmak için Hafız Rafi Görgün adına bir vefa gecesi düzenlenmiştir.

Mahmut İŞLER. (1917-1983). Hafız.

1917 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hacı Ömer, anne adı Aynizeliha'dır.

Hafızlığa kaç yaşında, kimin yanında başladığı ve kaç yaşında tamamladığı bilgilerine ulaşamadık.

Halk arasında "*Mamméy Hafız*" olarak tanınmıştır.

Evli, altı kız iki erkek çocuk babası olan Hafız, 1983 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Mahmut YILDIZ. (1920-2010). Hafız ve emekli imam-hatip.

1920 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ali, anne adı Meryem idi.

30 yaşından sonra Kurra Muhammed Hafız'ın yanında hafızlığa başladı. O yıllarda köyde ikamet ediyordu. Derslerini toplayıp 7-8 say-

⁶² <https://www.youtube.com/watch?v=053jj5Sx6JQ>

fa kadar ezberliyor, hafta bir şehre geldiğinde derslerini hocasının huzurunda okuyordu. Kendisi de daha sonra Ramazan Demirci ve oğlu Abdullah Yıldız hafızları yetiştirdi.

İmam-hatiplik görevine Çakeri Camii'nde başlayıp 28 yıl boyunca aynı camide kaldı ve oradan emekliye ayrıldı. Bundan dolayı halk arasında “Çakeri Mahmut Hafız” olarak tanındı.

Kur’ân-ı Kerim okumasını öğrettiği yüzlerce öğrenci yetiştirmiştir.

Üç erkek, beş kız babası olan Hafız’ın oğullarından Abdullah ve İsmail de hafız olarak yetişmiştir.

2010 yılında vefat eden Mahmut Hafız, Bediüzzaman Aile Mezarlığı’na defnedilmiştir.

Bir hatırası:

30 yaşından sonra Kurra Muhammed Hafız’ın yanına hafızlık için gittiğinde hocası onu hoş karşılamış, ilk dersini başarıyla verdikten sonra ders bitiminde hocası kaldıkları yere bir sürecek koyarak kapatmıştır. Mahmut Hafız bu hareketle, hocası tarafından kabul edildiğini ve derse devam edebileceği manasını çıkarmıştır. Nitekim o günden sonra derse devam etmiş ve hıfzını tamamlamıştır.⁶³

Mahmut KAYAR. (1921-1995). Hafız, emekli imam-hatip ve gazelhan.

1921 yılında Urfa’da doğdu. Baba adı Mustafa, anne adı Vazha’dır.

Kazınoğlu Kurra Mahmut Hafız’ın yanında hafızlığını tamamlamıştır. Hafızlığa kaç yaşında başladığı ve kaç yılda bitirdiği bilgilerini tespit edemedik. Kendisi de daha sonra birkaç hafız yetiştirmiştir. Bunlardan en tanınmış Kurra Hafız Kasım Sezer’dir.

Çulhacılık mesleği ile geçimini sağlamıştır. Mesleğinden dolayı halk arasında “Çulha Mahmut Hafız” olarak tanınmıştır.

⁶³ 7.11.2018 tarihinde oğlu Abdullah Yıldız Hafız’la yapılan röportaj.

Çarhoğlu ve Yenişehir camilerinde imamlık yaptıktan sonra emekliye ayrılmıştır.

Makamlara vakıf olup mükemmel bir şekilde gazel okurdu. Klasik şarkıları da bilir ve okurdu. Okumuş olduğu gazellerinin ses kayıtları internette mevcuttur.

İlkokul mezunu olan Hafız, evli idi ancak çocuğu olmamıştır.

60 yıldan fazla birçok camide Ramazan mukabelesi okumuştur. 1995 yılında vefat etmiş olup Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

***

Kendisi çocuk yaşta bir gün mukabele okurken hocası Kazinoğlu Mahmut Hafız şu açıklamayı yapmış: *“Şakirt bir harfi çıkarırken onun “dad” mı “dal” mı olduğunu caminin en ücra köşesindeki cemaat dahi hangi mahreçte olduğunu bilmesi lazımdır.”*

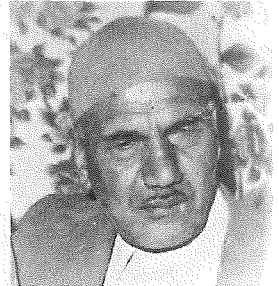
***

Askerliğini İstanbul'da yaptığı günlerde bir gün izne çıktığında İstanbul'un büyük camilerinden birinde bir aşr-ı şerif okumuş. Orada bulunan cemaattan biri okuyuşunu çok beğenmiş ve asker olduğu için ona maddi yardımda bulunduktan sonra: *“Oğlum, Cebrail gökten Kur'an-ı Kerim'i bu şekilde indirmiştir”* diyerek iltifatta bulunmuştur.⁶⁴

Mehmet ÇOBAN. (1926-1991). Hafız, müezzin-kayyım ve mevlihan.

1926 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İbrahim anne adı Emine'dir.

Hasan Paşa Cami müezzini merhum Mustafa Eroğlu'nun yanında hafızlığını tamamladı. 1980 yılında Malatya Yeni Camii'nde müezzin-kayyım olarak görev yaptı ve oradan 1985 yılında malulen emekliye ayrıldı.

İki gözden âmâ olup, halk arasında **“Çoban Hafız”** olarak tanınmıştır.

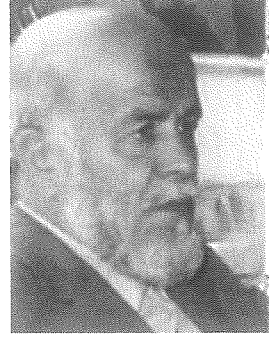
⁶⁴ 21.11.2018 tarihinde öğrencisi Kurra Hafız Kasım Sezer ile yapılan röportaj.

1991 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Evli, bir kız ve bir erkek çocuk babası idi.

Halil UZUNGÖL. (1928-1992). Hafız, emekli imam-hatip, mevlidhan ve gazelhan.

1928 yılında Urfa'da doğdu. Babası bir zamanlar Urfa Mevlevihanesi'nde hanendelik yapmış olan meşhur gazelhanlardan Bozan Uzungöl'dür.

İlk hafızlık derslerini Kurra Muhammed Hafız'dan, makam derslerini de Hacı Nuri Hafız'dan almıştır. İyi bir edebiyatçı olup gazeller yazmıştır. Farsçayı da bilirdi. Ramazan'da, bayramda ve yağmur dualarında okuduğu dualar dinleyenleri ağlattırdı.

Askerliğini Beyazıt Askerlik Şubesi'nde yaparken Albay'ın hanımını hafız olduğunu duyup Kur'an okutturmuş; beğenince de Albay aracılığıyla 2 yıl Ramazan-ı Şerif'te ikinci namazından sonra mukabele okumasını sağlamışlar (1949-1950). Bu vesileyle Hâfız Sadettin Kaynak ile tanışmış ve ondan İstanbul'da kalması halinde kendisini yetiştirebileceğini söylemiştir.⁶⁵

Emekli Öğretim Üyesi A.Cihat Kürkcüoğlu, Hafız ile ilgili eski bir anısını şöyle anlatıyor:

“Merhum Halil Hafız her yönüyle örnek alınacak değerli bir şahsiyetti. Kur'ân-ı Kerim'i insan sesinin ulaşabileceği en tiz perdelere manasına dalarak ve çoşarak okuması ile ruhlara işler, dualarıyla cemaati alır Allah'a götürür ve ağlamayan göz bırakmazdı. Gazel okumasıyla da insanda aynı duyguları yaşatır, insanı mana âlemlerine daldırırdı. Sesinin tizliği ve berraklığına ulaşan olmamıştır. Bir sohbetimizde saygıdeğer müzikolog Mehmet Özbek ile merhum Halil Hafız'ın bir gazelini dinlerken Sayın Özbek'in söylediği

⁶⁵ Osman Çuhadaroğlu, *Urfa'da Mevlid Geleneği ve Mevlidhânlar*, Harran Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa 2020, s. 103

“*Keman gibi pürüzsüz akan bir ses*” ifadesini hiç unutmuyorum. Me-kâmı cennet olsun inşallah.”

Çeşitli camilerde müezzinlik ve imam-hatiplik yaptı. Urfa'nın son yıllarda yetiştirmiş olduğu en güzel ses, en güzel tavra sahip kişilerden biriydi. Sesi çok temiz, parlak, etkileyici ve yüksekti. Usta bir mevlidhan, gazelhan ve hoyrat okuyucusu idi. Gerek Urfa'da ve gerekse 1970'lerin başında hafız arkadaşlarıyla gitmiş oldu Hac yol-culuğunda Mekke, Medine ve Bağdat'ta muhteşem mevlidler oku-muştur.

Faik Kaya, Enes Aslan ve Murat Tacir adlı hafızları yetiştirmiş-tir.

Evli ve altı çocuk babası olup, 1992 yılında vefat etmiş ve Bediüz-zaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Hâkî ATAHAN. (1933-2001). Hafız ve emekli imam-hatip.

1933 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Bekir, anne adı İmhan'dır.

8 yaşında hafızlığa başlamış, Kurra Mu-hammed ve Aziz Ekren hafızların yanında hıf-zını tamamlamıştır. Kaç yılda tamamladığı bilgisine ulaşamadık. Kendisi de daha sonra Ali Bakay, Kürt Ömer ve Halil Bağmancı adlı hafızları yetiştirmiştir.

Esas mesleği berber olan Hafız, ilkokulu dışarıdan bitirmiş ve 1968 yılında resmi görevine başlamıştır. Uzun yıllar imam-hatip ola-rak görev yaptığı Narinci Camii'nde Ramazan mukabeleleri de oku-muştur. Cenazelerin hastanelerde yıkanmadığı dönemlerde uzun yıllar cenaze yıkayıcılığı da yapmış ve birçok merhumun cenazesini yıkamıştır.

Evli, üç erkek ve üç kız çocuğu babası olan Hafız, 1994 yılında Narinci Camii'nden emekliye ayrılmıştır. 2001 yılında vefat etmiş ve Abdurrahman Dede Köyü Mezarlığı'na defnedilmiştir.

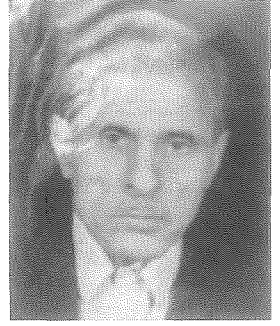
Bekir İZGÖRDÜ. (1933-2013). Hafız ve esnaf.

1933 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Hayri, anne adı Fatma'dır.

7-8 yaşlarında Kurra Muhammed Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 14-15 yaşlarında tamamladı. Kendisi de hafız yetiştirmemiş ancak, öğrencilere tefsir dersleri vermiştir.

Meslek olarak kuyumculuk yapmış ve kuyumcu atölyesi çalıştırmıştır. Uzun yıllar özellikle Ramazan aylarında bazı camilere ve bazı evlere gidip mukabele okumuştur.

Evli, üç kız ve iki erkek çocuğu olan Hafız, 2013 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'ndaki Hacı Kermo Türbesi içine defnedilmiştir.

Veyis ÇELİK. (1934-2004). Hafız ve emekli müezzin.

1934 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet Veyis, anne adı Anzılha'dır.

Hafızlığını Hacı Rafi Görgün Hafız'ın yanında tamamladı.

1960 yılında Abdulvahit Hoca Camii'nde başladı. Daha sonra Hüseyinpaşa, Şehbenderiye, Hz. Talha, Abdurrahman bin Avf ve Yeni Arabi camilerinde görev yaptı. Halk arasında "*Şihey Hafız*" olarak tanındı.

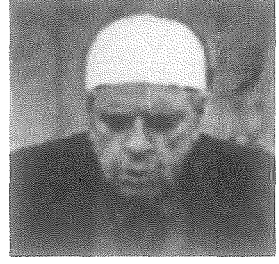

Evli ve dört erkek çocuk babası olan Hafız, aynı zamanda Cumhuriyet İlkokulu'ndan mezun idi.

2004 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Şihmüslüm NACAR. (1935-2002). Hafız, emekli müezzin ve mevlidhan.

1935 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdullah, anne adı Behiye'dir. (Sallanbaş) Ömer Nacar Hafız'ın kardeşidir.

10 yaşında Mirine Hoca ve Abiş Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını belli aralıklarla 7 yılda tamamladı.

19.08.1985 tarihinde Ulu Camii'nde müezzinlik görevine başladı.

Evli, üç kız, üç erkek çocuk babası idi. Kardeşi Ömer Nacar ve diğer ünlü mevlithanlarla birçok mevlide katılmıştır.

Halk arasında "*Şihey Hafız*" olarak tanınmıştır.

4 Ağustos 2002 tarihinde vefat eden Hafız, Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

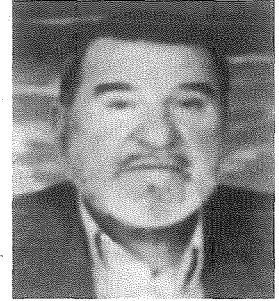
İsmail UYANIKOĞLU. (1935-2007). Hafız, esnaf, mevlidhan ve gazelhan.

1935 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet, anne adı İslim'dir.

Hacı Rafi Görgün Hafız ve Kurra Muhammed Hafız'ın yanında hafızlığını tamamladı.

Meslek olarak Gıda Toptancılığı yaptı.

51 yıl çeşitli camilerde Ramazan mukabelesi okudu. Döneminin ünlü mevlidhan ve gazelhanlarıyla birçok mevlide katıldı.

Evli, dört kız, üç erkek çocuk babası idi.

2007 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Abdurrahman DANAGÖZ. (1936-2013). Hafız ve emekli müezzin.

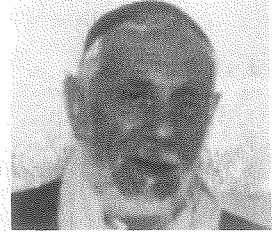
1936 yılında Urfa'da doğdu. Emekli Haliliye İlçe Müftüsü İ. Halil Okullu'nun babası Molla Ramazan'dan ders aldı. 1961 yılında Urfa İmam-Hatip Lisesi'nde mute-met olarak göreve başladı. 1987 yılında hafızlığı sebebiyle Urfa merkezde Lütfiye Mahmutoğlu Camii'nde müezzin olarak görev aldı. 1996 yılında emekliye ayrıldı.

2013 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Mahmut KASAP. (1937-2009). Hafız ve esnaf.

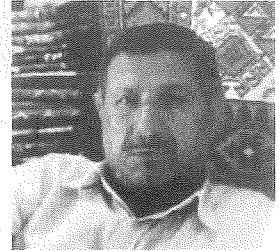
1937 yılında Urfa'da doğdu. Hafızlığını Hacı Rafi Görgün Hafız'ın yanında tamamladı. Mesleği saatçılıktır. Halk arasında "*Saatçi Mahmut Hafız*" diye bilinir. Pazar, Hekimde-de, Rızvaniye ve Kamberiye camilerinde uzun zaman mukabele okumuştur.

Emin MARDİNLİ. (1937-2013). Hafız, emekli müezzin, gazel-han ve hoyratçı.

1937 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Şükrü anne adı Zeliha'dır.

Pabuççu Ali Hafız'ın yanında hıfzını ta-mamladı. Hafızlığa kaç yaşında başladığı ve kaç yılda tamamladığı tespit edilemedi. Kendisi de Abdülkadir Hastaoğlu (Alperen) adlı hafı-zı yetiştirdi.

Meslek olarak eskicilik, halıcılık ve ambarcılıkla uğraştı. 1960 yılında resmi görevine başladı. Ulu Camii'nde müezzinlik yapan Hafız, Çarhoğlu Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

2013 yılında vefat etmiş ve Yeni Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir. Evli, beş kız ve iki erkek çocuk babası idi.

Reşit ŞENGÖZ. (1937-2016). Hafız ve mevlithan.

1937 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mustafa, anne adı Emine'dir.

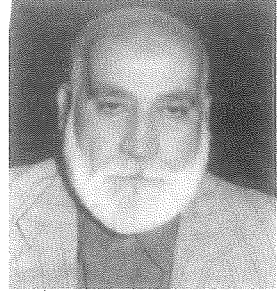
Hafızlığa kaç yaşında ve kimin yanında başladığı tespit edilemedi. Kendisi de çok sayıda hafız yetiştirmiştir.

Belediye'den emekliye ayrılmıştır.

Urfa'nın birçok camisinde (Rızvaniye'de uzun yıllar) Ramazan mukabelesi okumuştur. Mevlidhanlığı da vardı.

Evlü, üç erkek bir kız çocuğu babasıdır. İki erkek çocuğu genç yaşta vefat etmiştir.

2016 yılında vefat eden Hafız, Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Hüseyin VURAN. (1938-2011). Hafız.

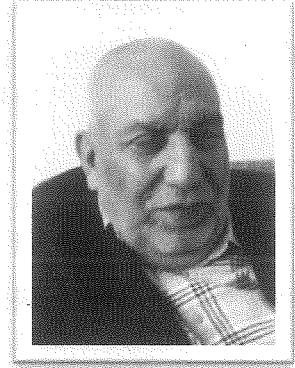
1938 yılında Bozova'da doğdu. Baba adı Eyyüp, anne adı Hanım'dır.

Çeşitli hoca ve hafızlardan ders aldı ve 13 yaşında hıfzını tamamladı.

Önce Bozova Belediyesi'nde daha sonra Urfa Belediyesi'nde görev yaptı.

2011 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Evlü olup bir kız dört erkek babasıdır.

Şefik KAHVECİBAŞI. (1939-2008). Hafız ve emekli imam-hatip.

1939 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Müslüm ana adı Fatma'dır.

Hafızlığını dönemin ünlü hafızı Kurra Muhammed Hafız'ın yanında tamamladı. Kaç yaşında hafızlığa başladığını ve kaç yılda bitirdiği bilgilerine ulaşamadık.

1957 yılında resmi görevine başlamış ve İmam-Hatip Lisesi'ni de dışarıdan bitirmiştir. Nimetullah Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

Evli, dört kız dört erkek çocuk babası olan Hafız, 2008 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Halk arasında *"Duzçı Hacı Şefik Hoca"* adıyla ünlü olmuştur.

Osman GÜLTEKİN. (1939-2009). Hafız ve esnaf.

1939 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ali Rıza, anne adı Hatice'dir.

Hafızlığını Hacı Rafi Görgün Hafız'ın yanında tamamlamıştır. Esnaf olup, Beyaz Eşya (AEG) satıcısı idi. Aynı zamanda ilkokul mezunu idi.

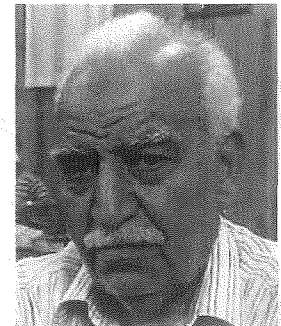
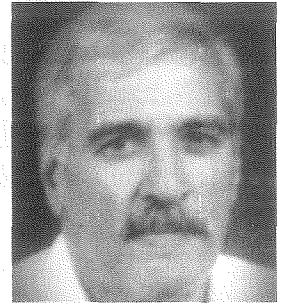
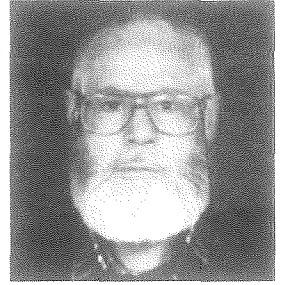
Evli, iki erkek iki kız çocuk babasıdır. 2009 yılında vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Mahmut AKAGÜN. (1940-2019). Hafız, mevlidhan, gazelhan.

1940 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Halil, anne adı Hanım idi.

15 yaşında Aziz Ekren Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını iki yılda tamamladı. Önceleri kürkçülük, keçecilik ve tellaklık yaptıktan sonra YSE'ye girdi ve oradan emekliye ayrıldı.

Urfa'nın birçok camisinde yıllarca Rama-

zan mukabelesi okudu. Devrinin ünlü gazelhanlarından Tenekeci Mahmut Güzelgöz, Halil ve Ahmet Uzungöl kardeşlerden oluşan mevlid grubuyla birçok mevlide katıldı. Halk arasında son yaptığı tellahlık (Urfa şivesinde dellek) mesleğinden dolayı “*Dellek Mahmut Hafız*” olarak tanındı.

İlkokul mezunu olmasına rağmen gençliğinden beri ehl-i makam olup musikiye de aşına idi. Eski meşkların çoğunda klasik şarkılar okumuştur. Güçlü bir hafızaya sahip olan Hafız Efendi, yeni dinlediği bir şarkıyı bir-iki dinlemeden sonra hemen ezberlerdi. Günümüzde artık antika olan birçok makara bantta sesini dinlemek mümkündür. Kendisini dinleyen musiki üstadları sesini, tavrını ve okuyuşunu çok beğenmiş ve takdir etmişlerdir.

1960 öncesinde Tenekeci Mahmut Güzelgöz yönetimindeki Urfa Mûsikî Cemiyeti’ne öğrenci olarak girdi. Burada Urfa Mûsikîsi ve özel ilgi alanı olarak Türk Sanat Müziği’nde kendisini yetiştirdi. 1960 yılında Mehteran Bölüğü’nde yaptığı askerlik görevi sırasında nota ve solfej dersleri aldı. Mamak Askeri Radyosu’nda misafir sanatçı olarak canlı yayın programı yaptı.⁶⁶

Yedi erkek ve üç kız babası olan Hafız, yoğun bakımda kaldığı hastanede 21 Şubat 2019 tarihinde vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı’na defnedilmiştir.

Hocasıyla ilgili bir hatırası

“Hıfzımı yeni tamamladığım ilk Ramazan ayında Kadioğlu Camii’nde mukabele okuyoruz. Ben hocam Aziz Hafız ile Halil Uzungöl Hafız’ın aralarındayım ve mukabele okuyorum. Ben bir günde 8-10 sayfa ezberleyen bir çocuktum. Ezberim çok kuvvetliydi. Hocam beni çok takdir eder, nazar değmesin diye “*yanında bir şap taşı*” derdi.

Kur’ân’ın tümünü hocamdan bellemiş, sadece Nas sûresini de annemden düz bir şekilde bellemiştim. Mukabelede bu sureyi okurken orada geçen “*fi südürinnâsi*” ayetinin “*südürinnâsi*” kısmını uzatarak okumam gerekirken düz bir şekilde okudum. O kadar cemaatin içinde hocam kafama sert bir darbe vurdu ve ben yıkıldım. Kendimi

---

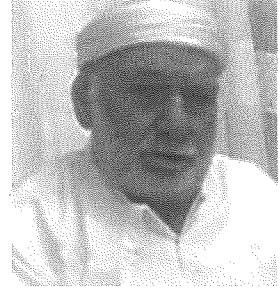
⁶⁶ Dilek-Kahvecibaşı, a.g.m., s. 163

toparlayıp oturdum. Halil Hafız eğilerek kulağıma: “Kör! denizleri geçtin, çayı mı geçemiyorsun. Bir bardak su mu içemiyorsun?” Dedi. “Nasıl?” dedim. Kulağıma eğilerek yanlış okuduğum yerin düzgün şeklini okudu. O günden bugüne kadar kelimenin doğru okunuş şekli kulağıma yerleşti. Okumam bitince camideki hücreme gidip hüngür hüngür ağlamıştım.”

M. Yaşar ŞEKERCİ. (1940-2021). Hafız ve emekli imam-hatip.

1940 yılında Urfa’da doğdu. Baba adı Abdullah, anne adı Emine’dir.

27 yaşında iken hocasız olarak kendi kendine başladığı hafızlığını 6-7 ayda tamamladı. Daha sonra Emin Mardinli ve Osman Kıvrı hafızların yanında tekrar yaptı.

Gençliğinde Buğday Pazarı’nda kâtiplik yaptı. Resmi görevine 1973 yılında başladı ve İmam-Hatip Lisesi’ni de dışarıdan bitirdi. Urfa’nın büyük âlimlerinden “Arap Hoca” olarak tanınmış Muhammed Tokmak’tan 4 yıl boyunca Arapça dersler aldı.

31 yıllık hizmeti içinde Abdulvahid Hoca Tekkesi ve Camii’nde, Kıbrıs Tekkesi ve Camii’nde, Dabakhane Camii’nde ve son olarak ta Ulu Camii’nde görev yaparak oradan emekliye ayrıldı. Toplamda 49 yıl (5 yıl gayri resmi) Ramazanlarda hatimle teravih namazları kıldırdı. 40 kadar hafız yetiştirdi.

Evli, üç kız beş erkek çocuk babası olan Hafız’ın oğlu Osman Şekerci de babasının yanında hafız olarak yetişmiştir.⁶⁷

1 Şubat 2021 tarihinde vefat etmiş olup Harrankapı Aile Mezarlığı’na defnedilmiştir.

Mehmet ALTINGÖZ. (1941-2018). Hafız ve mevlidhan.

1941 yılında Urfa’nın Eyyubiye Mahallesi’nde 13 kardeşin üçüncüsü olarak dünyaya geldi. Babası “Boyahçı Aziz” lakaplı İzzeddin

⁶⁷ 26.11.2018 tarihinde kendisiyle yapılan röportaj.

Efendi, annesi ise Emine Hanım idi. 8 yaşındayken annesini kaybetti ve yetim büyüdü. Aile ve çevresi tarafından “*Şevki Hafız*” olarak bilinmesine rağmen nüfus kâğıdındaki ismi Mehmet’tir.

Eğitimine 1950 yılında Urfa’nın Hızanoğlu Camii’ndeki medresede Bahattin Güneri Hocaefendi’den Kur’ân, Matematik ve Din dersleri yanında hafızlık dersleri de alarak başladı. Hocasının tayini Birecik ilçesine çıkınca ikinci tedrisatına Harun Begin Yokuşu’ndaki Kurra Muhammed Hafız (vef. 1972)’dan alarak devam etti ve hafızlık dersi ile birlikte meşk olarak yazı dersi de aldı. Farsçayı merhum Eskici Dede Osman Aydın’dan, Arapçayı ise Karamusa Camii imamı merhum Zeki Dayı Hoca’dan ders alarak ikmal etti.

1950 yılından itibaren Urfa’nın tarihi çarşısı Bedesten’de kazzazlıkla iştigal etti. 1961 yılında vatani görevini yaptıktan sonra Kazzaz Pazarı’ndaki işine döndü.

1964 yılında Vaveyli Mahmud’un kızı Zeliha Hanım ile evlendi. Bu evlilikten iki kız, yedi erkek olmak üzere 9 çocuğu dünyaya geldi.

Ramazan aylarında Urfa camilerinde, özellikle Ulu, Yusuf Paşa, Pazar, Dabakhane ve Arabi camilerinde uzun yıllar mukabele okudu.

Kazzazlığın dışında çeşitli işlerle de meşgul olmuştur. 1980’lerde Oto Galericiliği, Manifatura Toptancılığı ve son olarak ta Kuyumculuk yapmıştır. Ancak hiçbir zaman hafızlık ve hocalığını meslek olarak yapmamış ve ondan bir gelir kabul etmemiştir.

1877’de Belediye Meclis Azası seçildi ve 1980 ihtilaline kadar bu görevi sürdürdü. 1980 darbesinin akabinde tekrar çok partili hayata geçişten sonra 1985 yılında Refah Partisi İl Başkan Yardımcılığı yaptı. 1988 yılında aynı partide İl Başkanı seçildi ve 1997 yılına kadar bu görevde kaldı.

Merhum Dede Osman Aydın en yakın dostlarından biri olmuştur. Dede Osman, Şih İbrahim, Ahmet Uzungöl, Hafız Halil Uzungöl, Saatçi Yusuf ve Akif Hoca gibi dostlarıyla sık sık ilahi, mevlit ve musiki meşklerinde bulunmuştur. Tam manasıyla Davûdi, gür ve özel bir sese sahipti ve kendisinden çok sayıda çifte (ilahi) derlenmiştir.

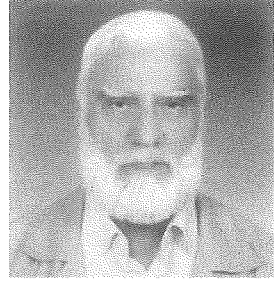
15 Nisan 2018 tarihinde ayağındaki protezi yenileme amacıyla yapılan ameliyat sonrası gelişen istenmeyen bir durum sonucunda

ebedi hayata intikal ederek Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.⁶⁸

Mehmet KILIÇ. Hafız, emekli müezzin, mevlidhan, gazelhan ve serzakir.

1941 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İbrahim, anne adı Anzılha'dır.

Askerden geldikten sonra Kurra Muhammed Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra TE-DAŞ'ta çalışan Halil adlı birini (soyadını hatırlamıyor) hafız olarak yetiştirmiş.

Dışarıdan ilkokul mezunu olan Hafız, 1967 yılında resmi görevine Mevlid-i Halil Camii'nde başladı. Aynı camide 35 yıllık müezzinlik görevinden sonra 2002 yılında emekliye ayrıldı.

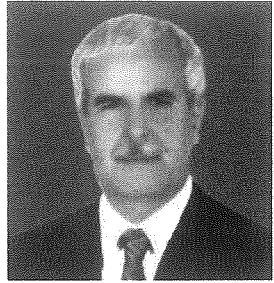
Evli olup beş kız, dört erkek çocuğu babasıdır.

Mevlidhanlığı ve gazelhanlığını devam ettirmektedir. Ayrıca 1970'li yılların başında aldığı manevi bir işaretle başladığı, Mevlid-i Halil Camii'nde sabah, ikinci ve yatsı namazlarından sonra yapılan zikirlerin serzâkirliğini de devam ettirmektedir.

Mustafa BAĞMANCI. (1941-2008). Hafız, esnaf ve gazelhan.

1941 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Hanif anne adı Fatma'dır.

Baba mesleği olan kebabçılığı devam ettiren Mustafa Bağmancı, 40 yaşında hafızlığa başlamış; Cülha Mahmut Kayar ve Hacı Rafi Görgün hafızların yanında 5 yılda tamamlamıştır.

Aynı zamanda ilkokul mezunu olup mesleğini devam ettirmekle birlikte Ramazanlarda birçok camide mukabele okumuştur. Gazel ve klasik şarkı da okurdu.

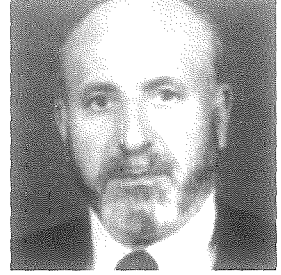
⁶⁸ 11.10.2018 tarihinde oğlu İ. Halil Altıngöz ile yapılan röportaj.

Evi, beş erkek iki kız babası olan Hafız'ın oğlu M. Said, hafız, müezzin ve hattat olarak yetişmiştir.

2008 yılında vefat etmiş olup Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Bekir Yaşar YILDIZ. (1941–2016). Hafız ve emekli imam-hatip.

1941 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Müslüm, annesinin adı Anzilha'dır.

İlk, orta ve imam-hatip okullarını dışarıdan bitirdi. Devrin ünlü kurrası, Kurra Muhammed Hafız'ın yanında hıfzını tamamladı. Arapça tahsiline Molla Abdülhamid Hoca'nın yanında başladı ve uzun yıllar ondan ders aldı.

Daha sonra Urfa müftülerinden Eyyüp Sabri Efendi'den ders alarak eğitimini tamamladı. Görev yaptığı yıllarda Urfa Müftüsü Halil Gönenç Hoca'nın ders halkasında araştırmalı yorumlu derslere katıldı.

1964 yılında Eyyub Peygamber Camii'nde müezzin-kayyım olarak göreve başladı. Daha sonra sırasıyla Hacı Lütfullah Camii ve İmam Sekkaki Camii'nde müezzin-kayyım, Abdulvahid Tekkesi Camii'nde de imam-hatiplik görevinde bulundu. Son olarak da Suruç ilçesi Kurutepe Köyü Camii'nde görev yaptı. 1988 yılında emekliye ayrıldı. Bekir Hoca, Sipahi Pazarı'nda esnafılık da yapmıştır.

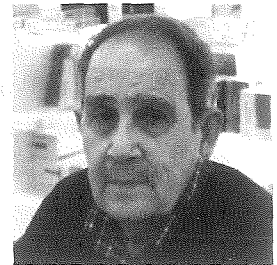
2016 yılında vefat etmiş ve Yeni Asri Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Evli, üç erkek ve iki kız çocuğu babası idi. Oğullarından Mehmet Yıldız da imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Mustafa TACİR. Hafız ve esnaf.

1942 yılında Urfa'da doğdu. Babası Karaköprülü Hacı Ahmet, annesinin adı ise Medine'dir.

Hafız Ali Babuşçu'nun yanında hıfzını tamamladı. 20 yıl boyunca çeşitli camilerde mukabele okudu. 6 yıl boyunca birlikte sıra

arkadaşlığı yaptığı ünlü gazelhan Ahmet Uzungöl'den makam dersleri aldı. Kurra Muhammed Hafız'dan da Tecvit dersleri aldı.

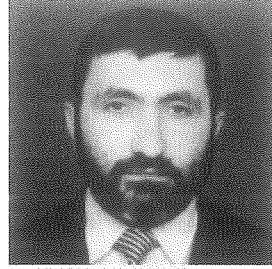
Uzun yıllar kardeşi Eczacı Mehmet Tacir'le birlikte Derman Eczanesi'nde çalıştı. Son 40 yıldan beri İstanbul'da yaşamaktadır. Eczacılık çalışanı sertifikası olduğundan eczacı oğlu ile birlikte çalışmaktadır.

İlkokul mezunu olan Hafız, evli olup, iki kız bir erkek çocuk babasıdır.

Osman KIVIR. (1943-1997). Hafız, emekli müezzin, mevlidhan ve gazelhan.

1943 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mevlüt, anne adı Ayşe idi.

Babası Hacı Mevlüt Hafız, çocuk yaşta olan oğlu Osman'ı sürekli camiye götürüp getirirmiş. Aynı zamanda o dönemin Nakşibendi şeyhi Hacı Müslüm Hafız Efendi'ye bağlıymış. Bir keresinde Osman'ı camiye götürdüğünde Hacı Müslüm Hafız Efendi onu camide görüyor. Eliyle başını tutup kendisine doğru çeviriyor ve *"ha bu da hafız olsun!"* diyor.

Bu mübarek zatın himmetiyle kısa bir süre sonra Küçük Osman babası Hacı Mevlüt Hafız'ın yanında 5 yaşında başladığı hafızlığını Rafi Görgün Hafız'ın yanında 8 yaşında tamamladı. 29 yıl değişik camilerde imamlık ve müezzinlik yaptı ve Tuzeken Camii'nden emekliye ayrıldı.

Halil Kaymaz, Zeynel Abidin Çalışkan, Mustafa Dellalbaşı ve Zeki İdkin yetiştirdiği hafızlardır.

Devrinin ünlü hafız ve mevlithanlarıyla birçok mevlide katıldı.

Aynı zamanda ortaokul mezunu olan Hafız Efendi, elektrik tesisatçılığı da yapmıştır.

Evli üç erkek, iki kız babası olan Hafız Efendi, 1997 yılı mart ayında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Urfa'da takım olarak ilk mukabele kasetini Osman Kivir Hafız çıkarmıştır.⁶⁹

⁶⁹ 06.11.2018 tarihinde oğlu Mehmet Bahattin Kivir'la yapılan röportaj.

Ömer NACAR. Hafız ve mevlidhan.

1945 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdullah, anne adı Behiye'dir.

8 yaşında Ali Pabuççu Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını Rafi Görgün Hafız'ın yanında, belli aralıklarla birlikte 4 yılda tamamladı. Bir dönemin ünlü mevlithanlarıyla birçok mevlide katıldı.

Dışarıdan ilkokul mezunu olan Hafız, evli olup beş kız, dört erkek çocuk babasıdır. Aynı zamanda Et ve Balık Kurumu'ndan emeklidir. Yürürken başını sağa sola salladığı için halk arasında "*Sallanbaş Ömer Hafız*" olarak tanınmıştır.

Hacı Mustafa ÖZTOP. (1945-2013). Kurra hafız ve emekli imam-hatip.

1945 yılında Urfa'nın Tepe Mahallesi'nde doğdu. Arapça ilmini Buluntu Hoca'dan aldı. Hafızlığını ise Kurra Muhammed Akkafa Hafız'ın yanında tamamladı. Halk arasında "*Har-rané Hafız*" olarak tanındı.

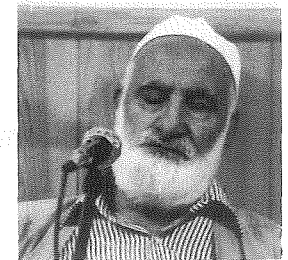
Önce Urfa/Halfeti'de Kur'an Kursu Hocalığı ve İmam-Hatiplik yaptı. Daha sonra Urfa'nın bazı camilerinde görev yaptı ve Hatay/ Reyhanlı'ya atandı. Daha sonra İstanbul Merkez Camii'nde İmam-hatip olarak görev yaptıktan sonra 2010 yılında emekliye ayrıldı.

2013 yılında İstanbul'da vefat etmiş ve orada defnedilmiştir.

Ömer ALTUN. Hafız, mevlidhan, gazelhan.

1946 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Sefer, anne adı ise Hatice idi.

8 yaşında merhum Hâkî Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı. Aynı zamanda Körlük İlkokulu'ndan mezun oldu. TEDAŞ'ta 25 yıl santral ve telsiz görevlisi olarak çalıştı ve oradan emekliye ayrıldı.

Halk arasında “*Kürt Ömer Hafız*” olarak meşhur oldu. Aynı isimle birkaç hafız olduğundan kendisi bu isimle tanındı. Döneminin ünlü mevlidhan ve gazelhanlarıyla birlikte birçok mevlide katıldı. Yıllarca birçok camide Ramazan mukabeleleri okudu.

Beş erkek iki kız çocuk babası olan Hafız, üç hafız yetiştirmiş olup, dört hafızlık öğrencisi bulunmaktadır.

Mevlidhanlığını ve gazelhanlığını devam ettiriyor.

Mahmut BOSTANCI. Hafız ve emekli imam-hatip.

1947 yılında Urfa’da doğdu. Baba adı Mustafa, anne adı İslim’dir.

9 yaşında hafızlığa başlamış olup hıfzını Rafi Görgün ve Kurra Muhammed Hafız’ın yanında iki yılda tamamladı.

Mesleği abacılık idi.

Akçakale Süleymanşah Ortaokulu mezunu olan Hafız, 17 yıl fahri imamlık yaptıktan sonra resmi görevine 1970 yılında başlamış ve Esemkulu Mahallesi’ndeki camiden emekliye ayrılmıştır.

Evli olup beş oğlan üç kız babasıdır. Çocuklarından oğlu Ömer Bostancı hafız olarak yetişmiştir. Uzun yıllar birçok camide mukabele okumuş ve Risale-i Nur öğrenciliği yapmıştır.

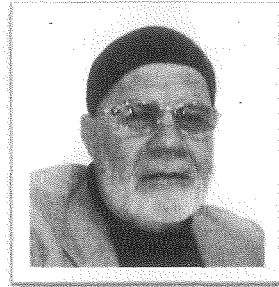
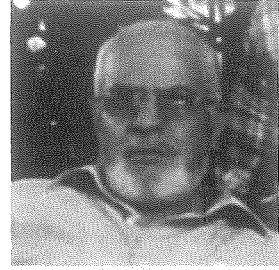
Fethi DEMİNER. Hafız, emekli imam-hatip ve mevlidhan.

1948 yılında Urfa’da doğdu. Baba adı M. Güli, anne adı Hanım’dır.

16 yaşında Mustafa Eroğlu Hafız’ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Resmi görevine 1973’te başlamış ve 1999 yılında Hz. Zübeyr Camii’nden emekliye ayrılmıştır. Zamanında 15 yıl kadar mevlid okumuş sonra bırakmıştır.

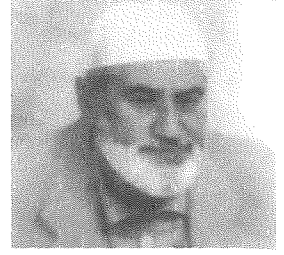
Ortaokul mezunu olan Hafız, evli, beş erkek ve bir kız çocuk babasıdır.

Mehmet DÖNMEZ. (1949-2014). Hafız ve emekli imam-hatip.

1949 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İsa, anne adı Zeliha idi. Lakapları "İsaoğlu İsa" idi.

Hafızlığını o dönemin ünlü hafızı Kurra Muhammed Hafız'ın yanında tamamladı. Hafızlığa kaç yaşında başladığı ve kaç yılda tamamladığı bilgisine ulaşamadık. Kendisi de daha sonra Abdullah Nacar Hafız'ı yetiştirmiştir.

Meslek olarak büro malzemesi satıcılığı da yapmıştır. Yusuf Paşa Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

Evli, iki erkek bir kız çocuğu babası idi

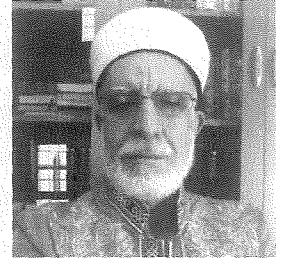
12 Eylül 2014 tarihinde vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Bahattin ÇUHADAROĞLU. Hafız, emekli müezzin ve mevlidhan.

1949 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Mustafa, annesinin adı ise Naciye'dir.

İlkokula Mithatpaşa İlkokulu'nda başladı, ancak bitirmeden terk etti.

Hafızlıktaki hocası Narinci Camii emekli imamı merhum Hâkî Atahan idi. Hafızlığa 35 yaşında başlamış ve 3 yılda bitirmiştir.

Esas mesleği marangoz olan Hafız, 1988 yılında resmi görevine başladı. 30 yıl boyunca Ulu Camii'nde sabah ve ikinci namazlarından sonra mukabele okumuştur. Ünlü hafızlarla birlikte yıllarca mevlid okumuştur.

Oğlu Mustafa Çuhadaroğlu da kurra hafız olarak yetişmiştir.

Evli olan Hafız, iki erkek ve dört kız babası olup Ulu Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

Hafızlıkla ilgili bir hatırası

"Hafız oldum ancak bu kez Diyanet'ten "Hafızlık Diploması" alamıyorum. Ankara'ya sınava gidip geliyorum, hep "6 ay çalış sonra

gel” diyorlar erteliyorlar, torpil falan istiyorlar. Bizleri tanıyanlar da diyorlar ki “torpil falan yapın ki diplomayı alabilesiniz”. Ben de kızarak “bu benim hakkım, torpile ne gerek var ki” diyorum. Aradan bir zaman geçti, bir gün babam bana şöyle dedi:

“Oğlum, sen böyle bu şekilde kazanamazsın! Asıl torpil yapacağın yere git torpilini yap. Torpil sahibinin yanına (babam burada şeyhi olan Hacı Müslüm Hafız Efendi’yi kastediyor) git. Sınava gitmeden bir gün önce git Hacı Müslüm Hafız Efendi’nin yanına, söyle ‘ben sınava gidiyorum’ sonra git.”

Başka bir sınav zamanı yaklaşmıştı. Ben Hacı Müslüm Hafız Efendi’nin türbesini ziyarete gittim, gerekenleri okudum ruhuna hediye ettim. Ankara’ya sınava gideceğimi söyledim ve himmetine sığındım. Ankara’ya gittim ve yapılan hafızlık sınavını birincilikle kazanıp diplomayı aldım. Sonra Urfa’ya gelip müezzinlik sınavını da birincilikle kazandım. Eskiden birinci olanlar istedikleri camiye seçme hakkına sahiptiler. Ben de Ulu Camii’ni istedim. Bu camiiden de emekliye ayrıldım.”

Abdülkerim YILMAZTEKİN. Hafız ve emekli imam-hatip.

1949 yılında Urfa’da doğdu. Baba adı İsmail, anne adı Şemse’dir.

30 yaşında Reşit Şengöz Hafız’ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra 3-4 hafız yetiştirmiş.

Bir süre çiftçilik yapmış olan Hafız, 1972 yılında resmi görevine başlamış; Peygamber Camii’nde ve Yenişehir Camii’nde imam-hatip olarak görev yapmıştır.

Daha sonra girdiği Belediye’den emekliye ayrılmıştır.

Evli olup dört kız, iki erkek çocuk babasıdır.

Halil ONAT. Hafız ve emekli imam-hatip.

1949 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İbrahim, anne adı İsmet'tir.

10 yaşında Mehmet Öncedağ'ın yanında başladığı hafızlığını Hacı Rafi Görgün Hafız'ın yanında 2 yılda tamamladı.

Kumaş ve iplik boyacılığı yaptı. Resmi görevine 1969 yılında başladı ve sonunda Eski Ömeriye Camii'nden emekliye ayrıldı. Evli, üç kız iki erkek çocuğu babası olup oğlu İbrahim Onat da hafız olarak yetişmiştir.

Buğday sapı üzerine hat işleri yapan Hafız, aynı zamanda bu sanatta oğlu İbrahim Onat'ın ustasıdır.

Hanif BURUN. Kurra hafız ve emekli müftü.

1951 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Üzeyir, anne adı Hayriye'dir.

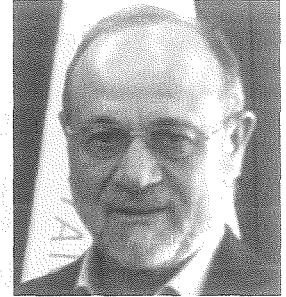
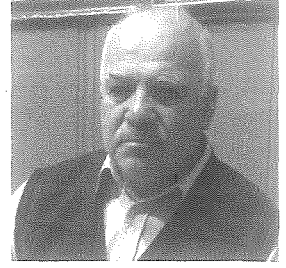
Küçük yaşta hıfzını tamamladı. Kurra ve hafızlardan Aşere Takrib ve Vucuh derslerini alarak mezuniyet belgesini aldı. 10 yıl kadar da başta Molla Said Tekin olmak üzere bölgenin tanınmış alim ve hocalarından Arapça, hadis, tefsir, fıkıh ve kelim derslerini aldı. Urfa'da hafızlık ve dini tedrisatına devam ederken dışarıdan sınavlara girmek suretiyle ilk, orta ve İmam-Hatip Lisesi diplomalarını aldı.

Mart 1970 tarihinde Urfa'da müezzin-kayyım olarak memuriyet hayatına başladı. Daha sonra aynı ilde sınavla atandığı imam-hatiplik görevini, Konya'da atandığı Yeşil Camii'nde devam ettirdi.

13.03.1972 tarihinde Sivas'ta başladığı askerlik görevini 20 aylık uzun dönem olarak Aralık 1973 tarihinde Muş/Malazgirt'te bitirdi.

1976-77 öğretim yılında birincilikle kazandığı yüksek öğrenimine başladığı Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nün Hadis-Tefsir Bölümü'nden 1979-80 öğretim yılında mezun oldu.

1980 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nda girdiği müftülük vaiz-

lik sınavında başarılı oldu. 1981 yılında Gaziantep/İslahiye İlçe Müftüsü olarak atandı. İlçe müftülüğü görevini sürdürürken 1984 yılında 4 aylık geçici süreyle Hollanda/Amsterdam'da Din Görevlisi olarak bulundu. Daha sonra 1985–89 yılları arasında 4 yıl süreyle Almanya/Berlin Merkez Camii'nde, Berlin Başkonsolosluk nezdinde Din Görevlisi olarak çalıştı. Görev yaptığı cami binasının satın alınmasında ve onarımında aktif görev aldı.

Yurtiçi görevine dönüşünde 1989–90 yılları arasında Burdur İl Müftü Yardımcılığı görevinde bulunduktan sonra 1990 yılında Kilis İlçe Müftüsü olarak atandı. 1992–93 yılları arasında Birecik İlçe Müftülüğü görevini sürdürürken Haziran 1993 tarihinde kararname ile Bingöl İl Müftülüğü'ne atandı. Daha sonra sırasıyla 1995–2000 yılları arasında Hatay İl Müftülüğü, Düzce depremi sonrası 2000–2001 yılları arasında Düzce İl Müftülüğü, 2001–2006 yılları arasında Karabük İl Müftülüğü görevlerinde bulundu. Karabük İl Müftüsü iken Mart 2006 tarihinde Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanlığına atandı. Bu arada 2009–2011 yılları arasında Mushafları İnceleme Kurul Üyesi olarak görev yaptıktan sonra tekrar Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanlığı görevine devam etti.

Memuriyetinin 46. yılını tamamlayan Hanif Burun, 02.02.2016 günü yaş haddinden emekliye ayrılmıştır.

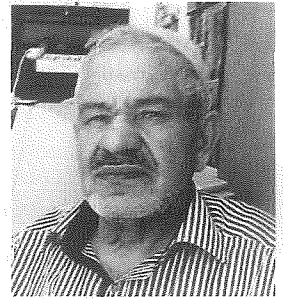
Arapça, Farsça ve kısmen de İngilizce bilen Hanif Hoca, evli olup altı çocuk babasıdır.

İbrahim Halil KAHVECİBAŞI. (1952-2014). Hafız, emekli imam-hatip, mevlidhan ve gazelhan.

1952 Urfa doğumludur. Babasının adı Mehmet, annesinin adı Fehime idi.

9 yaşında Şefik Kahvecibaşı Hafız'ın yanında başladığı hafızlığı Kurra Muhammed Hafız'ın yanında 2 yılda tamamlamıştır. Kendisi hocasının son öğrencisi imiş.

Esas mesleği keçecilik olan Hafız, bu arada

İmam-Hatip Lisesi'ni de bitirmiştir. 1974 yılında imam-hatiplik görevine başlamıştır. Daha sonra vefat edinceye kadar em-lakçılık da yapmıştır.

Çocuklarından M. Bünyamin Kahvecibaşı ve Mehmet Kahvecibaşı hafız olarak yetişmişlerdir. Kendisi ayrıca Mustafa Çiloğlu, Bedih Kahvecibaşı, Sefa Çekilmez ve daha birçok hafızı yetiştirmiştir.

Makam ehli olup, klasik musikiye de vakıftı. Osman Kıvrır Hafız, mevlidhan ve gazelhan Ahmet Uzungöl ve Saatçi Yusuf Özer'den oluşan mevlid grubuyla okudukları mevlidler, Urfa halkının büyük beğeni ve teveccühünü kazanmıştır. Ramazan aylarındaki mukabelelerin sonunda okuduğu hatim dualarında cemaat coşar ve ağlardı.

Evli, dört kız ve iki erkek babası olan Hafız Efendi, Sırrın Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

7 Mart 2014 tarihinde vefat etmiş ve Bediüzzaman Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.⁷⁰

Hocasıyla ilgili bir hatırası:

“Hocamın yanında hafızlığa çalışırken bazı kimseler gelir ve baş ağrısından şikâyet ederlerdi. Hocam rahlenin üzerine birşeyler yazar ve üzerine bir çivi çaktığında adamın baş ağrısı giderdi. İlk çivide geçmezse ikinci çivide mutlaka geçerdi.

Bir gün birisi geldi baş ağrısından şikâyet ediyordu. Hocam rahlenin üzerine birşeyler yazdı ve bir çivi çaktı, sonra adama “*geçti mi?*” dedi. Adam da “*geçti*” dedi ve çıktı gitti. Hocam da başka bir odaya geçti. Ben de bu arada rahle üzerinde hıfzımı yaparken elimdeki bir çakıyla da çakılı olan çiviye yavaş yavaş oynayarak yarısına kadar çıkardım. Kısa bir süre sonra baş ağrısından şikâyetçi olan adam geri geldi ve “*hocam başım yine ağrımaya başladı*” deyince diğer odadaki hocam bana seslenerek: “*Hafız! O çiviyle oynama!*” dedi.”

---

⁷⁰23.10.2018 tarihinde oğlu M. Bünyamin Kahvecibaşı ile yapılan röportaj.

İbrahim Halil UMuÇ. Hafız ve emekli müezzin-kayyım.

1952 yılında Urfa merkez Tepe Mahallesi'nde doğdu. Baba adı M. Tahir, anne adı Sariye'dir.

16 yaşında ilk olarak Hâkî Atahan Hafız'ın yanında hafızlığa başlayıp 18 yaşında hafızlığını tamamladı. 1975 yılında Eyyubiye'de Onikiler Mahallesi'ndeki Hasaneyn Camii'nde müezzin-kayyım olarak atandı. 32 yıl bu camide göreve devam edip yine bu camide 2008 yılında emekliye ayrıldı.

Evlü olup bir erkek çocuk babasıdır.

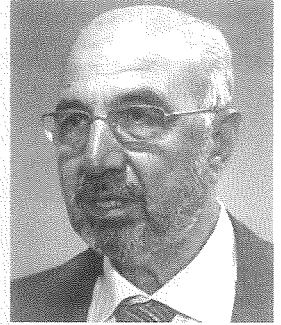
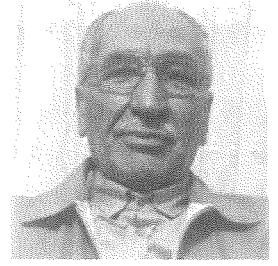
Babası M. Tahir Hoca Efendi Mevlid-i Halil (Dergâh) Camii'nde imamlık yapmıştır.

Mehmet KESKİN. Hafız, Fakih ve Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi.

1953 yılında Urfa'da doğdu. 6 yaşında Hacı Rafi Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Bu arada ilkokula da başladı ve parlak zekâsı ile tüm dikkatleri üzerinde topladı. Babası kıraat dersleri alması için onu Mahmut Hafız'ın yanına götürdü. Orada 3 ay kaldı. Ancak hocası onu yeterli bulmayıp Arapça'yı öğrenmesi için onu medreseye yönlendirdi. Hafızlıktan sonra başladığı ilkokulu 4, İmam Hatip Lisesi'ni 5 yılda bitirdi. Bu arada Arapça derslerinde de epeyce mesafe kat etti. İmam Hatip okurken Ramazan'da değişik yerlerde hatimler okudu.

1971'de Urfa'da Sultan Bey Camii'ne imam olarak atandı. İmamlığı çok sever, caminin temizliğinin tamamını tuvaletler ile birlikte kendisi yapardı. Bir gün İl Müftüsü Halil Gönenç'in kapısının önünden geçerken Müftü Bey onu yanına çağırdı: "*Gençsin vaktini nasıl değerlendiriyorsun?*" diye sordu. İlim seviyesini öğrendi. "*Yarın yanına gel Molla Cami'yi beraber okuyalım*" dedi. Müftü'nün kendisi ile bu kadar yakından ilgilenmesine hem şaşırды hem de çok sevindi. Molla Cami'yi ve birkaç kitabı Müftü Bey'in yanında okudu.

Halil Gonenç'in bu tavırları onun hayatını şekillendirdi. Marmara Üniversitesi Yüksek İslam Enstitüsü'nü 2. sıradan kazandı. MEB bursuyla okudu. Bir üst devrede okuyan Ali Bulaç ile tanıştı. Ali Bulaç kendisine birkaç Arapça kitap verdi ve bunları çevirmesini istedi. O da verilen eserleri tercüme etti ve böylece ilk tercüme eserleri bu şekilde ortaya çıktı. Dört yıl yatılı okudu. Okumak için ayrıldığı Diyanet teşkilatına 1976 yılında Urfa İl Müftü Yardımcısı olarak döndü.

1980 darbesinden sonra bir dönem ara vermek zorunda kaldığı müftülük görevine Mardin'in Savur ilçesine atanarak yeniden döndü. Sıkıntılı bir dönemde oradan Mardin'in Kızıltepe'de ilçesine atandı. 5 yıllık Kızıltepe İlçe Müftülüğü sonrasında 1995'te Bingöl'e İl Müftüsü olarak atandı. Oradan Bitlis İl Müftülüğü'ne geçti. Görevi esnasında hakkaniyetten ve ilim öğretmekten geri durmadı.

2001'de Din İşleri Yüksek Kurulu üyeliğine re'sen aday gösterildi ve seçildi. 2 dönem bu görevi yaptı. Kurula geldiğinde sadece Hanefi fıkhnın esas alındığını gördü. Diğer mezheplerle ilgili çalışma başlattı. *Şafii İlmihali*'ni yayınladı. Sonrasında *Caferi İlmihali*'ni hazırladı ve yayınlamasını sağladı. 29.8.2008 tarihinde ikinci kez Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliğine seçildi.

Fıkhn dalında otorite olan Mehmet Keskin Hocaefendi'nin kaynak eser olarak 2 ciltlik genişletilmiş *Şafii İlmihali* Diyanet İleri Başkanlığı Yayınları'ndan yayınlandı.

Hocaefendi'nin yayınlanmış diğer eserleri şunlardır:

1. *Dört Mezhebe Göre İslam Fıkhnı* (8 cilt) (Abdurrahman Ceziri'den tercüme, 1993)
2. *Ölüm Ötesi Tarihi* (İbn Kesir'den tercüme, 2001)
3. *Kur'ân-ı Kerim Meali* (M.B. Eryarsoy ile birlikte, 2003)
4. *İslam İlmihali* (2006)
5. *Hac İlmihali* (H. Altuntaş ile birlikte, 2007)
6. *Büyük Şafii İlmihali / İman- İbadetler- Helaller- Haramlar* (2007)
7. *Kadın İlmihali ve Çocuk Eğitimi / İman-İbadetler-Helaller-Haramlar* (2007)
8. *Taberi Tefsiri* (6 cilt) (Tercüme, 2008)

9. *El-İhtiyar* (4 cilt) (el-Mavsili'den tercüme, 2008)
10. *Büyük İslam Tarihi* (15 cilt) (İbn Kesir'den tercüme, 2008)
11. *Dualar Kitabı* (2009)
12. *Dört Mezhebe Göre Namaz Hocası* (2009)
13. *Zekât İlmihali* (İ. Karagöz-Y. Yiğit ile birlikte, 2011)
14. *Caferi İlmihali* (2012)
15. *Dört Mezhebe Göre İslam İlmihali* (2012)
16. *İmam Eş'ari ve Eş'arilik* (akaid, 2013)
17. *Şafii İlmihali / İman ve İbadetler* (2014)
18. *Kitabu't Tahrîş / İlk Dönem Siyasi ve İtikadi İhtilaflarında Hadis Kullanımı* (Dırar b. Amr'dan tercüme, 2014)
19. *Toplumsal Barışa Katkısı Açısından Cami ve Din Görevlileri* (2014)
20. *Şafii Fıkhu* (2016)
21. *Son Peygamber Hz. Muhammed* (Prof.Dr. Muhammed Ebu Zehra'dan tercüme, 2018)

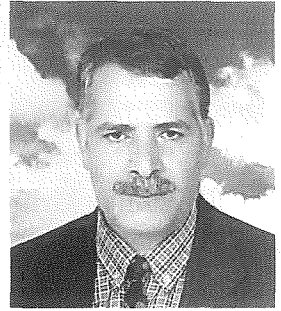
Ayrıca çeşitli dergilerde makaleleri, sempozyumlarda tebliğ ve bildirimleri, çeşitli ansiklopedilere yazmış olduğu maddeleri vardır.⁷¹

Mehmet BALDEMİR. Hafız ve emekli imam-hatip.

1954 yılında Siverek'te doğdu. Baba Ramazan, anne adı Keziban'dır.

13 yaşında başladığı 15 yaşında Siverek'te Hafız İbrahim İzgören'in yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

1978 yılında Hekimdede Camii'nde müezzin olarak resmi görevine başladı ve bu camide

⁷¹<http://bedirhaber.com/muhammet-acat-yazilari/mehmet-keskin-hoca-efendi-28563.html>

<http://www.kitapyurdu.com/yazar/mehmet-keskin/5879.html>

<https://www.kitapbahcesi.com/mehmet-keskin>

<http://www.nadirkitap.com/toplumsal-barisa-katkisi-acisinden-cami-ve-din-gorevlileri-mehmet-keskin-kitap6963606.html>

<http://www.dinihaberler.com/muftu-tanitim/din-isleri-yuksek-kurul-uyesi-mehmet-keskini-taniyalim-h3094.html>

10 yıl kaldı. Hekimdede Camii imamı Hasan Kanbaz Hoca'dan ve Dergâh'taki diğer hocalardan Emsile, Bina, Maksut ve İzzi kitaplarını okudu.

2 yıllık İlahiyat Ön Lisans mezunudur.

Daha sonra Hz. Abbas (ra) Camii'ne imam-hatip olarak atandı ve bu camide 19 yıl görev yaptıktan sonra 2007 yılında emekliye ayrıldı.

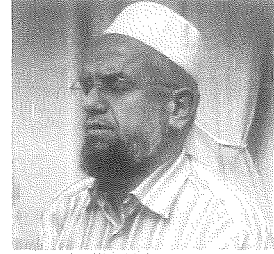
Evli olup dört kız üç erkek çocuk babasıdır.

Ramazan DEMİRCİ. Hafız, müezzin, mevlidhan ve gazelhan.

1955 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Mehmet, annesin adı Zeliha'dır.

Mahmut Yıldız Hafız'ın yanında 20 yaşında başladığı hafızlığını iki yılda tamamladı.

İlkokul mezunu olup resmi görevine 1982 yılında başlamıştır.

Evli, üç erkek ve iki kız babası olan Hafız, kendi erkek çocukları dâhil olmak üzere toplamda 250 hafız yetiştirmiştir.

Mevlidhanlığını ve gazelhanlığını da devam ettirmektedir.

Mevlid-i Halil Camii'nde müezzin olarak görev yapmakta iken 2020 yılı ocak ayında emekliye ayrılmıştır.

Mehmet İNCE. (1955-1973). Hafız.

1955 yılında Urfa'nın ilçesi Bozova'nın Saf Köyü'nde doğdu.

Kur'an aşığı olup gece gündüz hep Kur'ân-ı Kerim'le meşgul olmuştur.

Henüz 18 yaşında iken Fırfırlı Camii'nde vefat etmiştir.

Halil KAYMAZ. Hafız, esnaf, mevlidhan ve gazelhan.

1957 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Sabri, anne adı Zehra'dır.

13 yaşında Osman Kıvır Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 20 ayda tamamladı. Kendisi de Ömer Faruk Özer Hafız'ı yetiştirdi.

Kıbrıs Tekkesi Camii'inde uzun yıllar hatimle teravih namazlarını kıldırdı. Urfa'nın yetiştirdiği ünlü mevlidhan ve gazelhan Halil ve Ahmet Uzungöl kardeşlerle birlikte birçok mevlid ve musiki meclislerine katıldı. Eski bantlarda kayıtları mevcuttur.

Lise mezunu olan Hafız, dört erkek çocuğu babasıdır ve serbest meslekle iştiğal etmektedir.

Mevlidhanlığını ve gazelhanlığını devam ettirmektedir.

Bedih KAPAKLI. Hafız ve emekli öğretmen.

1958 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mahmut, anne adı Zeliha'dır.

29 yaşında Hâkî Atahan Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Şanlıurfa Eğitim Enstitüsü'nden mezun olan Hafız, 1979 yılında göreve başladı.

Evlî, iki kız ve bir erkek çocuk babasıdır.

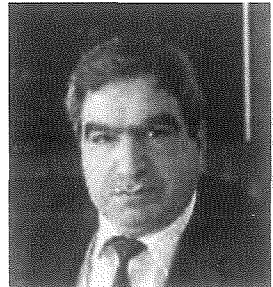
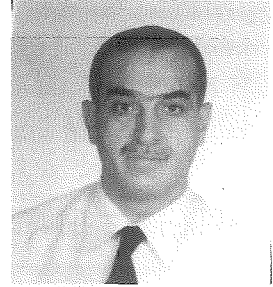
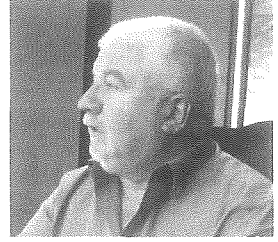
Emekli olup Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ödülleri almıştır.

Halil ŞEKERCİ. Hafız ve müftü.

1958 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdullah, anne adı Emine'dir.

Hafızlığa 12 yaşında abisi M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladı ve 1 yılda tamamladı.

Kayseri Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunudur.

Urfa'da Molla Said Tekin ve Molla Derviş Yazıcı'dan Arapça dersler aldı.

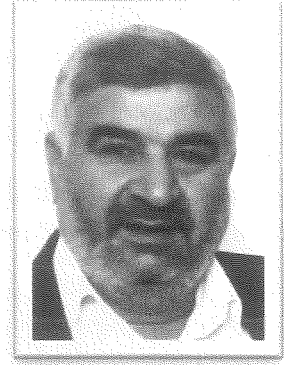
Resmi görevine 1981 yılında başladı. Hollanda'da 4 yıl kaldı. Daha sonra Adıyaman Müftü Yardımcılığı, Samsat Müftülüğü, Ağrı/Diyadin Müftülüğü, Birecik Müftülüğü, Ceyhan Müftülüğü ve İstanbul/Esenler Müftülüğü yaptı.

Evli, iki kız iki erkek çocuk babası olan Müftü Efendi, 01.07.2020 tarihinden beri Balıkesir/Bandırma İlçe Müftüsü olarak görev yapmaktadır.

M. Salih POLAT. Hafız, emekli imam-hatip, mevlidhan ve gazelhan.

1961 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet Emin, ana adı Tevhide'dir.

17 yaşında Mehmet Herzem Hoca'nın yanında Kur'an ve tecvid okudu. Amcası Cevher Polat'tan Osmanlıca dersleri aldı. 22 yaşında Hâkî Atahan Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 4 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra Mahmut Dağ'ı hafız olarak yetiştirdi.

Sanayide Torna işiyle de uğraşırken, 1983 yılında resmi görevine başladı. Evli, beş erkek, bir kız babası olup oğullarından sadece Fatih Polat hafız olarak yetişmiştir.

Mevlid icralarına Celal Çiriş, Hanifi Polat ve Halil Bıçakçı ile devam etti. Dede Osman Aydın ve Kazancı Bedih ile mevlitlere katıldı.⁷²

Lise mezunu olan Hafız Efendi, Valilik tarafından okutulan mevlidlerde, mevlid ve gazel okuduğundan plaket almıştır.

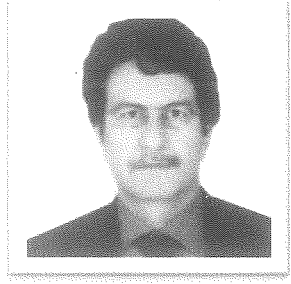
22 yıl görev yaptığı Narinci Camii'nden sonra gittiği Rızvaniye Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

⁷² Çuhadaroğlu, *Urfa'da Mevlid Geleneği ve Mevlidhânlar*, s. 111

M. Said BAĞMANCI. Hafız, müezzin, gazelhan ve hattat.

1961 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mustafa anne adı Fatma'dır. Aile olarak meşhur sahabe Halid b. Velid'in (r.a.) soyundan geldiği rivayet edilmektedir.

8 yaşında Hâkî Atahan, Ahmet Karanfil ve Hacı Rafi Görgün hafızların yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

15 yaşında hat öğrenmek üzere Hattat Mahmut Dörtbudak'tan hat meşki almaya başladı. Belli bir seviyeye geldikten sonra 18 yaşlarında Şam'a gitti. Şam'da Süleyman Medresesi'nde Hattat Nedim'den meşk aldı. Daha sonra Türkiye'ye geri döndü. Yazı ve görselliği birleştirerek çeşitli yazılar meydana getirdi.

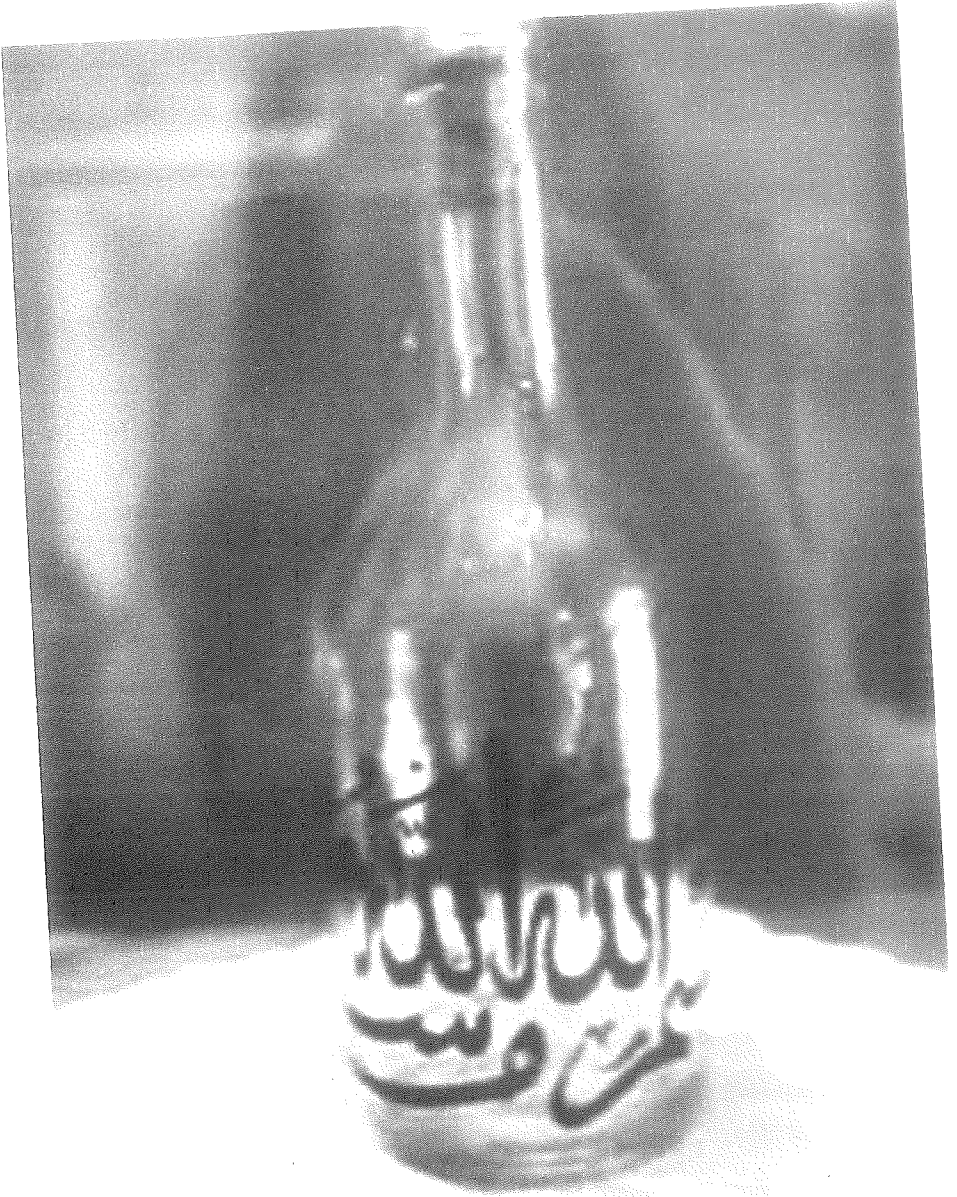
Bir süre böyle çalıştıktan sonra İstanbul'da bir müzede piring üzerine Besmele ve İhlas sûresinin yazılı olduğunu yine aynı müzede cam obje veya şişelerin içerisine hat sanatının eşsiz örneklerinin yazılı olduğunu duydu. Bunları görmek için Beyazıt Müzesi'ne gitti; orada yazıları görünce bu ve benzeri eserleri çok rahatlıkla yapabileceğine kanaat getirdi. Urfa'ya geldikten sonra çalışmalarını yoğunlaştırarak, önce milimetrik şişelerden başladı. Ağzı çok dar olan bir kum saatinin içine ancak iğne ucu geçecek kadar olan yerden Besmele'yi yazdı.⁷³

1981 yılında resmi görevine başlayan Hafız, İlahiyat Ön Lisans mezunudur. Evli, iki kız iki erkek çocuk babası olan Hafız'ın çocuklarından Mustafa BağmanCI da hafız olarak yetişmiştir.

Rızvaniye Camii'nde müezzin iken Müftülükçe Mevlid-i Halil Camii'nde Diyanet Yayınları Satış Görevlisi olarak görevlendirilmiştir. Hattatlığının yanında resim, şiir ve çok güzel gazel okuduğu bilinmektedir.

Kültür Müdürlüğü'nden hatla ilgili ödülleri almıştır.

⁷³ Ebubekir Avni Dörtbudak, "Urfalı Hattatlar", *İslam Tarihi ve Medeniyetinde Şanlıurfa Sempozyumu Tebliğleri*, (editörler: Kasım Şulul-Mehmet Şeker-Ömer Sabuncu), Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Kültür Yayınları, İzmir 2016, cilt II, s. 360

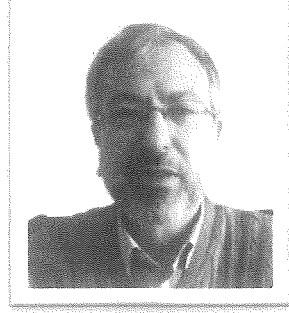
M. Said Bağmancı'nın şişe içine yazdığı hat 6rneği.

Abdülkadir ALPEREN. Kurra hafız, Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Okutman.

1962 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ahmet, anne adı Zeliha'dır.

15 yaşında Hafız Emin Mardinli'nin yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Marmara İlahiyat Fakültesi'nden mezundur ve yüksek lisans yapmıştır.

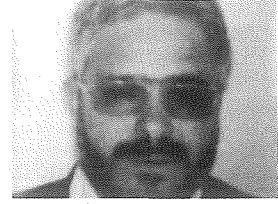

Şu anda Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri Bölümü'nde Kur'an Okuma ve Kıraat İlmi Ana Bilim Dalı'nda okutmanlık yapmaktadır. Evli, iki kız, iki erkek çocuk babasıdır.

Ali BAKAY. (1962-2012). Hafız, emekli müezzin, mevlidhan ve gazelhan.

1962 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Durak anne adı Sakine'dir.

7 yaşında Hâkî Atahan Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını uzun süre verdiği aralıklarla 20 yılda tamamladı. Oğlu İsmail Bakay da hafız olarak yetişmiştir.

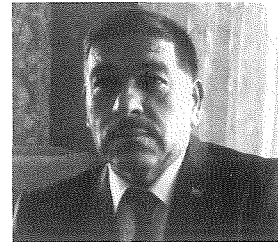
Resmi görevine 1994 yılında başladı. Ortaokulu da dışarıdan bitirdi. En son Hz. Talha Camii'nden emekliye ayrıldı.

Evli, iki kız iki erkek çocuk babası olan Ali Hafız 2012 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Mahmut Kemal KAHVECİBAŞI. Hafız, müezzin, mevlidhan ve gazelhan.

1963 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet anne adı Fehime'dir.

8 yaşında merhum Rafi Görgün Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra İbrahim Kahra-

man, Ahmet Yeşilkendir, oğlu Fatih Kahvecibaşı, Akif Kahvecibaşı ve Bilal Çoban adlı hafızları yetiştirdi.

Resmi görevine 1988 yılında başlamış olup halen Mevlid-i Halil Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Evli, iki erkek, iki kız babası olan Hafız'ın bir oğlu (Fatih) ve bir kızı da hafızdır.

İlahiyat Fakültesi'ndeki eğitimini bırakmıştır. Mevlidhanlık ve gazelhanlık görevini devam ettirmektedir.

Faik KAYA. (1963). Hafız, emekli imam-hatip ve mevlidhan.

1963 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdülkadir anne adı Dursun'dur.

16 yaşında Halil Uzungöl Hafız'ın yanında başladığı hıfzını 2 yılda tamamladı.

Ünlü mevlidhan merhum Şih İbrahim Karataş ile birlikte birçok mevlide katıldı. Tashihi Huruf okudu.

Evli ve iki erkek çocuk baba olan Hafız, aynı zamanda İlahiyat Fakültesi mezunudur.

Müftülükten Teşekkür Belgesi almıştır.

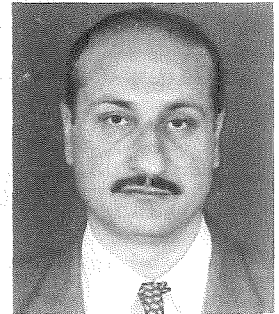
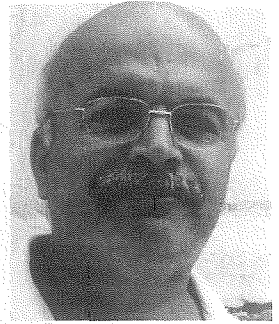
Hız. Hatice Camii'nde uzun yıllar imam-hatiplik yapan Faik Hafız, Hız. Fatime-i Zehra Camii'nden emekliye ayrıldı.

Cemal ÇEKİLMEZ. (1964-2006). Hafız, müezzin ve esnaf.

1964 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet Fethi, anne adı ise Fehime'dir.

16 yaşında Sallanbaş Ömer Nacar, Osman Kıvrır ve Pazar Camii'nde görevli Salih adlı hafızların yanında 2 yılda tamamladı.

Hafız, Sarayönü'nde kurukahvecilik yapıyordu.

Resmi görevine 1986 yılında başlamış olup Kadioğlu Camii'nde müezzin idi. Birçok camide Ramazan mukabelesi okudu.

Evli, iki erkek iki kız çocuk babası olan Hafız, 2006 yılında vefat etmiş ve Harrankapı Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Mustafa YUNUSOĞLU. Kurra hafız ve emekli imam-hatip.

1965 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Übeyt anne adı Hanse'dir.

Ramazan Demirci ve M. Yaşar Şekerci hafızların yanında hıfzını tamamladı. Kendisi de daha sonra oğlu Muhammed Yunusoğlu, Mahmut Türk, Abdullah Mermertaş, Ömer Peltek, Ali Uşaklı ve Ahmet Kılıç adlı hafızları yetiştirdi.

Kurra Molla Ali Bayar'ın yanında Kıraat-ı Aşere ilmini ve icazetini aldı. 1982 yılında resmi görevine başladı. İlahiyat Ön Lisans mezunudur.

Evli, altı kız dört erkek çocuk babası olan Hafız, 25 yıl görev yaptığı Kardeşler Camii'nden Mehmet Özlek Camii'ne atandı ve oradan emekliye ayrıldı.

Eşref TÜRKOĞLU. Hafız ve esnaf.

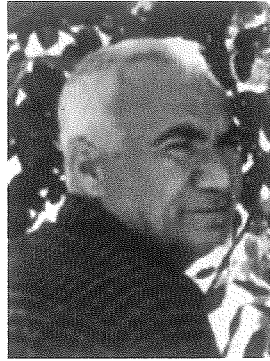
1965 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mahmut, anne adı Emine'dir.

17 yaşında Hafız Yaşar Hafız Şekerci'nin yanında başladığı hafızlığını 1,5 yılda tamamladı.

Daha çok İmam Aslan Camii'nde olmak üzere 34 yıl farklı camilerde Ramazan mukabelesi okudu.

1987 yılından beri Haşimiye civarında Gıda Toptancılığı yapmaktadır.

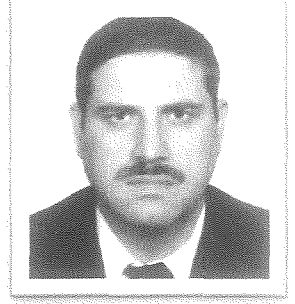
Evli olup üç erkek çocuk babasıdır.

Yusuf Ziya KAHVECİBAŞI. Hafız, mevlidhan ve Kur'ân Kursu hocası.

1966 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet, anne adı Fehime'dir.

7 yaşında Rafi Görgün Hafız ve A'ma Salih Hafız'ın yanında 4 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra belgeli 140 hafız yetiştirdi. Şu anda hafızlığa çalışan 100 öğrencisi bulunmaktadır.

Evli, iki kız, iki erkek çocuk babası olan Hafız'ın çocuklarından sadece Mehmet Kahvecibaşı hafız olarak yetişmiştir.

Takdir ve teşekkür belgeleri almıştır.

İlahiyat mezunudur. Mevlidhanlığını devam ettirmekle birlikte şu anda Yatılı Bölge Kur'ân Kursu'nda Hoca olarak görev yapmaktadır.

Adem BEYAZKURT. Hafız ve emekli müezzin.

1967 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hasan, anne adı Bizar'dır.

14 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hıfzını 2 yılda tamamladı. Sonraki yıllarda güreş hocalığı yaptı.

Resmi görevine 1989 yılında müezzin olarak başladı.

Dört kız, bir erkek babası olan Hafız'ın oğlu Hasan Beyazkurt da hafız olarak yetişmiştir.

Aynı zamanda İlahiyat Fakültesi mezunu olup en son 15 yıl görev yaptığı Yusuf Paşa Camii'nden emekliye ayrılmıştır.

Abdullah YILDIZ. Hafız, imam-hatip, mevlithan, gazelhan.

1968 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Mahmut, annesinin adı ise Zeliha'dır.

Çâkeri Mahmut ve Ramazan Demirci hafızların yanında 12 yaşında başladığı hafızlığını iki yılda bitirdi. Kendisi de Ahmet Çoban ve Nihat Avcılar adlı hafızları yetiştirdi.

Mevlithan olup bir mevlid grupları bulunmaktadır.

1 Plaket ve 3 adet Teşekkür Belgesi almıştır.

Hz. İbrahim (AS) Camii'nde müezzin-kayyum olarak görev yaptı. 30.12.2020 tarihinde Akçakale ilçesine bağlı Mavitaş Camii'ne imam-hatip olarak atandı. Cami inşaat halinde olduğu için 21.01.2021 tarihinden itibaren Eyyub Peygamber Camii'nde görevlendirildi.

21.09.2021 tarihinden itibaren Hacı Hasan Demirkan Camii'nde imam-hatip olarak devam etmektedir.

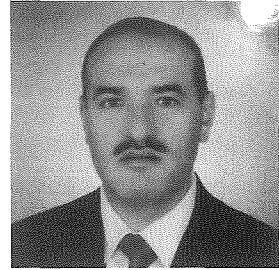
Evli olan Hafız, iki erkek üç kız olmak üzere beş çocuk babasıdır.

M. Zeki İDKİN. Hafız ve imam-hatip.

1968 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İsmail, anne adı Güzide'dir.

14 yaşında Osman Kıvr Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Açık Öğretim Sosyal Bilimler Ön Lisans mezunudur. 1987 yılında resmi görevine başladı. Müftülük'ten Teşekkür Belgesi aldı.

Evli, dört kız iki erkek çocuk babasıdır.

Haznevi İhlasiye Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmakta iken 15.06.2020 tarihinde emekliye ayrılmıştır.

Şükrü TÜRKOĞLU. Hafız ve Kurs Hocası.

1968 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Bekir, annesinin adı ise İslim'dir.

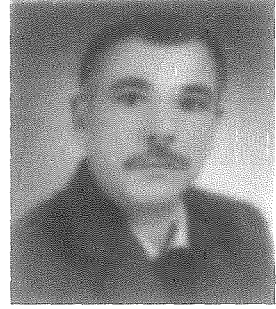
Hafızlığına 1984 yılında Ulu Camii emekli imamı merhum Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladı ve iki yılda tamamladı.

Resmi görevine 1997 yılında müezzin olarak başladı.

Fırfırlı Camii'nde, Yetimiye Camii'nde ve Zirai Aletler Fabrikası Camii'nde görev yaptı.

Şu anda Yatılı Bölge Kur'an Kursu'nda Hoca görev yapmaktadır.

Evli olup dört kız ve bir erkek çocuk babasıdır.

Kasım SEZER. Kurra hafız, gazelhan ve iş adamı.

1969 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet, ana adı Zeliha'dır.

11 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını Çulha Mahmut Kayar Hafız'ın yanında 3 yılda tamamladı. Hafızlık eğitimi yanında dini ilimler ve özellikle kıraat eğitimi aldı. İmam-Hatip Lisesi mezunu olan Hafız, mükemmel bir sese sahip olup gazel de okumaktadır.

Baba mesleği kunduracılığı bir süre devam ettirmiş ve sonra gıda toptancılığı ile uğraşmaya başlamıştır.

Kendi ifadesine göre, hayatı hep tasavvufla iç içe geçmiş ve çocukluğunda Rifai tarikatına katılarak Halilür-Rahman Dergâhı'nda Kadiri zikirlerine devam etmiş; askerlik görevinden sonra da Nakşibendi tarikatına girmiş ve şu anda da bu tarikatla birlikte Mevleviliği de bir taraftar olarak devam ettirdiğini belirtmiştir.

Evli, iki kız iki erkek çocuk babası olup oğlu Abdullah Sezer de hafız olarak yetişmiştir.

Kasım Hafız önderliğinde birkaç kişi tarafından 2004 yılında Şanlıurfa Mevlevihanesi'ni yeniden canlandırmak üzere "Şanlıurfa

Mevlevihanesi'ni Yaşatma ve Kültür Derneği" kurulmuştur. Resmi olarak derneğin başkanlığını yürütmemesine rağmen, derneği esas idare eden kendisidir.⁷⁴

Yine kendisinin girişim ve koordinesiyle Sancaktar Mahallesi'nde 11 Nisan 2012 tarihinde temeli atılan "*Mevlâna Celaleddin Rûmi Camii ve Külliyesi*", 20 dönüm arazi üzerine inşa edildi. 3000 metre açık ve 2000 metrekare kapalı olmak üzere 5000 metrekare kullanım alanına sahip olan cami, Urfa'nın 4 minareli ilk ve tek camisi olma özelliğini taşıyor. Külliye içersinde Mevlevi Dergâhı, Hafızlık Mektebi, Medrese, Kur'ân Kursu ve kapalı otopark bölümleri yer almaktadır.

Camii ve külliyenin açılışı, 2018 yılında Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş'ın da katılımıyla görkemli bir törenle yapıldı.⁷⁵

Ahmet KARATAŞ. Hafız, müezzin ve mevlithan.

1970 yılında Urfa'da doğdu. Babası bir zamanların ünlü mevlidhanı Şeyh İbrahim Karataş'tır. Annesinin adı ise Zehra'dır.

12 yaşında başladığı hafızlıkta ilk hocası Osman Kıvrır Hafız idi. İkinci hocası Ulu Camii emekli imam-hatibi Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında da hıfzını tamamladı. 1988 yılında hafızlık belgesiyle müezzinlik görevine başladı. Ramazan aylarında birçok camide mukabele okudu.

Karaköprü ilçesi Eyyub el-Ensari Camii'nde müezzin olarak görev yaparken 16.04.2021 tarihinde emekliye ayrılmıştır. Mevlithanlılığı da bulunmaktadır.

Müftülüğten Teşekkür Belgesi de almıştır.

Üç kız ve iki oğlu olan Hafız, Safa ve Abdülkadir adındaki iki oğlunu da hafız olarak yetiştirmiştir.

⁷⁴ 21.11.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmeden derlenmiştir. Ayrıca bakınız: Celil Abuzer, "Günümüzde Yeniden Şekillenen Şanlıurfa Mevlevihanesi'nin Sosyolojik Tahlili", *Harran Üniversitesi İlahiyat Fak. Dergisi*, Sayı: 18, Temmuz-Aralık 2007, s. 227-228.

⁷⁵ <http://www.sanlıurfa.gov.tr/mevlana-camii-ve-kulliyesi-acilisi-yapildi>

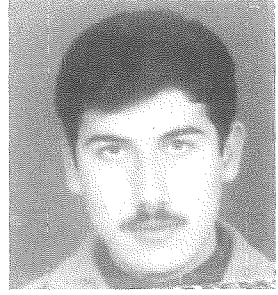
Murat TACİR. Hafız ve öğretmen.

1970 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdurrahman anne adı Fehime'dir.

8 yaşında başladığı hafızlığını M. Yaşar Şekerci, Halil Uzungöl ve Abdülkadir Alperen adlı hafızların yanında belli aralıklarla 9 yılda tamamladı.

Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu.

Evli, bir kız iki erkek çocuk babası olan Hafız, şu anda Karaköprü İncirliova İlkokulu'nda sınıf öğretmeni olarak görev yapıyor.

Mahmut TAMAK. Kurra hafız ve öğretmen.

1970 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ömer, anne adı Emi-ne'dir.

9-10 yaşlarında Mustafa Balıkcı Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3-4 yılda tamamladı. Daha sonra Kurra Molla Ali Bayar'ın yanında kıraat ilim ve icazetini de aldı. Tas-hih-i Huruf da okudu.

İlahiyat mezunu olup 1992 yılında resmi görevine başladı. Anadolu Kız İmam-Hatip Lisesi'nde Uzman Öğretmenlik yaptı. Ödül olarak "Yılın Öğretmeni" seçildi. Evli, üç kız bir erkek çocuk babasıdır.

İsmail KASAP. Hafız ve esnaf.

1970 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Mahmut, annesini adı ise Gazal'dır.

Ulu Camii emekli imamı merhum Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında, 9 yaşında başladığı hafızlığını 9 ayda tamamladı.

Babası Hafız Mahmut Kasap ile beraber Haşimiye Meydanı'nda saatçilik yaptı. Babasından sonra kendisi baba mesleğini devam ettiriyor. Evli olup üç kız çocuğu babasıdır.

Ahmet Şemsettin KAHVECİBAŞI. Hafız, mevlidhan ve Kur'ân Kursu hocası.

1971 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet, anne adı Fehime'dir.

8 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra 100'ün üzerinde hafız yetiştirdi.

1990 yılında resmi görevine başladı. 2 yıllık ilahiyat ve 4 yıllık iktisat mezunudur. Müftülükten takdir ve teşekkür belgeleri almıştır.

Evli, beş kız, bir erkek çocuk babası olan Hafız, şu anda Yatılı Bölge Kur'ân Kursu'nda hocalık yapmaktadır.

Necati ASLAN. Hafız ve Polis memuru.

1971 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hasan, anne adı Zeliha'dır.

14 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Halkla İlişkiler bölümü mezunudur.

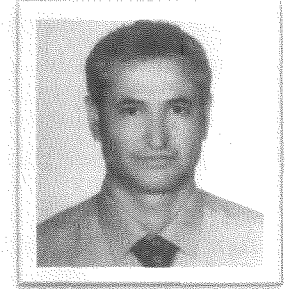
Evli, iki kız iki erkek çocuk babası olan Hafız, şu anda Antalya'da polis memuru olarak görev yapmaktadır.

Halil YAŞAR. Hafız, imam-hatip, mevlithan ve gazelhan.

1971 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdurrahman anne adı Zehra'dır.

16 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

İktisat Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümü mezunudur. Şu anda İlahiyat okumakta olup son senesindedir.

Evli ve beş erkek çocuk babası olan Hafız, resmi görevine 2005 yılında başlamıştır. Mevlithanlığını ve gazelhanlığını devam ettirmektedir.

Kaymakamlık ve Müftülükten ödülleri almıştır.

Halen M. Bahattin Saraç Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

İsmail BOZKURT. Hafız ve muhasebeci.

1972 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ahmet, anne adı Mahide'dir.

11 yaşında Hacı Ahmet Çulcu, M. Yaşar Şekerci ve Osman Kıvrır adlı hafızların yanında başladığı hafızlığını 3,5 yılda tamamladı.

Muhasebecilik mesleğiyle geçimini sağlamaktadır.

Ünlü mevlidhan merhum Şeyh İbrahim Karataş ile birlikte birçok mevlide katıldı.

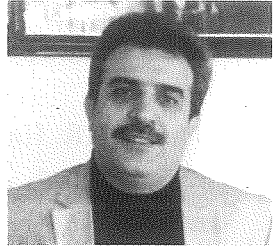
İmam Hatip Lisesi mezunu olan Hafız, evli üç erkek bir çocuğu babasıdır.

Ali DALYAN. Hafız ve Öğretmen.

1972 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Halil, anne adı Zeliha'dır.

13 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Ankara Gazi Üniversitesi mezunudur. 1996 yılında öğretmenlik görevine başladı.

Evli ve üç erkek çocuk babası olan Hafız, halen Karaköprü ilçesi (Maşuk) GAP Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Bekir POLAT. Hafız ve imam-hatip.

1972 yılında Urfa'nın Haliliye ilçesi Gök-tepe Köyü'nde doğdu. Baba adı Mehmet, anne adı Zehra'dır.

14 yaşında Bölge Yatılı Kur'an Kursu'nda Kur'an-ı Kerim'le tanıştı. Kur'an'ı yüzünden, rahmetli Celal Erdem Hoca'nın yanında kısmen okudu. Sonra Nasır Korkmaz Hoca'nın yanında yüzünden devam etti ve kısmen onun yanında hafızlığa başladı. Hafızlığını rahmetli Amasyalı Süleyman Kılıç Hoca'nın yanında tamamladı.

Askerlikten sonra 7 yıla yakın Araştırma Köy Hizmetleri'nde fahri imamlık yaptı.

2002'de Ceylanpınar ilçesi Yalçinkaya Köyü'ne resmi olarak imam atandı. Orada 1,5 yıl görev yaptıktan sonra merkeze bağlı Gürpınar (Edene) Köyü'ne atandı. Orada 10 yıl kaldıktan sonra merkeze, Molla Said Mescidi'ne atandı. Orada da 1,5 yıl kaldıktan sonra 2015'de Eyyub Peygamber Camii'ne imam-hatip olarak atandı.

Halen aynı yerde görevine devam etmektedir.

Başta Molla Halid Tavor ve Seyda Şeyh İzzeddin Aksan olmak üzere birçok alimin yanında medrese eğitimi aldı ve talebeliği hala devam ediyor.

Suriyeli bir kıraat hocasından Kıraat-ı Âşere (Tayyibe) okudu ve icazet aldı.

Eyyubiye Müftülüğü Hizmet İçi Eğitim kurslarında öğretici olarak Kur'an-ı Kerim derslerine girdi.

Şu an kendisinin yetiştirdiği hafızlığa çalışan 15 talebesi bulunmaktadır.

6 yıldan beri yerel TV olan Kanal Urfa'da Ramazan mukabelesini devam ettirmektedir.

Evlü olup beş kız üç erkek çocuğu babasıdır.

Mustafa KARAYAZGAN. Hafız, imam-hatip ve mevlidhan.

1972 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hasan, anne adı Fatma'dır.

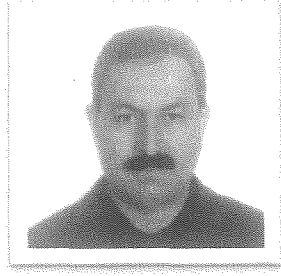
16 yaşında Nasır Korkmaz ve Süleyman Kılıç adlı hafızların yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

1996 yılında resmi görevine başladı. İlahiyat Ön Lisans mezunudur. Mevlidhanlığını devam ettirmektedir.

Müftülüğten çok sayıda takdir ve teşekkür belgesi almıştır.

Evlü, iki kız iki erkek çocuk babasıdır.

Halen Birecik Merkez Ulu Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Mustafa YEŞİLDAĞ. Hafız, müezzin, mevlithan, gazelhan.

1973 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Abdullah, annesinin adı ise İsmet'tir.

M.Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başlayan hafızlığını 3 yılda bitirdi. Kendisi de Metin Enicür, Ekrem Enicür ve Ömer Düger adlı hafızları yetiştirdi. Halen hafızlığa devam eden öğrencileri bulunmaktadır. Oğlu Muhammed Yeşildağ da hafızlığa çalışmaktadır.

Mevlithanlığı ve gazelhanlığını devam ettirmektedir.

2006 yılında Kazancı Bedih anısına düzenlenen Gazel Okuma Yarışması'nda birinci olmuştur.

Teşekkür ve başarı belgeleri almıştır.

Evlü, iki kız iki erkek babası olup, şu anda Ulu Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Osman UZUNGÖL. Hafız ve müezzin.

1973 yılında Urfa'da doğdu. Babası Urfa'nın yetiştirdiği ünlü gazelhan ve mevlidhan merhum Ahmet Uzungöl, annesinin adı ise Emine idi.

İkiz kardeşi M. Emin Uzungöl ile M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında 12 yaşında başladığı hafızlığını 3,5 yılda tamamladı.

Birkaç yıl terzilik gözlükçü kalfalığı yapan Hafız, ilk görevine 15.09.1997 tarihinde Halfeti'de müezzin olarak başladı. Daha sonra Urfa'da Bamyasuyu Mahallesi'ndeki Yeni Arabi Camii'ne geçti.

Tashih-i Huruf okudu. Müftülükten plaket aldı.

Evli, bir kız ve bir erkek çocuk babası olan Hafız, halen Bursa/ Nilüfer Merkez Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Osman ŞEKERCİ. Hafız ve müftü.

1973 yılında Urfa'da doğdu. Babası Urfa'nın ünlü hafızlarından M. Yaşar Şekerci, annesi ise Naciye Hanım'dır.

10 yaşında babasının yanında başladığı hafızlığını 10 ay gibi kısa sürede tamamladı. Kendisi de daha sonra 10'a yakın hafız yetiştirdi.

İlahiyat Fakültesi'nden sonra Diyanet Haseki Eğitimi'ni tamamladı. Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Tefsir Ana Bilim dalında Master eğitimi aldı. Afyon ve Konya'da 2 yılı aşkın vaizlik yaptı. Çermik, Sinop, Türkeli, Gaziantep, Islahiye ve Nizip ilçelerinde Müftülük yaptı. Halen Hatay/İskenderun Müftüsü olarak görev yapmaktadır.

Evli, iki kız iki erkek çocuk babası olan Müftü Efendi'nin oğullarından Kerem Rami de hafızlığa çalışmaktadır.

Mehmet BEŞKAT. Hafız, müezzin, mevlidhan ve gazelhan.

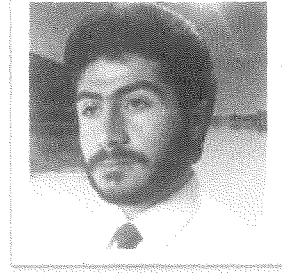
1973 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdülkadir, anne adı Bedriye'dir.

16 yaşında Süleyman Kılıç Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

İmam-Hatip Lisesi mezunu olup 1994 yılında resmi görevine başladı.

Evli, bir erkek üç kız çocuk babası olan Hafız, Bozova Merkez Kırmızıpınar Camii'nde müezzin olarak görev yapmakta iken Eskişehir Tepebaşı İlçesi Çukurhisar Eski Camii'nde görev yapmaktadır.

Görevinden dolayı Müftülük'ten Teşekkür Belgesi almıştır.

Mehmet BARAN. Hafız ve imam-hatip.

1973 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet ana Emine'dir.

12 yaşında Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 15 yaşında tamamladı. 2003 yılında resmi görevine başladı. Viranşehir Yeni Mahalle Camii ve Selman-i Farisi Camii'nde görev yaptı.

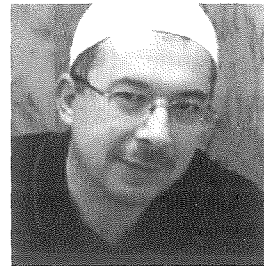
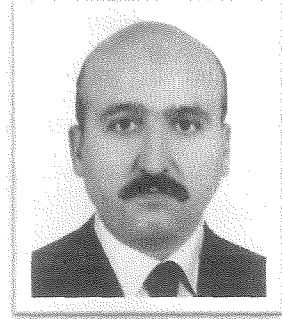
Halen Hacı Mustafa Gören Camii'nde görevine devam etmektedir.

Evli olup iki kız iki erkek çocuğu babasıdır.

Mustafa ÇUHADAROĞLU. Kurra hafız ve imam-hatip.

1974 yılında Urfa'da doğdu. Babası Ulu Camii'nden emekli müezzin Bahattin Hafız'dır. Annesinin adı ise Zeliha'dır.

13 yaşında Ulu Camii emekli imamı M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Uzun yıllar babasının yanında marangozluk da yaptı.

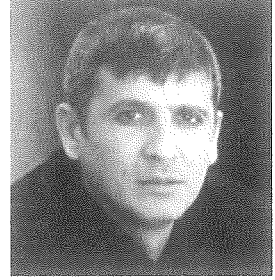
2002 yılında imam-hatiplik görevine başladı. Ulu Camii'nde 6 yıl boyunca mukabele okudu. İlahiyat Ön Lisans mezunudur. Molla Ali Bayar'ın yanında Şatibiyye metni üzerine Kıraat-ı Aşere ve Kıraat-ı Seb'a okuma eğitimi ve icazetini aldı.

Evli, iki erkek bir kız çocuk babası olup, Ebu Hüreyre Mescidi'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Murat FİDANOĞLU. Hafız ve mevlidhan.

1974 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdülkadir, anne adı Side'dir.

Hıfzına 12 yaşında başladı ve M. Yaşar Şekerci ve Ramazan Demirci hafızların yanında 3 yılda tamamladı. Kurra-Molla Ali Bayar'ın yanında kıraat derslerine devam etti. Ayrıca 22 hafız yetiştirmiştir.

İlkokul mezunu olan Hafızefendi, halen Belediye'de çalışmakta ve aynı zamanda Kur'an Hafızları Derneği'nin başkanlığını yapmaktadır.

Evli, beş kız, iki erkek babası olup oğlu M. Fatih de hafız olarak yetişmiştir. Mevlidhanlığını devam ettirmektedir.

Ali DAVİZAN. Hafız ve imam-hatip.

1974 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı İsmail, annesinin adı Ayşe'dir.

12 yaşında Ramazan Demirci ve Osman Kıvr hafızların yanında hıfzını 2,5 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra Nuri Gülhan'ı (yarım hafız) yetiştirmiştir.

Resmi görevine 2008 yılında başlamıştır. Ortaokul mezunudur. Mevlid-i Halil Camii'nde Aşir Okuma Yarışması'nda 5. olmuştur.

Evli, dört kız, bir erkek çocuk babası olan Hafız'ın oğullarından Mehmet Gufran da hafız olarak yetişmiştir. Şu anda Devteşti Haliye Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Abdülkadir KUŞKIRAN. Hafız, imam-hatip, mevlidhan, hattat ve kaligraf.

1974 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Bekir, anne adı Şükriye'dir.

Lise 1. sınıfta iken hafızlığını Mustafa Kahvecibaşı'nın yanında başladığı 4 yılda tamamladı. Resmi görevine 1995 yılında başladı.

Evlü, üç erkek ve iki kız çocuğu babasıdır. Çocuklarından Abdüssamed'i hafız olarak yetiştirmiştir. Diğer bir oğlu da hafızlığa çalışmaktadır.

İlahiyat Önlisans mezunu olan Hafız, aynı zamanda Kamu Yönetimi okuyor.

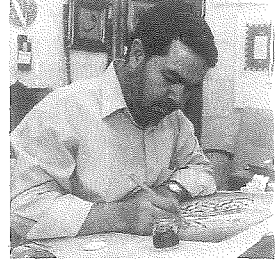
1993 yılında Hattat Mehmet Memiş'in Urfa İlahiyat Fakültesi'ne gelişiyle hüsn-ü hat derslerine başladı. Mehmet Bey'in Urfa'dan ayrılışına kadar Rızvaniye Külliyesi'ndeki derslerine devam etti.

Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenen 9. Devlet Türk Süsleme Sanatları Hat Yarışması'nda başarı ödülü aldı.

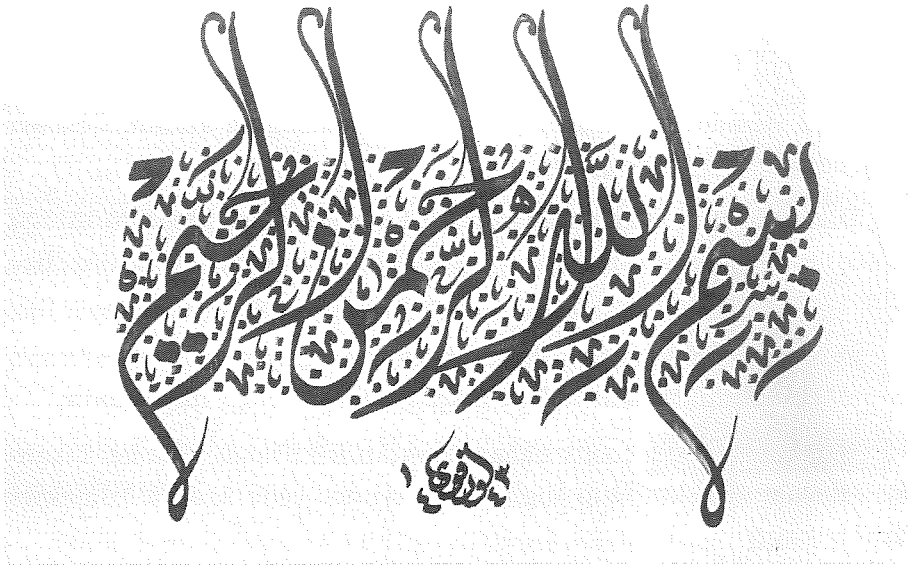
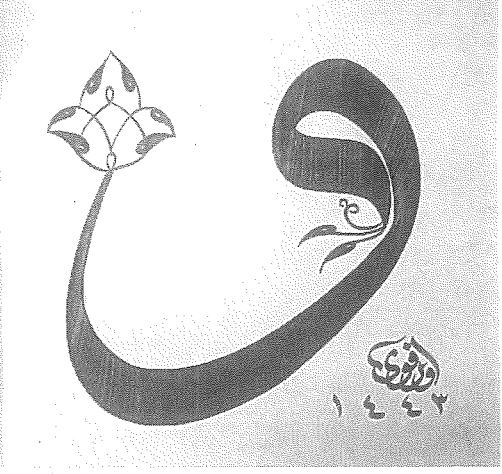
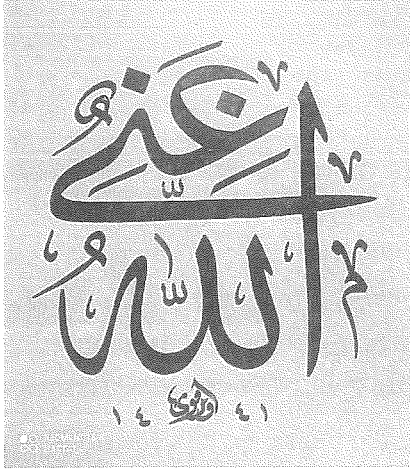
Urfa Belediyesi'nin düzenlediği hüsn-ü hat yarışmalarında 2003'de 1.'lik, 2002, 2004, 2005 ve 2007 yıllarında 2.'lik, 2002'de 3.'lük ödülleri kazandı. Antalya, Birecik, Urfa (2 kez) ve Hatay'da kişisel, Ankara (4 kez), Urfa (7 kez), İstanbul ve Çorum'da karma sergilere katıldı.⁷⁶

Kültür Bakanlığı Hüsn-ü Hat Sanatkârı Belgesi bulunan Hafız, şu anda Rızvaniye Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Rızvaniye Külliyesi'nde kendisine ait Hat ve Kaligrafi Atölyesi bulunmaktadır.

⁷⁶ Ebubekir Avni Dörtbudak, "Urfalı Hattatlar", *İslam Tarihi ve Medeniyetinde Şanlıurfa Sempozyumu Tebliğleri*, (editörler: Kasım Şulul-Mehmet Şeker-Ömer Sabuncu), Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Kültür Yayınları, İzmir 2016, cilt II, s. 360

Hafız Hattat Abdülkadir Kuşkıran'ın hat yazılarından örnekler.

Mehmet ÇOBAN. Hafız ve müftü yardımcısı.

1974 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mahmut, anne adı Sara'dır.

12 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3,5 yılda tamamladı. İmam-Hatip Lisesi ile birlikte klasik eğitim veren medreselerde Arapça dersler aldı.

1997 yılında resmi görevi görevine başladı. Kayseri Dini Yüksek İhtisas okudu. 2004 yılında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

İzmir Hava Şehitleri Camii İmam Hatibi Mehmet Nur Yıldız'dan özel olarak sarf, nahiv, fıkıh ve tefsir dersleri aldı. Bu dersleri başarıyla tamamlayarak icazet aldı.

2006'da girdiği Kayseri İhtisas Eğitimini 2009 yılında başarıyla tamamladı. 2009-2012 yılları arasında Şanlıurfa Akçakale ilçesinde Merkez Yeni Camii'nde imam-hatip olarak görev yaptı.

2012 yılında Bartın Kapalı Ceza Evi Vaizliğine atandı. Cezaevi vaizi olarak 16 ay görev yaptı.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2013 yılında açtığı İlçe Müftülüğü Sınavını birincilikle kazandı ve 30.10.2013 tarihinde Hocalar İlçe Müftülüğüne atandı.

Şubat 2016 tarihinden itibaren Kilis'te Suriyeli sığınmacılardan sorumlu Koordinatör Müftü Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

Evli ve iki erkek çocuk babası olan Müftü Efendi, Yüksek Lisansı'na devam etmekte olup İngilizce ve iyi derecede Arapça bilmektedir.⁷⁷

⁷⁷<https://kilis.diyabet.gov.tr/sayfalar/contentdetail.aspx?ContentId=91&MenuCategory=Kurumsal>
<https://kilis.diyabet.gov.tr/sayfalar/contentdetail.aspx?ContentId=91&MenuCategory=Kurumsal>

Ziya DEMİRBAŞ. Hafız, mevlidhan ve bestekâr.

1974 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Suphi, anne adı Gülizar'dır.

14 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını Ramazan Demirci Hafız'ın yanında 3 yılda tamamladı.

"Grup Dergâh" üyesi olup 25 bestesi bulunmaktadır. İlahi ve kasideleri yanık sesiyle okumasından dolayı halk tarafından tanındı ve rağbet gördü.

Evli, beş kız, bir erkek çocuk babası olan Hafız, lise mezunudur.

Dönemin ünlü mevlidhanı merhum Şeyh İbrahim Karataş'tan çok etkilendi ve ondan çok istifade etti. Grubuyla çeşitli illerde mevlidler okudu ve plaketler aldı.

Diyarbakır'da yapılan Yeterlilik Sınavı'nda birinci oldu.

Şu anda Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Konservatuarı'nda görev yapmaktadır.

Ömer Faruk ÖZER. Hafız, imam-hatip ve gazelhan.

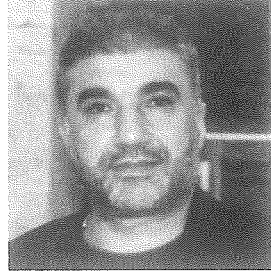
1975 yılında Urfa'da doğdu. Babası halk arasında "*Saatçi Yusuf*" olarak tanınmış olan ünlü mevlidhan Yusuf Özer'dir. Anne adı ise Fethiye'dir.

16 Yaşında hafızlığa başlamış olup hocası Halil Kaymaz Hafız'dır. Hıfzını 2,5 yılda tamamlamıştır.

2008 Yılında imam-hatiplik görevine başlamıştır. İlahiyat Ön Lisans mezunudur.

Birçok camide mukabele okumuş ve aynı zamanda gazelhan olup birçok mevlide katılmıştır.

Evli, iki erkek ve bir erkek çocuk babasıdır. Halen Mahmut Sade Camii'nde görev yapmaktadır.

Dr. Necmi ŞENAY. (1975). Hafız ve KBB Uzmanı.

1975 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Faik, anne adı Ayşe'dir.

9 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 4 yılda tamamladı.

İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Bölümü'nden mezun oldu.

Asımpaşa ve Resulullah camilerinde yıllardan beri Ramazan mukabelesi okumaktadır.

Evli, üç erkek bir kız çocuğu babası olan Hafız, halen özel bir hastanede Kulak Burun Boğaz Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

Osman KAZAZ. Hafız ve esnaf.

1975 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet, anne adı Mualla'dır.

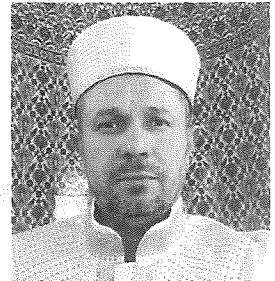
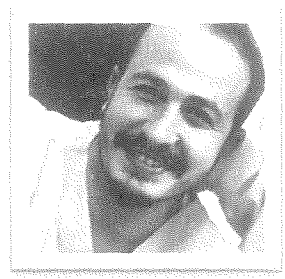
İlk ve orta öğrenimini Urfa'da liseyi de Siirt'te okudu. Hafızlığa Ramazan Demirci Hafız'ın yanında başlayıp bitirmiştir.

Üç erkek bir kız çocuğu babası olan Hafız, halen Urfa'da esnaf olarak çalışmaktadır.

M.Bünyamin KAHVECİBAŞI. Hafız, imam-hatip ve mevlidhan.

9.4.1976 tarihinde Urfa'da doğdu. Babası merhum "*Halil Hafız*" olarak tanınmış İbrahim Halil Kahvecibaşı idi, annesinin adı ise Medine'dir.

Kur'ân öğrenme ve hafızlığa babası ve amcası Ahmet Kahvecibaşı'nın yanında başladı ve 12 yaşında bitirdi. İstanbul Haseki Eğitim

Merkezi'nden Ramazan Pakdil ve Dr. Mehmet Ali Sarı hocaların yanında talim ve makam eğitimi aldı. Tashih-i Huruf eğitimini de tamamlayarak "Rehber Öğretici" oldu.

Çok küçük yaşlardan beri mevlidhan olan babasıyla birlikte mevlitlere katıldı, mevlidhanlığı öğrendi ve ünlü mevlithanlarla birlikte mevlid okudu. Mevlidhanlığı ile birlikte gazelhanlığı da devam ettirmektedir.

Yatılı Kur'ân Kursu'nda birçok öğrenciye Kur'ân-ı Kerim okumayı öğretmekle birlikte, 15 kadar hafız yetişmesinde de büyük emekleri oldu. Bunların dışında kardeşi Muhammed Yusuf Kahvecibaşı ile Muhammed Sefa Çekilmez'i de hafız olarak yetiştirdi.

Kur'ân-ı Kerim Okuma yarışmalarında defalarca il ve bölge birincilikleri aldı ve Ankara'da finallere kaldı. Teşekkür belgeleri aldı.

Üç kız bir erkek babası olan Hafız, İmam-ı Azam Camii'nde imam-hatip olarak görev yaparken Sıdika Yaşar Kur'an Kursu'na Kur'an Hocası olarak atanmıştır.

Yasin KASALI. Hafız, imam-hatip ve mevlidhan.

1976 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet, ana adı Bedriye'dir.

12 yaşında Ramazan Demirci Hafız'ın yanında başladığı hıfzını 3 yılda tamamladı. Kendisi de 3 hafız yetiştirdi.

İmam Hatip Lisesi mezunu olan Hafız Efendi, 2002 yılında resmi görevine başladı.

Grup Hafızlar'da mevlithanlık görevini devam ettirmektedir.

Kaymakamlık ve Müftülükten takdir ve teşekkür belgeleri de almıştır.

7-8 yıl görev yaptığı Gavs Abdülkadir Geylani Camii'nden Selahaddin Eyyubi Camii müezzin olarak atanmıştır.

Evli olup iki erkek iki kız çocuk babasıdır.

Şeref EROĞLU. Hafız ve Fen Bilimleri öğretmeni.

1976 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdullah Azmi, anne adı Hatice'dir.

10 yaşında M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Harran Üniversitesi Fizik Bölümü mezunudur.

Evli olup iki erkek ve bir kız çocuğu babasıdır.

Şu anda Özel Şanlı Gelişim Okulları'nda öğretmenlik yapmaktadır.

Hayati BAYBOSTANCI. Hafız, imam hatip, mevlidhan ve gazelhan.

1976 yılında Urfa'da doğdu. Babası bir dönemin ünlü mevlidhanlarından "Akif Hoca" olarak tanınmış Akif Baybostancı'dır. Annesinin adı ise Emine'dir.

11 yaşında Mehmet Kılıç, Hâkî Atahan ve Ramazan Demirci hafızların yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Resmî görevine 2001 yılında başlamıştır.

"Grup Hafızlar" adlı bir grupla birlikte birçok mevlide katıldı. Birçok ilahi ve mevlid konulu televizyon programına katıldı. Aslen Arap olduğundan birçok Arapça ilahi, beyit ve kasideyi mükemmel şekilde icra etmektedir.

Şu anda Sırrın Karşıyaka Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmakta, mevlidhanlığını ve gazelhanlığını devam ettirmektedir.

Haliliye Müftülüğü'nden Sırrın Karşıyaka Camii'ne lojman, hücre, Kur'an kursu ve taziye evi gibi çalışmalarından dolayı ödül aldı.

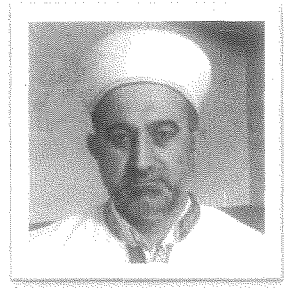
Evli olup iki kız, iki erkek çocuk babasıdır. Çocuklarından oğlu Hamza hafızlığa çalışmaktadır.

İsmail ÖNER. Hafız ve Kur'ân Kursu hocası.

1976 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İbrahim anne adı Emi-ne'dir.

14 yaşında Süleyman Kılıç Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra Abdülbaki Akay, Mehmet Beyazkendir, Ferhat Kılıç, Bünyamin Bircan, Hüseyin Öbek, Mehmet Düger, Ahmet Gözcü, Abdülkadir Çeler, Mehmet Demir, Abdülbaki Bozdağ, Said Çınar, Mustafa Altun, Mehmet Üzen ve Mehmet Bertan adlı hafızları yetiştirdi.

1998 yılında göreve başlayan Hafız, İlahiyat Ön Lisans mezunudur.

Müftülükten ve Kaymakamlıktan takdir ve teşekkür belgeleri almıştır.

Evli ve 3 kız çocuğu babasıdır.

Halen Yatılı Bölge Kur'ân Kursu'nda görev yapmaktadır.

Halil KARATAŞ. Hafız ve imam-hatip.

1976 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Şükürü, anne adı Hanım'dır.

Hafızlığını Hafız Ramazan Demirci'nin yanında 4 (2009-2013) yılda tamamladı.

İlk görev yeri Çekçek Köyü olup orada 7 yıl kaldı. Daha Sonra Abdülkadir Kadir Geylani Camii'nde 10 yıl görev yaptı.

Molla Ali Bayar Hoca'dan mahreç dersleri almıştır. İlahiyat Ön Lisans mezunudur. Mevlithanlığı vardır.

Halen Kutbettin Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır

Evli olup iki erkek üç kız çocuğu babasıdır.

İbrahim ONAT. Hafız, imam-hatip ve hattat.

1977 yılında Urfa'da doğdu. Babası Halil Hafız, annesinin adı ise Nimet'tir.

12 yaşında iken M. Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Resmi görevine 1997 yılında başladı. Hat üzerine buğday sapıyla el işlemleri yapmaktadır. Hat sanatından dolayı plaket aldı.

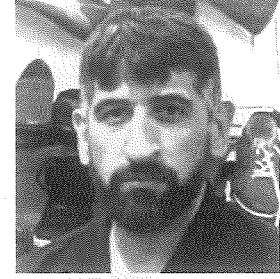
İlahiyat mezunu olup, Tashih-i Huruf da okumuştur.

Evli, 3 erkek 1 kız çocuk babası olan Hafız, şu anda Mevlid-i Halil Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Osman SÜRER. Hafız ve esnaf.

1977 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Mehmet'tir. 14 yaşında başladığı hafızlığını Hafız Ramazan Demirci'nin yanında 3 yılda tamamladı.

Eskici Pazarı'nda baba mesleği olan ayakkabıcılığı devam ettirmektedir.

M.Salih KURT. Hafız, müezzin ve mevlidhan.

1978 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hacı, anne adı Nuriye'dir.

Hafızlığa 11 yaşında Süleyman Kılıç'ın yanında başladı ve 2 yılda tamamladı.

Tashih-i Huruf Kursu'nu bitirdi. Tillo, Gaziantep ve Urfa'da Arapça eğitimi aldı.

Müftülükten teşekkür belgesi aldı.

Üç kız bir erkek çocuk babası olan Hafız, halen Mevlid-i Halil (Dergâh) Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Mevlidhanlık ve gazelhanlık görevini devam ettirmektedir.

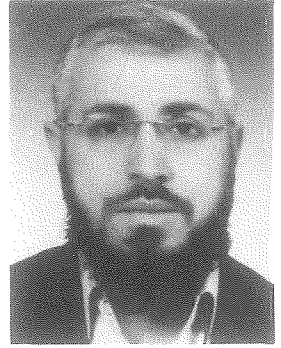

Bahaeddin PARLAKÇI. Hafız, molla ve Kur'ân Kursu hocası.

1978 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ahmet, anne adı Neriman'dır.

12 yaşında Kırıkhan'da Ahmet Köse'nin yanında başladığı hafızlığını 1 yılda tamamladı.

2007 yılında resmi görevine başladı. Birçok camide imamlık yaptı. Asımpaşa Camii'nde Ramazan'da teravih namazını hatimle kıldırdı.

Tillo'da 10 yıldan fazla Arap dili üzerine eğitim aldı.

2015 yılından bu yana belgeli 17 hafız yetiştirdi.

Şu anda Haliliye Mevlâna Erkek Kur'ân Kursu'nda birkaç hoca ile birlikte Arapça ve hafızlık eğitimi vermektedir. Kursta 60 öğrenciden 20'si hafızlık eğitimi almaktadır.

Evli olup dört kız babasıdır.

Dr. Mustafa Bülent DADAŞ. Hafız, akademisyen ve Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı.

Urfalı bir ailenin çocuğu olarak 1979'da Adana'da doğdu. Baba adı Süleyman, anne adı ise Fahriye'dir.

17 yaşında Yaşar Şekerci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 1 yılda tamamladı.

2002 yılında Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi.

2005 yılında Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Hukuku Ana Bilim Dalında "*Mecelle'de Bulunan Hukuk-Dil İlişisine Yönelik Külli Kaidelerin Çözümlemeleri*" adıyla yüksek lisansını, 2013 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Hukuku Ana Bilim Dalında "*Şeyh Bedreddin'in Teshil Adlı Kitabının Tahkik ve Tahlili*" isimli teziyle doktorasını tamamladı.

2002'de başladığı İstanbul Haseki Eğitim Merkezi'ni 2004'de bitirdi.

2001'den itibaren Diyanet İşleri Başkanlığı'nın çeşitli kademele-
rinde görev yaptı.

2010 yılında Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanlık sınavını kaza-
narak Diyanet İşleri Başkanlığı'nda göreve başladı. Halen bu göreve
devam etmektedir.

Sayın Dadaş evli olup iki kız ve bir erkek çocuk babasıdır.⁷⁸

Mahmut TÜRK. Hafız ve imam-hatip.

1979 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı
İmam anne adı Emine'dir.

14 yaşında Mustafa Yunusoğlu Hafız'ın
yanında başladığı hafızlığını 15 ayda tamam-
ladı.

Resmi görevine 2007 yılında başlayan
Hafız, aynı zamanda Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezun-
dur. Suriyeli bir hocadan 6 ay kıraat üzerine Aşere Takrib Eğitimi
aldı.

Evli, bir kız üç erkek çocuk babası olup, şu anda Ahmet Faruk
Balak Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

İ. Halil ASLAN. Kurra hafız ve Kur'ân Kursu hocası.

1979 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı
Mehmet, anne adı Fikriye'dir.

13 yaşında Z. Abidin Çalışkan, Sallanbaş
Ömer Nacar ve M. Yaşar Şekerci hafızların
yanında başladığı hafızlığını 1 yılda tamam-
ladı. Daha sonra Kurra Molla Ali'den kıraat
eğitimi ve icazetini aldı.

Rsmi görevine 2007 yılında başlamış olup İlahiyat Ön Lisans
mezunudur. Tashih-i Huruf okumaktadır.

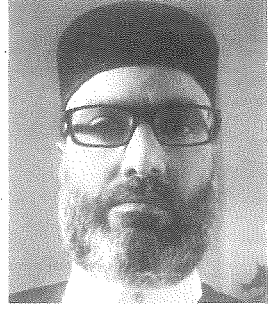
Harran'da Teşekkür Belgesi aldı. 1996 yılında Kur'an Okuma
Hafızlık Yarışması'nda Birinciliği kazandı.

⁷⁸ <http://www.islamticarethukuku.org/dr-mustafa-bulent-dadas-kimdir-27h.htm>

Evli, bir erkek bir kız çocuk babası olan Hafız, imam-hatiplik ve müezzinlik yaptı. Şu anda Yatılı Bölge Kur'ân Kursu'nda Hoca olarak görev yapmaktadır.

Hıdır BENZEŞ. Hafız, müderris ve Eğitim Görevlisi.

1980 yılında Viranşehir ilçesinin Ayaklı Köyü'nde doğdu. Baba adı Kasım, anne adı Hedle'dir.

İlkokulu kendi köyünde bitirdi. Kur'an-ı Kerim'i babası Hacı Kasım'ın yanında okudu. 1994–2005 yılları arasında Hz. İbrahim Halilullah Eğitim ve Kültür Vakfı Medresesi'nde Arapça ilimleri, alet ve usül ilimleri, feraiz ilmi, hadis usülü, tefsir ve siyer ilimlerini okudu ve 2003 yılında Molla Sabri Yazar Hoca'dan icazetini aldı. Mezun olduğu medresede müderris olarak ders verdi.

2005 yılında imam-hatiplik sınavını kazanarak Aydın iline bağlı Kenker Köyü'nde göreve başladı ve yaklaşık 2,5 yıl kadar bu görevini icra etti. Görevi sırasında Kur'an-ı Kerim'i ezberleyerek hafız oldu.

2009'da Ankara İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2008'de Aydın ilinden ayrılarak Urfa merkeze bağlı Dolutepe Köyü'ne naklini aldı.

2009 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açmış olduğu Haseki İhtisas Kursu'nu yüksek dereceyle kazanarak Rize ili Müftü Yusuf Karaali Dini Yüksek İhtisas Eğitim Merkezi'ne yerleşti ve 2012 yılında kursu başarıyla bitirdi ve mezun oldu. İkinci icazetini 2013 yılında Molla Ahmet Demirdöver'den aldı

2012 yılında Vaizlik sınavını kazanarak Urfa/Harran ilçesine vaiz olarak atandı. 2014 yılında Harran'dan Urfa merkez vaizliğine atandı.

2015 yılında Diyanet'in açtığı Eğitim Görevlisi Sınavı'nı kazanarak Hz. İbrahim Halilullah Eğitim Merkezi'ne eğitim görevlisi olarak atandı. Halen bu görevi devam ettirmektedir. Ayrıca Karaköprü ilçesinde Neveviye Medresesi'nde de ders vermektedir.

Evli olup dört çocuk babasıdır.

Ahmet ALTUN. Kurra hafız ve imam-hatip.

1980 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdülkadir anne adı Gazal'dır.

16 yaşında Osman Şekerci, Kürt Ömer Altun ve Ramazan Demirci hafızların yanında başladığı hafızlığını 4 yılda tamamladı.

İlahiyat Ön Lisans mezunu olup 2008 yılında resmi görevine başladı.

Kurra İzzettin Kaya'dan kıraat ilim ve icazetini aldı. Göreviyle ilgili teşekkür belgesi ve ödül aldı.

Evli, iki erkek bir kız çocuk babası olan Hafız, halen Karaköprü ilçesi İncirliova Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Abdullah MERMERTAŞ. Hafız ve imam-hatip.

1980 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Salih anne adı Emine'dir.

12 yaşında başladığı hafızlığını Hafız Mustafa Yunusoğlu Hafız Ramazan Demirci ve Hafız Ahmet Şemsettin Kahvecibaşı'nın yanında 16 yaşında tamamladı.

Göreve 2007 yılında İmam Bakır Camii'nde 4/b sözleşmeli imam-hatip olarak başladı. Bu camide 3,5 yıl kaldı. Daha sonra kadrosuyla Halfeti Merkez Camii'ne atandı ve bu camide 3 yıl kaldı. Orada Urfa merkezdeki Kalkan Camii'ne atandı ve bu camide de 3,5 yıl görev yaptıktan sonra Ümmü Gülsüm Camii'ne atandı.

İlahiyat Ön Lisans okudu. Tashih-i Huruf okudu.

Halen Ümmü Gülsüm Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Evli olup dört kız bir erkek çocuğu babasıdır.

Ömer Faruk YETİM. Hafız ve müftü.

1981 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İbrahim, anne adı Emine'dir.

14 yaşında Yusuf Ziya Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra birkaç hafız yetiştirdi.

Tillo Medresesi ve İlahiyat Fakültesi (2009) mezunudur. 2004-2005 yılları arasında Şam'da Cami'atü'l-Fethi'l-İslami Fakültesi'nin Külliyyetü's-Şeri'a Bölümü'nde eğitim aldı.

İmam-hatiplik görevine Eyyub Peygamber Camii'nde vekil olarak başladı. Daha sonra Hasanpaşa Camii'ne asaleten atandı. Çok sayıda ödül ve plaket aldı.

2012 yılında Harran Üniversitesi İslam Hukuku Bilim Dalında Tüksek Lisans eğitimine başladı. Kayseri Dini Yüksek İhtisas Merkezi'nden 2015 yılında mezun oldu.

Evli, iki kız bir erkek çocuk babası olan Hafız, şu anda Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nde Öğretim Görevlisi olarak görev yapmaktadır.

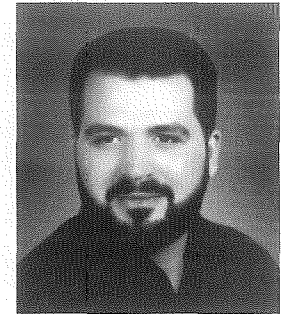
Eyyüb Kenan SAVAŞ. Hafız ve esnaf.

1981 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Salih, anne adı Emine'dir.

1993 yılında Hafız Ramazan Demirci'nin yanında hafızlığa başladı ve tamamladı.

Lise mezunudur. 16 yaşındaki büyük oğlu Salih de hafız olmuştur.

Üç erkek çocuk babası olan Hafız, şu an Sanayi'de Torna Tesviye Atölyesinde çalışmaktadır.

M. Reşit BOZDAĞ. Hafız ve Kur'an Kursu Öğreticisi.

1981 yılında Urfa'da doğdu.

1993-1996 yıllarında Şanlıurfa Bölge Yatılı Kur'an Kursu'nda hafızlığa çalışıp belgesini aldı. Orta Okulu açıktan okudu. Liseyi 1997-2000 yılları arasında Şanlıurfa İmam-hatip Lisesi'nde okudu.

18 aylık askerlik görevinden sonra 02.01.2004 tarihinde Urfa'nın Viranşehir ilçesinin Demirci Köyü'nde Vekil İmam-Hatip olarak göreve başladı. 2006-2008 yılları arasında İlahiyat Ön Lisans Programı'nı bitirdi. 2011-2016 yılları arasında Urfa'nın Akçakale İlçe Müftülüğünde V.H.K.İ. olarak görev yaptı.

2016-2019 yılları arasında Kahramanmaraş Yaşar Gölcü Hafızlık Kur'an Kursu'nda görev yaptı.

09.09.2019 tarihinden beri Haliliye İlçesi Müftülüğüne bağlı Halil ve Sıdika Yaşar Kur'an Kursu'nda görev yapmaktadır.

Evli ve üç çocuk babasıdır.

Ali Haydar ATAY. Hafız ve Kur'an Kursu Öğreticisi.

1981 yılında Urfa'nın Eyyubiye ilçesine bağlı Yardımcı Köyü'nde doğdu.

İlk Okulu Şanlıurfa Yatılı Bölge İlk Öğretim Okulu'nda okudu. 1992 yılı Eylül ayında Yatılı Bölge Kur'an Kursu'nda Hafızlık Temel Eğitimi'ne başladı ve hafızlığını tamamladı. 1996 yılında Hafızlık Belgesi'ni aldı.

1997-2002 yılları arasında önce Ankara Pursaklar, Gaziantep, Ceylanpınar ve son olarak da Urfa'da bulunan medreselerde okuyarak icazet aldı. Aynı yıllar içerisinde Orta Okulu bitirdi. 2006 yılında İmam-Hatip Lisesi'nden mezun oldu. 2007 yılında imam-hatip olarak göreve başladı. 2008-2009 yılında İlahiyat Ön Lisans Programı'nı bitirdi.

3,5 yıl fahri, 10 yıl da kadrolu olarak imam-hatiplik yaptıktan sonra 2017 yılından itibaren Halil-Sıdıka Yaşar Kur'an Kursu'nda hafız yetiştirmektedir.

Evli ve dört çocuk babasıdır.

Recep KILIÇ. Hafız ve Kur'an Kursu hocası.

1981 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Misbah anne adı Hatice'dir.

12 yaşında Süleyman Kılıç Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 1,5 yılda tamamladı. Resmi görevine 2003 yılında başladı. Aynı zamanda İlahiyat Lisans mezunudur.

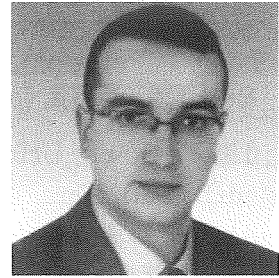
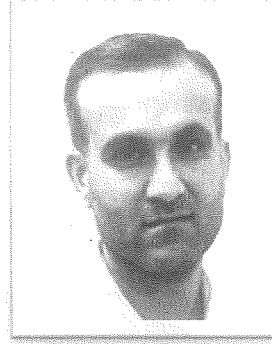
Haliliye Müftülüğü tarafından görevden dolayı plaket aldı. Diyarbakır'da yapılan Hafızlık Yarışması'nda 3.lük kazandı. Birçok camide Ramazan mukabelesi okudu. Halen Hz. İbrahim Halilullah Kültür ve Eğitim Vakfı Erkek Yatılı Kur'an Kursu'nda Hoca olarak görev yapmaktadır.

Evli olup henüz çocuğu yoktur.

Mehmet DEMİRCİ. Kurra hafız, Şanlıurfa İbrahim Halilullah Eğitim Merkezi'nde Eğitim Görevlisi.

1982 yılında Urfa'da doğdu. Babası hafız, mevlidhan ve gazelhan Ramazan Demirci'dir, annesinin adı ise Necla'dır.

Babasının yanında 8 yaşında başladığı hafızlığı iki yılda tamamladı. 2000 yılında İmam-Hatip Lisesi'nden, 2007 yılında AÖF İla-hiyat Ön Lisans Programı'ndan mezun oldu. 2010-2011 yıllarında Tashih-i Huruf Kursu'nu başarıyla tamamladı. 2011 yılında İstanbul Haseki Dini Yüksek İhtisas Merkezi'nde aldığı Aşere-Takrib Tayyibe Eğitimi ile 11. Dönem Kıraat mezunu oldu ve Kurra Hafızlık Belgesi'ni aldı. 2016 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu

Hafızlık ve Güzel Okuma Yarışması'nda birçok derecesi olan Hafız Efendi'nin Urfa Birinciliği, Güneydoğu Bölge Birinciliği ve İmam-Hatipler Arası Türkiye Birinciliği bulunmaktadır. 2000 yılında Hafızlık ve Güzel Okuma Yarışması'nda Türkiye Birinciliği'ni kazandı. 2001 yılında Filistin'de yapılan Uluslararası Hafızlık ve Güzel Okuma Yarışması'nda ülkemizi başarıyla temsil etti ve Dünya Birincisi oldu. Ayrıca kendisi de daha sonra iki hafız yetiştirmiştir.

05.12.2014 tarihinden itibaren Şanhurfa İbrahim Halilullah Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nde Eğitim Görevlisi (Kur'ân-ı Kerim Öğretmeni) olarak görevine devam eden Hafız Efendi, evli ve bir kız çocuğu babasıdır.

İbrahim YANDIRICI. Hafız ve imam-hatip.

1982 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İsmail, anne adı Fethiye'dir.

11 yaşında babası İbrahim Yandırıcı'nın yanında başladığı hıfzını 4 yılda tamamladı. Kendisi de 15 hafız yetiştirdi ve şu anda 35 hafızlık öğrencisi bulunmaktadır.

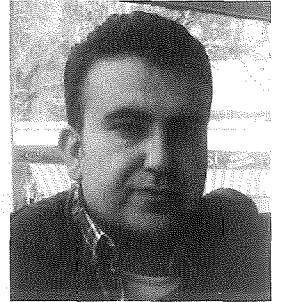

2001 yılında resmi görevine başladı. İlahiyat mezunu olan Hafız, şu anda Kıbrıs Tekkesi Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır. Hizmetlerinden dolayı Teşekkür Belgesi almıştır.

Evli olup iki erkek bir kız çocuk babasıdır.

Sait ÇAKALLI. Hafız ve imam-hatip.

1982 yılında Urfa'da doğdu. 19 yaşında başladığı hafızlığını Hafız Ramazan Demirci'nin yanında tamamladı. Resmi görevine 2016 yılında Erzurum/Karayazı Köse Hasan Mahallesi Camii'nde başladı. Bu camide 2 yıl görev yaptıktan sonra Erzurum/ Aşkale Büyükgeçit Köyü'ne atandı. Bu camide de 8 ay görev yaptıktan sonra Urfa/Karaköprü Kürdük (Höyük-lü) Köyü'ne atandı.

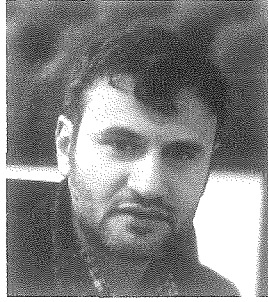
Halen Eyyubiye İlçe Müftülüğü'nde görev yapmaktadır.

M. Emin FİDANOĞLU. Hafız ve esnaf.

1982 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdülkadir, anne adı Yazey'dir.

1999-2001 yılları arasında Hafız Ramazan Demirci'nin yanında hafızlığını tamamladı.

Kurra ve Molla Ali Bayar'ın yanında mah-reç ve kıraat eğitimi aldı. Hasanpaşa ve çeşitli camilerde mukabele okudu.

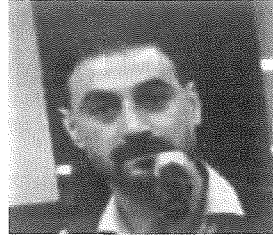

Evli, dört kız bir erkek çocuk babası olan Hafız, ticaretle uğraşmaktadır.

Mehmet KURT. Hafız.

1982 yılında Urfa'da doğdu.

Babası gazozcu Hacı Halil Kurt'tan ilham olarak Kıbrıs Tekkesi Camii'nde görevli Molla Halil Taşkın Hoca'nın yanında Kur'an-ı Kerim'i öğrendi. Hafızlığını Ahmet Şemsettin Kahvecibaşı ve Zeynel Abidin Çalışkan adlı hafızların yanında tamamladı. Mercan Özkan, Halil Altıngöz, Hüseyin Akpınar, Hafız Kasım Sezer ve Celal Çiriş hocalardan makam, Atik Sahil'den şan ve nota dersleri aldı.

Diyanet'e bağlı bir Kur'an Kursu'nda memur olarak görev yapmaktadır. Ayrıca 2008 yılından bu yana Grup Miraç adında bir ilahi grubunda solist olarak devam etmektedir.

Osman PINARBAŞI. Hafız ve Kurs Eğitmeni.

1982 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mustafa, anne adı Sıdika'dır.

1994 yılında Hafız Ramazan Demirci'nin yanında hıfzına başlayıp 1999 yılında belge aldı. 2013 yılında Şanlıyaşar Köyü'nde imamlığa başladı.

Hamurkesen Halil-Sıdika Yaşar Kur'an

Kursu'nda görev yaptı. Halen Resuli Ekrem Kur'an Kursu'nda hafız yetiştiriyor. Oğlu da hafızlık yapıyor.

Gazelhanlığı ve mevlithanlığı bulunmaktadır. İlahiyat Ön Lisans mezunudur.

Evli olup iki erkek bir kız olmak üzere üç çocuk babasıdır.

Murat PADAK. Hafız, imam-hatip ve yazar.

1982 yılında Urfa'nın Hilvan ilçesinin Ambar Köyü'nde doğdu. Baba adı Mehmet, anne adı Emine'dir.

Hafızlığına 1993-96 yılları arasında Urfa Yatılı Bölge Kur'an Kursu'nda Nasır Korkmaz Hoca'nın yanında başladı ve Yusuf Kahvecibaşı Hoca'nın yanında bitirdi. Yüzünden okumayı merhum Celal Hoca'nın yanında yaptı.

7 yıl kadar medrese eğitimi aldı ve daha sonra müderrislik yaptı.

2005 yılında imam-hatip olarak göreve başladı. Sırasıyla Açık Lise, İlahiyat Ön Lisans ve İlitam Programlarını bitirdi. 2011 yılında İstanbul Haseki İhtisas Bölümü'nden mezun oldu.

2012-2015 yılları arasında Elâzığ Harput Eğitim Merkezi'nde Eğitim Görevlisi olarak görev yaptı.

2016 tarihinden itibaren Şanlıurfa İbrahim Halilullah Eğitim Merkezi'nde Eğitim Görevlisi olarak görevine devam eden Hafız evli ve üç kız çocuğu babasıdır.

Ulusal yayınevlerinde basılmış kitapları şunlardır:

1. *Kur'an'dan Hikmetler* (İstanbul 2018)
2. *Cüz Cüz Kur'an'ı Tanıyalım* (İstanbul 2020)
3. *Orucun Hüküm ve Hikmetleri* (Prof. Dr. Abdülmecid Zindani'den tercüme), (İstanbul 2021).

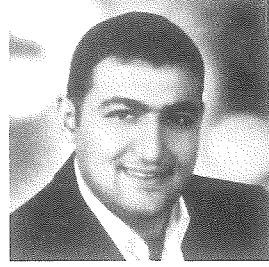
Abdülkadir BAYBOSTANCI. Hafız, mevlidhan ve gazelhan.

1983 yılında Urfa'da doğdu. Babası dönemin ünlü mevlidhan ve gazelhanlarından Akif Baybostancı idi. Annesinin adı ise Emine'dir.

14 yaşında Ramazan Demirci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Evlü, bir erkek ve iki kız çocuk babası olan Hafız, ilkökul mezunudur.

Halk arasında *"Geylânî Hafız"* olarak tanınmıştır. "Grup Hafızlar" adlı bir grupta mevlidhanlığını ve gazelhanlığını devam ettirmektedir. Grubuyla birlikte iki ilahi albümü çıkarmış ve çeşitli illerde plaket almışlardır. Eyyubiye Belediyesi'nde görev yapmaktadır.

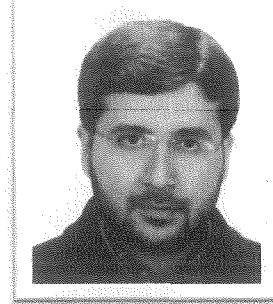

Mustafa HAMURLU. Hafız ve vaiz.

1983 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Halil, anne adı Bahar'dır.

12 yaşında Z. Abidin Çalışkan Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Resmi görevine 2011 yılında başladı. İlahiyat'ta Yüksek Lisans yapmıştır.

Evlü ve 1 kız 1 erkek çocuk babasıdır. Şanlıurfa İl Müftülüğü'nde vaiz olarak görev yapmaktadır.

Halil KAHRAMAN. Hafız ve imam-hatip.

1983 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Sıddık, anne adı Emine'dir.

Hafızlık hocası Ahmet Kahvecibaşı'dır. Hafızlık Belgesi'ni 2000 yılında aldı. Resmi görevine 2016 yılında Düzce İl Müftülüğüne bağlı Esencam Köyü'nde başladı.

Şu anda Akçakale Müftülüğü'ne bağlı Okaylar Mahallesi'nde görev yapmaktadır.

Evlü olup bir erkek çocuk babasıdır.

Osman PARLAKÇI. Hafız ve imam-hatip.

1983 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Bekir anne adı Aysel'dir.

20 yaşında Yusuf Ziya Kahvecibaşı Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 2006 yılında tamamladı.

23.05.2018 tarihinde resmi görevine başladı.

Halen Haliliye ilçesine bağlı Yedikuyu Mahallesi Culfacık Camii imam-hatibi olarak görev yapmaktadır.

Evli olup henüz çocuğu yoktur.

Serdar DEMİRTAŞ. Hafız ve esnaf.

1984 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Murad, anne adı Fatma'dır.

17 yaşında Ramazan Demirci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını iki yılda tamamladı.

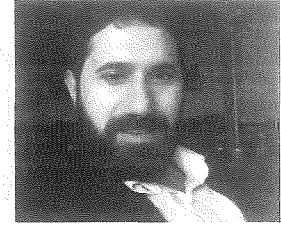
Çok tatlı ve mükemmel bir sese sahip olup, mukabele okuduğu camilerde cemaati coşturmuştur. Tashih-i Huruf okudu. 2013 yılında Gaziantep'de Kur'ân okumada birinciliği kazandı. İlahiyat Ön Lisans mezunudur. Halen esnaflığa devam etmektedir.

İki erkek bir kız çocuk babası olup hanımı da hafızdır.

Ömer ÇELİK. Hafız, müezzin ve mevlidhan.

1984 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Hakkı, anne adı Aynzeliha'dır.

11 yaşında başladığı hafızlığını Yusuf Ziya Kahvecibaşı ve A. Şemsettin Kahvecibaşı hafızların yanında 1,5 yılda tamamladı. Resmi görevine 2007 yılında başladı. Elâzığ İlahiyat mezunudur.

15 Temmuz gecesi sala okumasından dolayı Nizip Kaymakamı tarafından Başarı Belgesi aldı. Gaziantep'te Hafızlık Yarışması'nda il birinci seçildi ve plaket aldı.

Evli, bir kız ve bir erkek çocuk babası olan Hafız, Gaziantep/ Nizip Hatice Kübra Camii'nde müezzin olarak görev yaparken Nizip İlçe Müftülüğü'nde Şube Müdürü olmuştur.

İsmail KAHVECİBAŞI. Hafız ve imam-hatip.

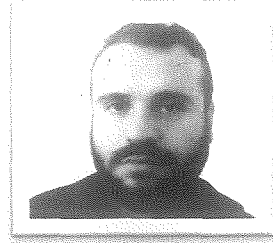
1984 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Bahattin, anne adı Fatma'dır.

Çok küçük yaşlarda Şefik Kahvecibaş'ının yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Resmi görevine 2002 yılında başladı. Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunudur. Tas-hih-i Huruf da okudu.

Eyyubiye Müftülüğü'nden Teşekkür Belgesi ve Kanal Urfa'dan plaket aldı.

Evli ve iki erkek çocuk babası olan Hafız, halen Eyyub Pey-gamber Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Mehmet BAL. Hafız, Cumhuriyet Savcısı ve yazar.

1984 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İbrahim Halil, anne adı Mahide'dir.

11 yaşında Z. Abidin Çalışkan'ın ya-nında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi me-zunu olup Çankaya Üniversitesi Kamu Hu-kuku bölümünde Yüksek Lisans yapmıştır.

Evli ve iki çocuk babası olan Mehmet Bal, halen Adana Adliye-si'nde Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapmaktadır.

Kelebek Etkisi (2020) adlı bir kitabı yayınlanmıştır.

Müslüm YEŞİLKENDİR. Hafız ve öğretmen.

1984 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet Emin anne adı Hatice'dir.

10 yaşında başladığı hafızlığını Yusuf Kahvecibaşı'nın yanında iki yılda tamamladı. 2005 yılında Gaziantep/Nizip Merkez Müftülük Camii'nde müezzin-kayyım olarak göreve başladı.

2010 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü'nden, 2018 yılında ise Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

Gaziantep Hafızlık Yarışması'nda il birinciliği vardır. Çeşitli camilerde hatimle teravih namazı kıldırmış ve mevlithanlık yapmıştır.

2010 yılında öğretmenliğe geçiş yapmış ve halen Çamlıdere Orta Okulu'nda müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

Evli ve bir kız çocuğu babasıdır.

Hasan AKBOZ. Hafız ve müezzin.

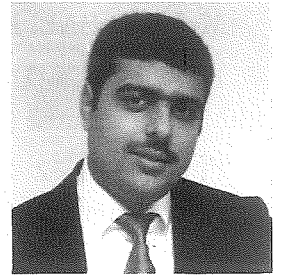
1985 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Bahattin, anne adı Melek'tir.

11 yaşında Manisa/Akhisar'da M. Emin Görükçü'nün yanında başladığı hafızlığını 1,5 yılda tamamladı. Kendisi de iki hafız yetiştirdi.

2012 yılında resmi görevine başlayan Hafız aynı zamanda Sakarya İlahiyat mezunudur.

Evli ve iki erkek çocuk babası olan Hafız, halen Sıdika Yaşar Kur'an Kursu'nda Hoca olarak görev yapmaktadır.

İlkokullar Arası Kur'anı Güzel Okuma Yarışması'nda jüri üyeliği yapmıştır.

Dr. Numan KARAGÖZ. Hafız ve Öğretim Görevlisi.

1985 yılında Urfa'da doğdu. İlköğrenimini Urfa'da gördü. Bu sırada hafızlık, Kıraat-i Seb'a ve Arapça ilimlerinden eğitim ve icazet/diploma aldı. Hafızlığını Hafız Ramazan Demirci ve Hafız Yusuf Ziya Kahvecibaşı'nın yanında 6 ayda tamamladı.

Lisansını Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde 2011 yılında tamamladı. Yüksek Lisansını 2016 yılında Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Doktorasını ise 2021 yılında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı.

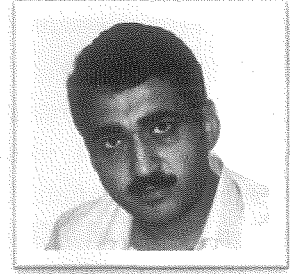
Evli ve iki çocuk babasıdır.

Şu an Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Dr. Öğretim Görevlisidir.

Haşim ÇELİK. Hafız, mevlidhan ve gazelhan.

1986 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Celal, anne adı Zeliha'dır.

11 yaşında Z. Abidin Çalışkan'ın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra Gaziantep'te M. Emin, Mustafa ve Soner adlı hafızları yetiştirdi.

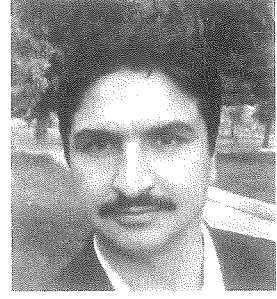
Mevlidhan ve gazelhan olup "*Nar-ı Aşk*" adlı bir mevlid grubu vardır.

2001 yılında Hafızlık Belgesi'ni aldı. 2002 yılında Türkiye 1. Yurtlararası Yarışması'nda takdir ödülü aldı. 2006 yılına kadar Sarf ve Nahiv ilmini okumak üzere Bursalı Molla Mustafa'nın yanında ilim tahsil etti.

Birçok Kur'an ve mevlid programına katılan Hafız, evli olup, iki erkek, bir kız çocuk babasıdır. Lise okumakta ve şu anda Eyyubiye Araştırma Hastanesi'nde görev yapmaktadır.

Mehmet ÇİFTÇİ. Hafız ve Öğretmen.

1986 yılında Urfa'da doğdu. 12 yaşında Arapça eğitimini Hacı Kurt Hoca'dan aldı. 2004-2006 yılları arası hafızlık eğitimini A. Şemsettin Kahvecibaşı'nın yanında tamamladı.

2006 yılında Kütahya/Simav Evciler Köyü, 2008 yılında Urfa merkez Özlü Köyü, 2009-2013 yılları arasında Sivas merkez Demiryazı Köyü Camii İmam-Hatiplik görevini ifa etti.

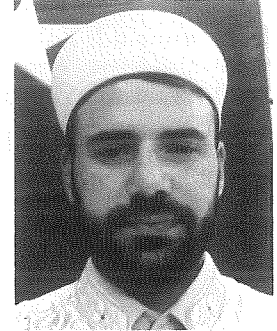
2008 yılında İlahiyat Ön Lisans ve 2012 yılında da Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi. 2013 yılında girdiği KPSS ile Din Kültürü Öğretmeni olarak göreve başladı.

2013 yılından beri H. Sabiha Özlek Anadolu Lisesi Din Kültürü olarak görev yapmaktadır.

Ö. Faruk KAHVECİBAŞI. Hafız ve imam-hatip.

1986 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Bahaddin, anne Fatma'dır.

Hafızlığını Tuzcu Şefik Kahvecibaşı Hafız'ın yanında 4 yılda İmam-Hatip okulu ile beraber tamamladı. Merhum Molla Kurra Ali Bayar'ın yanında Kıraat-ı Aşere okudu.

2007 yılında Harran'ın köyünde resmi görevine başladı. Orada 3,5 yıl, Bozova'nın bir köyünde 2,5 yıl, merkeze bağlı Yukarı İçkara Köyü'nde 3,5 yıl görev yaptı.

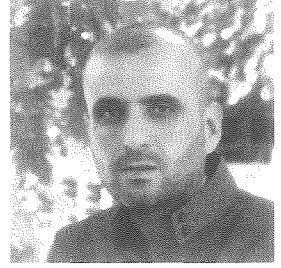
İlahiyat Ön Lisan mezunudur. 2017 yılından bu yana Yeni Mevlid-i Halil (Dergâh) Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

Evli olup bir erkek iki kız çocuğu vardır.

Abdüssamed MELİK. Hafız ve imam-hatip.

1986 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet, anne adı Fadile'dir.

Hafız Ahmet Yeşilkendir'in yanında hafızlık eğitimini tamamladı. Kurra-Molla Ali Bayar'dan da Tecvid, Meharic-i Huruf ve Arapça dersleri aldı.

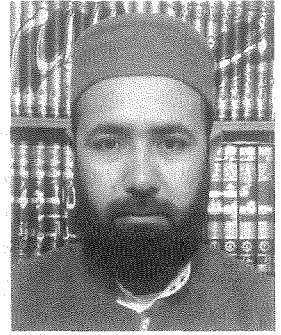

2008 yılında Şanlıurfa Kur'an Hafızları Derneği'ni kurdu. Halen Haliliye ilçesine bağlı Keçili kırsal mahallesindeki Bademli Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır. Evli, iki kız çocuğu babasıdır.

Yakup DİRLİK. Hafız.

1986 yılında Urfa'nın Hilvan ilçesinde doğdu. Baba adı Muhittin, anne adı Aynize-liha'dır.

Arapça icazetini Seyda Şeyh İzzeddin Urfavi'den aldı. Kendi çabasıyla hıfzını tamamladı. Daha sonra medresedeki büyük talebelere kendini dinletti. Kıraat eğitimini de Seyyid Ali Becirmani'den aldı.

İstanbul Arnavutköy semtinde bir medresede Arapça eğitimi vermektedir. Evli olup henüz çocuğu yoktur.

Mehmet ÇİFTÇİ. Hafız ve Kur'an Öğreticisi.

1987 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İsa anne adı Azize'dir.

16 yaşında Ramazan Demirci ve Y. Ziya Kahvecibaşı hafızların yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

2012 yılında resmi görevine başladı. İlahiyat Ön Lisans mezunudur. Tashih-i Huruf da okudu. Birçok camide Ramazan mukabelesi okumuştur. Şu anda Harran'da Hayat b. Kays Erkek Yatılı Kur'an Kursu'nda Kur'an Öğreticisi olarak görev yapmaktadır.

Evli olup henüz çocuğu yoktur.

Mahmut BOSTANCI. Hafız ve Kur'an Kursu Görevlisi.

1987 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet Emin, anne adı Hatice'dir.

İlk ve orta eğitimini Urfa'da tamamladı. Hafızlığa İzmir Hatay Erkek Kur'an Kursu'nda Kurra Hafız Mustafa Tipi Hoca'nın yanında başlayarak Hafız Mehmet Çiftçi'nin yanında tamamladı.

Siirt/Tillo Medresesi'nde de Arapça eğitimi aldı.

Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Harran Üniversitesi Tasavvuf Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans yaptı.

Haliliye Müftülüğü'ne bağlı Mevlâna Erkek Kur'an Kursu'nda Hafızlık sınıfında görev yapmaktadır.

Şu ana kadar 25 hafız yetiştirmiştir.

Evli olup henüz çocuğu yoktur.

İbrahim KAHRAMAN. Hafız ve müezzin.

1988 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ali, ana adı Ümran'dır.

9 yaşında Mahmut Kemal Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hıfzını 2 yılda tamamladı. Kendisi de Murat Köse adlı hafızı yetiştirdi.

2011 yılında resmi görevine başladı.

Tashih-i Huruf Kursu'na katıldı.

2012 yılında Hafızlık Yarışması'nda Urfa birinciliği ve bölge üçüncülüğünü kazandı.

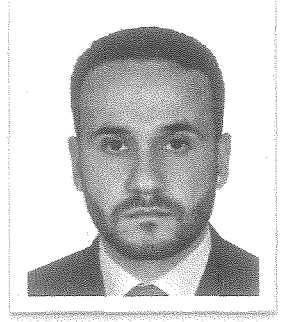
İşletme mezunu olan Hafız, 3 yıldan beri müezzin olarak görev yaptığı Ulu Camii'nde hatimle teravih kıldırmıştır.

Bilal ÇOBAN. Hafız ve müezzin-kayyım.

1988 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Fevzi, anne adı Zübeyde'dir.

İlk ve orta öğrenimini 11 Nisan Kurtuluş İlköğretim Okulu'nda okudu. Atatürk Lisesi'nden 2005 yılında mezun oldu. Lise okurken hafızlığını Hafız Mahmut Kahvecibaşı'nın yanında tamamladı. 2008 yılında Hafızlık Belgesi almaya hak kazandı.

2011 yılında Büyükdüzlük Köyü'nde imam-hatip olarak göreve başladı. Daha sonra Zeynep Köyü'nde aynı görevi devam ettirdi. 2016 yılında Haliliye ilçesi Fatih Sultan Mehmet Camii'ne müezzin-kayyım olarak atandı. 2018 yılında Yusuf Paşa Camii'ne geçiş yaptı. Halen bu camide görevine devam etmektedir.

Görev süresi içerisinde yüksek öğrenimine Eskişehir İlahiyat (Ön Lisans) ve Malatya İnönü İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi.

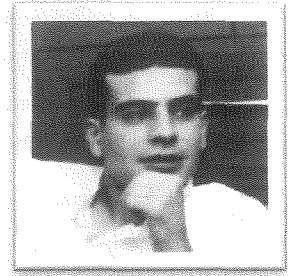
Evli, bir kız bir çocuk babasıdır.

Ahmet YEŞİLKENDİR. Hafız, imam-hatip ve gazelhan.

1988 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Emin, anne adı Hatice'dir.

10 yaşında Mahmut Kemal Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Resmi görevine 2007 yılında başlamış olup aynı zamanda İlahiyat mezunudur.

Gazelhanlığı da olan Hafız, Molla-Kurra Ali Bayar'ın yanında kıraat okumuştur.

Türkiye hafızlık Yarışması'nda Isparta'da 4.lüğü ve Diyarbakır'da ise bölge birinciliği bulunmaktadır.

Halen Mevlâna Celaleddin Rumi Camii ve Külliyesi'nde imam-hatiplik yapmaktadır.

Evli ve iki erkek çocuk babasıdır.

Yusuf POLAT. Hafız, müezzin ve mevlidhan.

1990 yılında Urfa'da doğdu. Babası ünlü mevlidhan Mehmet Hanıf'dır. Anne adı ise Zeliha'dır.

14 yaşında hafızlığa başladı ve hıfzını Yusuf Ziya Kahvecibaşı ve Ahmet Kahvecibaşı hafızların yanında 3 yılda tamamladı.

İlahiyat mezunu olan Hafız, 2010 yılında resmi görevine başladı. Şu an Eski Sefalı Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Evli, bir erkek ve bir kız çocuk babası olan Hafız, mevlidhanlığını ve gazelhanlığını devam ettirmektedir.

Sadık POLAT. Hafız ve müezzin.

1990 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ahmet, anne adı Ayşe'dir.

14 yaşında Y. Ziya Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hafızlığını tamamladı. Kendisi de daha sonra Nihat Deniz adlı hafızı yetiştirdi.

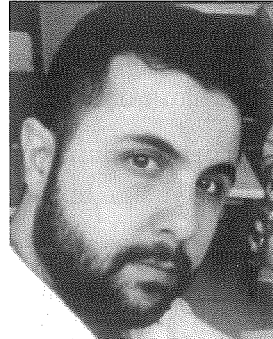
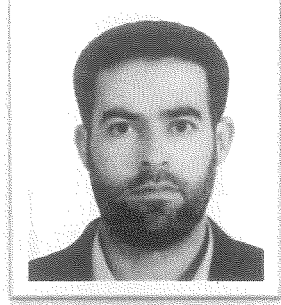
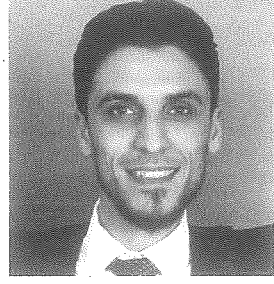
Resmi görevine 2012 yılında başlamış olup İlahiyat Ön Lisans okumaktadır. Tashih-i Huruf da okumuştur. Yeni evli olup henüz çocuğu bulunmamaktadır.

Halen Hz. Yusuf Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Mahmut DEMİRBAŞ. Hafız ve Öğretmen.

1990 yılında Urfa 'da doğdu. 10 yaşında başladığı hafızlığını Hafız Ramazan Demirci'nin yanında 3 yılda tamamladı. Kurra Molla Ali Bayar ve Kurra Murat Çiçek'in yanında Arapça, Sarf, Nahiv ve Kıraat-ı Seb'a'yı okudu.

2011 yılında Marmara Üniversitesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği'ni

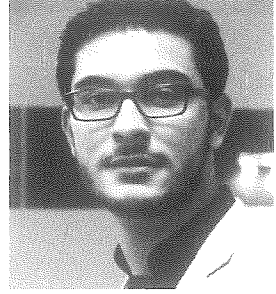

okumaya başladı. Halen 15 Temmuz Şehitleri İmam-Hatip Ortaokulu'nda Din Kültürü Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

M. Fatih KAHVECİBAŞI. Hafız, imam-hatip ve mevlidhan.

1991 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Mahmut Kemal, annesinin adı ise Firdevs'tir.

12 yaşında babasının yanında başladığı hafızlığını 4 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra Şanel Karadağ, İ. Halil Alay, M. Sami Kocaoğlu, Talha Ekici, Talha İstemi ve M. Emre Kahvecibaşı adlı hafızları yetiştirdi.

Musiki bilgisini Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk Din Müsikisi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hüseyin Akpınar'dan aldı. Musiki çalışmalarının ilk meyvesi olarak imam hatip yıllarında biri "*Ezanı Güzel Okuma*" diğeri "*Kur'ân-ı Kerim'i Güzel Okuma*" olmak üzere iki dalda Güneydoğu BölgeBirincisi olarak seçildi. Kur'ân-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması'nda Güneydoğu Bölgesini temsilen Türkiye finaline katıldı.

19.12.2009 tarihinde Harran Üniversitesi tarafından düzenlenen "*Barış Güvercini Hz. Mevlâna ve Sema Ayini Programı*"na solist olarak katıldı. 2010 yılında Kanal 7 Televizyonu tarafından düzenlenen "*Gönülden Sesler*" ilahi yarışmasında ön elemeleri geçerek 5 haftalık Kanal 7 ekranlarında performans sergiledi. Bu süre zarfında yine Mustafa Demirci'den de dini musiki bağlamında istifade etti.

2010 yılında resmi görevine başladı ve şu anda Ulu Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

UNESCO'nun 2012 yılını "*Nabi ve İtri Yılı*" ilan etmesi münasebetiyle Şanlıurfa Valiliği'nin düzenlemiş olduğu "*Nabi'nin İtri Besteleri Tasavvuf Musikisi Şöleni*"ne solist olarak katıldı. Dini Musikiyle hemhal olduğu günden beri gerek cami içi gerekse cami dışında gerçekleştirilen bir takım dini, sosyal, kültürel, toplantı ve etkinliklerde ihtiyaç duyulan musiki formlarında gayret gösterdi.

2014 yılında Tashih-i Huruf eğitimini tamamladı. 2015 yılında Elâzığ Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

Diyaret İşleri Başkanlığı bünyesinde kurum içi birçok defa Kur'ân'ı Kerim'i Güzel Okuma ve Ezanı Güzel Okuma kursları verdi. 2016 yılında Urfa'da ilk kez uygulanan "Enderûn Usulü Teravîh Namazı"nı başlattı. Urfa'da ikincisi düzenlenen olan Şeb-i Arus Programı'na solist olarak katıldı.

Şan eğitimi yanında ney üflemesini de öğrenmiştir. Ayrıca iki yıldan beri Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Kur'ân-ı Kerim derslerine dışardan öğretici olarak girmekte, Dini Musiki alanında Yüksek Lisans eğitimine devam etmektedir.

Evli olup henüz çocuk sahibi değildir.

Hasan BEYAZKURT. Hafız ve müezzin.

1991 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Adem, anne adı İslim'dir.

15 yaşında babası Adem Beyazkurt ve A. Şemsettin Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı. Kendisi de şu anda 4 hafızı yetiştirmektedir.

2010 yılında resmi görevine başlayan Hafız, aynı zamanda İlahiyat Ön Lisans mezunudur.

Ezan ve Kur'ân'ı Güzel Okuma Yarışması'nda birinciliği var. Tashih-i Huruf da okudu. Evli olup iki erkek çocuk babasıdır.

Halen Dabakhane Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

M. Sıddık DÜGER. Hafız ve Kur'an Öğreticisi.

1991 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Bozan, anne adı Kudret'tir.

15 yaşında A. Şemsettin Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

2013 yılında resmi görevine başlayan Hafız, İlahiyat Ön Lisans ve Tashih-i Huruf da okumaktadır.

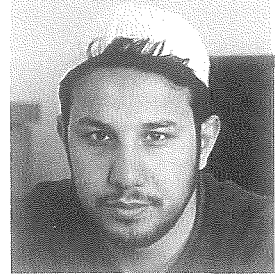

Evli, bir erkek çocuk babası olup, halen Bölge Yatılı Kur'an Kursu'nda Kur'an Öğretici olarak görev yapmaktadır.

Mehmet Emin EŞKİL. Hafız ve Kurs Öğreticisi.

1991 yılında Urfa'nın Akçakale ilçesinde doğdu. Baba adı Mustafa, anne adı Luba'dır.

İlköğretimini Akçakale'de tamamladı. Liseyi Şanlıurfa Osman Gazi Lisesi'nde okurken hafızlığa çalışmak üzere Trabzon'a gitti hafızlığını Trabzon Çaykara ilçesinde yaptı.

Hifzını 2 yılda tamamladı. Bu arada liseyi Açık Öğretimden tamamladı ve üniversite eğitimini de Erzurum Atatürk İlahiyat Fakültesi'nde okudu.

2013 yılında Trabzon'da ilk görevine imam-hatip olarak başladı. 2 yıl Trabzon'da 1 yıl da Urfa da imam-hatiplik görevi yaptıktan sonra Diyanet'in kurum içi alım sınavıyla Kur'an Kursu Öğreticiliğine geçiş yaptı.

Halen Haliliye ilçesine bağlı Halil Sıdika Yaşar Kur'an Kursu'nda öğreticilik yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Halil KAPLAN. Hafız, mevlidhan ve Kur'an Kursu hocası.

1992 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Osman, anne adı Hatice'dir.

15 yaşında Ramazan Demirci ve Ahmet Şemsettin Kahvecibaşı adlı hafızların yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı. Babasıyla birlikte deri işlerinde çalıştı.

İmam Hatip Lisesi mezunu olan Hafız, resmi görevine 2013 yılında başlamıştır.

Evli ve iki erkek çocuk babası olan Hafız, şu anda Hadice Mehmet Gülhan Feride Peltek ve Ehli Hayırlar Kur'an Kursu'nda Hoca olarak görev yapmaktadır.

M. Fatih POLAT. Hafız, Kur'ân Kursu hocası, mevlidhan ve gazelhan.

1992 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı M. Salih anne adı Fediş'dir.

15 yaşında Y. Ziya Kahvecibaşı'nın yanında baişadığı hafızlığını 2 yılda tamamladı. Kendisi de daha sonra Ali Kaçar ve Eyyüp Topal adlı hafızları yetiştirmiş olup 7 öğreniciyi daha hafız olarak yetiştirmektedir.

2012 yılında resmi görevine başlayan Hafız, İlahiyat Ön Lisans mezunu olup ayrıca 4 yıllık Uluslararası İlişkiler Bölümünden de mezun olmuştur.

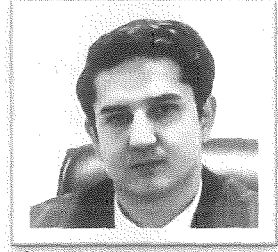
Urfa gazeli ve makam derslerini mevlidhan Celal Çiriş'ten öğrendi. Ayrıca Tashih-i Huruf da okudu.

Evlî, bir erkek ve bir kız çocuk babası olan Hafız, şu anda Yatılı Bölge Kur'ân Kursu'nda Hoca olarak görev yapmaktadır.

Muhammed Emin ALP. Hafız, Kur'ân Kursu müdürü, mevlidhan ve gazelhan.

1992 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mustafa anne adı Kadriye'dir.

12 yaşında Ramazan Demirci Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını 4 yılda tamamladı. 2013 yılında resmi görevine başlamış olan Hafız, aynı zamanda Kamu Lisans ve İlahiyat mezunudur. Tashih-i Huruf da okumuş olup, Gaziantep Kur'ân'ı Güzel Okuma Yarışması'nda İl Birinciliği bulunuyor.

İ. Halil Karayılan, M. Emin Akar, Mehmet Demir, M. Telal Abdülkadir, Ömer Karakeçili, Osman Karayılan, Yunus Çetin ve İlyas Uzat adlı hafızları yetiştirmiştir.

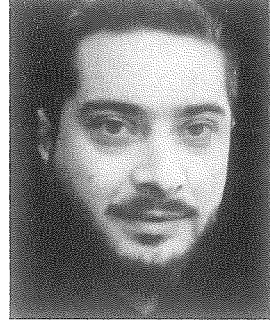
Yeni evlendiğinden henüz çocuk sahibi değildir.

Halen Gaziantep/Nizip M. Şerif Görmez Kur'ân Kursu'nda Müdür olarak görev yapmaktadır.

İsmail CANPOLAT. Hafız ve İmam-Hatip.

1992 yılında Urfa'da doğdu. 18 yaşında başladığı hafızlığını Gaziantep Fatih Hoşgör Kur'an Kursu'nda Cumali Deniz Hoca'nın yanında 2 yılda tamamladı. 2 yıl Gaziantep Mehmet Ziyilan Camii'nde fahri İmam-Hatip olarak görev yaptı. Resmi görevine 2018 yılında başladı.

Halen Haliliye ilçesi Eyvet Yeterli Camii'nde İmam-Hatip olarak görev yapmaktadır.

Mahmut DİN. Hafız ve imam-hatip.

1992 yılında Urfa'da doğdu.

Kur'an-ı Kerim okumasını Hacı Kurt Hoca'dan öğrendi. Hafızlığını Hafız Ramazan Demirci'nin yanında tamamladı.

2011-2013 yılları arasında İstanbul'da İsmailağa Cemaati'nde Arapça okudu. Tashih-i Huruf Eğitimi de aldı.

Resmi görevine 2013 yılında Koruklu Köyü Camii'nde başladı.

Mart 2019 tarihinden beri Miskinler Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır.

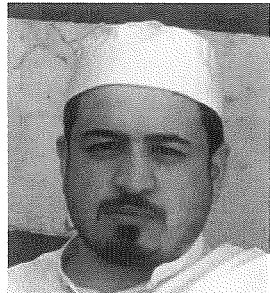
2021 yılında Samsun'da Tashih-i Huruf Rehber Öğretici Eğitimi aldı.

Mustafa ÇİLOĞLU. Hafız ve müezzin.

1992 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Müslüm, anne adı Şükran'dır.

İlk Kur'an eğitimini rahmetli Hafız Halil Kahvecibaşı'nın yanında aldı. Aynı zamanda Bünyamin Kahvecibaşı'ndan da makam dersleri aldı.

Hafızlığını Şanlıurfa Yatılı Bölge Kur'an Kursu'nda Yusuf Kahvecibaşı'nın yanında iki yılda (2006-2008) tamamladı.

Gaziantep'te Tashih-i Huruf okudu. 18.12.2013 tarihinde Gaziantep'in Şahinbey ilçesine bağlı Kadı Kemalettin Boyacı Camii'nde müezzin olarak göreve başladı.

Halen orada görev yapmaktadır. Ayrıca aynı ilçeye bağlı Hoşgör Fatih Kur'an Kursu'nda Hafızlık Eğitimi de vermektedir.

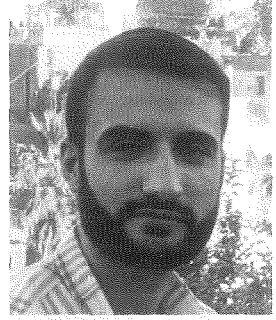
Evli olup bir kız çocuğu babasıdır.

M. Fatih PİŞKİN. Hafız ve müezzin-kayyım.

1992 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mustafa, anne adı Müzeyyen'dir.

Hafızlığını Hafız Ramazan Demirci'nin yanında tamamladı.

Kurra-Molla Ali Bayar'dan Tecvid ve Meharic-i Huruf dersleri aldı. Urfalı gazelhanlardan merhum Akif Baybostancı'dan makam ve gazel dersleri aldı.

Halen Hasan Paşa Camii'nde müezzin-kayyım olarak görev yapmaktadır. Hafız, henüz bekârdır.

Yusuf DEMİRCİ. Hafız ve imam-hatip.

1993 yılında Urfa'da doğdu. Babası Hafız ve Emekli Müezzin-Kayyum Ramazan Demirci'dir, anne adı Necla'dır.

İlkokulu Mithatpaşa ve Koç İlköğretim Okulu'nda okudu. Babasının yanında hafızlığa başladı. Talim ve tecvid dersleri de alarak 11 yaşında hafızlığını tamamladı. Hafızlık Belgesi'ni de aldı.

2012 yılında İmam-Hatip Lisesi'nden mezun oldu. İbrahim Halilullah Vakfı Medresesi'nde farklı hocalardan istifade ederek Arapça eğitimi aldı. İlahiyat Ön Lisans mezunudur.

2013 yılında Urfa'da Vekil İmam-Hatip olarak başladığı göre-

vinde 2015 yılında 4/b Sözleşmeli İmam-Hatip statüsüne geçerek devam etmiştir. 2020 yılında İbrahim Halilullah Eğitim Merkezi'nde 8 dönem Tashih-i Huruf Kursiyeri olarak eğitimine başlamış ve nisan ayında eğitimini başarı ile tamamlamıştır.

Haliliye ilçesi Mevlâna Külliyesi Camii'nde imam-hatip olarak görev yapmaktadır. Arapça ve İngilizce bilmektedir.

Henüz bekardır.

Osman DÖRTBUDAK. Hafız ve Kurs Öğreticisi.

1993 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Bakır anne adı Lütfiye'dir.

Küçük yaşlarda İsmail Yandırıcı, Ramazan Demirci ve Halil Bağmancı adlı hocalardan ders aldı.

Ortaokulu bitirdikten sonra 2006-2008 yılları arasında Yusuf Kahvecibaşı hocanın yanında hafızlığını tamamladı.

2013 yılında imam Hatip Lisesi'ni bitirdi ve aynı yıl Harran'da göreve başladı. 2015-2020 yılları arasında Urfa merkezde Şeyh Şamil, Esad Efendi ve Mevlâna Külliyesi'nde imam-hatiplik yaptı.

2019 yılında Tashih-i Huruf Eğitimi'ni tamamladı. 2020 yılında Kur'an Kursu Öğreticiliğine geçiş yaptı.

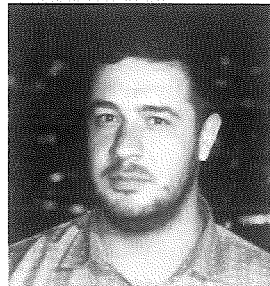
Halen Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesi Hafızlık Kursu'nda öğreticilik yapmaktadır. Evli ve bir kız çocuğu babasıdır.

Taha KAHVECİBAŞI. Hafız ve müezzin.

1994 Urfa doğumlu. Baba adı Müslüm, anne adı Fatma'dır.

9-10 yaşlarında Yusuf Ziya Kahvecibaşı, Mahmut Kemal Kahvecibaşı ve Ömer Faruk Kahvecibaşı hafızların yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

2012 yılında resmi görevine başlayan

Hafız, İlahiyat Fakültesi'nde okumaya devam ediyor. Birçok camide Ramazan mukabelesi okuyarak halk arasında beğenildi.

Evli ve bir kız babası olup şu anda Karaköprü Resuli Ekrem Kur'an Kursu'nda Hoca olarak görev yapmaktadır.

Müslüm KARANFİL. Hafız ve imam-hatip.

1994 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ömer Faruk, anne adı Ayşe'dir.

14 yaşında A. Şemsettin Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hafızlığını 2 yılda tamamladı.

Resmi görevine 2016 yılında başladı. İlahiyat Ön Lisans okuyor.

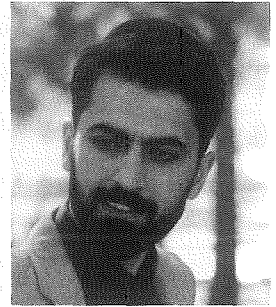

Ağrı'nın Hamur ilçesi Soğanlıtepe Köyü'nde imam-hatip olarak görev yapmakta iken Urfa'nın Haliliye ilçesine bağlı Sarışeyh Köyü'ne atanmıştır. Halen bekardır.

Abdullah DÖRTBUDAK. Hafız ve imam-hatip.

1994 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Mehmet Şükrü, anne adı Hatice'dir.

İlk okulda iken imamlık yapan babasının yanına Yaz Kur'an Kursu'nda eğitim aldığı sürede, yüzünden okuması gereken dersin ilk 3-4 satırını ezber okuduğu sırada babası "*ezber okumayı seviyorsan seni hafızlığa gönderelim*" dedikten sonra hafızlık macerası 2008 yılında ilk okula giderken Yeni Mevlid-i Halil (Dergâh) Camii müezzini Hafız Ramazan Demirci'nin yanında başladı.

Orta Okulu bitirdikten sonra yatılı okumak üzere Yatılı Bölge Kur'an Kursu'na 2009 yılında kaydoldu. Ziya Döğücü Hoca'nın yanında iki yılda hafızlığını bitirip 2011 yılında Şanlıurfa İl Müftülüğü'nde yapılan Hafızlık Tespit Sınavı'nı başarılı bir şekilde verdikten sonra 2015 yılında İmam-Hatip Lisesi mezunu olup imamlık sınavlarına hazırlanmaya başladı.

İlk kez Karaköprü ilçesine bağlı Buğday Höyük Mahallesi'nde

göreve başladı. 1 Ocak 2019 tarihinde Osmanbey Mahallesi'ne tayinini aldirarak imam-hatiplik görevine orada devam etmektedir.

İlahiyat Ön Lisans Programı'na açıktan devam eden Hafız halen bekindir.

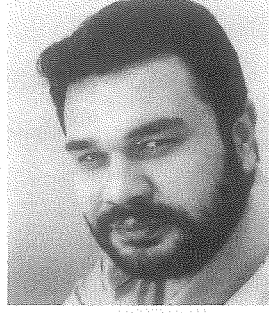
Muhammed Yusuf KAHVECİBAŞI. Hafız ve imam-hatip.

1994 yılında Urfa'da doğdu. Babası merhum Hafız İbrahim Halil Kahvecibaşı, annesinin adı Medine'dir.

Hafızlığa küçük yaşlarda babası İbrahim Halil Kahvecibaşı'nın yanında başladı. Babasının vefatından sonra abisi Bünyamin Kahvecibaşı'nın yanında 16 yaşında tamamladı.

Liseyi Şanlıurfa İmam-Hatip Lisesi'nde bitirdikten sonra Ön Lisans olarak Sosyal Hizmetler Bölümünü bitirdi.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açmış olduğu sınavları kazanarak Mersin/Erdemli Dağlı Köyü'nde göreve başladı. Orada bir yıl kaldıktan sonra Şanlıurfa Göbeklitepe ve ardından Tülmen Camii'nde görev yaptı. Henüz bekindir.

M. Üsame OKKALI. Hafız.

1994 yılında Harran ilçesi Bükdere Köyü'nde doğdu. Baba adı İzzeddin, anne adı Ayşe'dir.

İlk, orta ve İmam-Hatip Lisesi'ni Harran'da tamamladı. Hafızlığını İmam-Hatip Lisesi 11. sınıfta kendi imkânlarıyla evde tamamladı. Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunudur.

Ankara İlahiyat Fakültesi Hadis Bölümünde Yüksek Lisans ve Diyanet İşleri Başkanlığı Yüksek İhtisas son sınıf öğrencisidir.

Bilgisayardan Ka'be imamı Mahir'in hatimlerini dinleyerek Fatiha suresinden Nas suresine kadar klasik metotda ezberlemiştir.

Halen bekindir.

Mehmet KAHVECİBAŞI. Hafız ve müezzin.

1995 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Yusuf Ziya, anne adı Zeliha'dır.

9 yaşında Mahmut Kemal Kahvecibaşı, Ahmet Şemsettin Kahvecibaşı ve babası Yusuf Ziya Kahvecibaşı hafızların yanında başladığı hıfzını 3 yılda tamamladı.

İmam-Hatip Lisesi mezunu olan Hafız, resmi görevine 2013 yılında başladı.

Başarı ve teşekkür belgeleri de almış bulunmaktadır.

Şu anda Tashih-i Huruf okumakla birlikte Damat Süleyman Paşa Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Medeni hali bekârdır.

Mehmet Sadık KAVŞUT. Hafız ve müezzin.

1995 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Ahmet, anne adı Hatice'dir.

13 yaşında Hafız Ramazan Demirci'nin yanında başladığı hafızlığını 3 yılda tamamladı.

Halen Pazar Camii'nde Fahri Müezzinlik yapmaktadır.

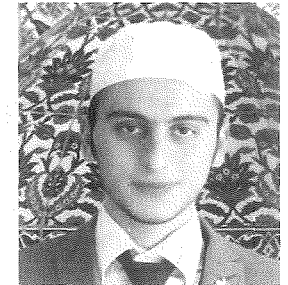
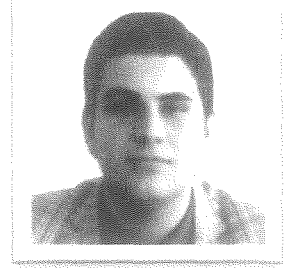
Evli olup henüz çocuğu yoktur.

M. Burak ÇEKİLMEZ. Hafız ve imam-hatip.

1997 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Abdülkadir, anne adı Zeliha'dır.

12 yaşında Y. Ziya Kahvecibaşı'nın yanında başladığı hafızlığını 1 yılda tamamladı.

Denizli Cedide Abaoğlu Hafızlık Projesi Okulu'ndan mezun oldu.

Resmi görevine 2018 yılında Edene Köyü'nde başladı. Denizli'de İmam-Hatip Liseleri Arası Hafızlık Yarışması'nda 2. oldu. Ezanı Güzel Okuma Yarışması'nda 3. oldu.

Bekâr olan Hafız, enstrüman olarak ney üflüyor ve tef çalıyor.

Denizli Büyükşehir Belediyesi Tasavvuf Musikisi cemiyetlerinde ve radyo programlarında görev aldı.

M. Sefa ÇEKİLMEZ. Hafız ve geçici müezzin.

1997 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Hüseyin Cahit, anne adı Hilal'dir.

15 yaşında Halil Kahvecibaşı Hafız'ın yanında başladığı hafızlığını, hocasının vefat etmesi üzerine oğlu Bünyamin Kahvecibaşı'nın yanında 3 yılda tamamladı.

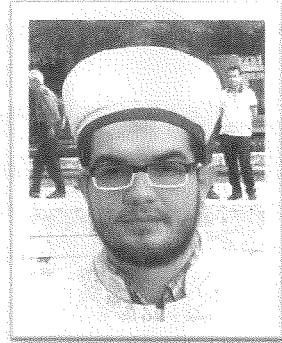
Birçok camide Ramazan mukabelesi de okumuş olan Hafızefendi, İmam-Hatip Lisesi mezunudur.

İmamlık sınavlarına da hazırlanmakta olup halen Salim Durak Camii'nde (İŞKUR'dan) geçici müezzinlik yapmaktadır.

İsmail DEMİRCİ. Hafız ve imam-hatip.

1997 yılında Urfa'da doğdu.

İlk öğrenimini Haliliye ilçesine bağlı Koç İlköğretim Okulu'nda tamamladı. İlk okul eğitimi esnasında Mevlid-i Halil Camii (Dergâh Camii) müezzin-kayyımı olan babası Hafız Ramazan Demirci'nin yanında hafızlık eğitimini 11 yaşında tamamladı. Ardından ta'lim, tecvid ve musiki eğitimini İbrahim Halilullah Eğitim Merkezi'nde Kur'an-ı Kerim öğretmeni olan abisi Kurra Hafız Mehmet Demirci'nin yanında tamamladı.

Lise eğitimini Şanlıurfa Anadolu İmam-Hatip Lisesi'nde 2017 yılında, Ön Lisans İlahiyat eğitimini ise 2020 yılında tamamladı.

Meslek hayatına İmam-Hatip Lisesi son sınıfında iken 2017 yılında Mevlâna Külliyesi'nde fahri olarak imam-hatiplik görevine başladı.

2018 yılında 4/b sözleşmeli imam hatip olarak Haliliye İlçesi Gürpınar Aşağı Başmakçı Köyü Camii'nde göreve resmi olarak başladı.

2019 yılının sonlarına doğru ise Haliliye ilçesine bağlı Akpınar Köyü Şüheda Camii'ne imam-hatip olarak naklen atandı.

Halen aynı camide görev yapmaktadır.

Urfa'nın muhtelif camilerinde yaklaşık 15 yıldır Ramazan ayında mukabele okumalarına devam etmektedir.

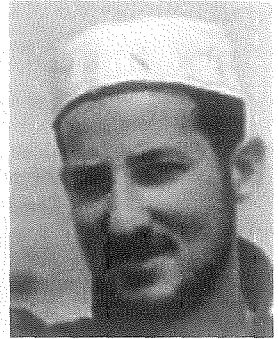
M. Said BAYBOSTANCI. Hafız ve imam-hatip.

1997 yılında Urfa'da doğdu. Hafızlığını Murat Fidanoğlu Hafız'ın yanında 2 yılda tamamladı.

2012-2015 yılları arasında İmam-Hatipler Arası Hafızlık Yarışması'nda iki kere İl Birinciliği, bir kere de Bölge Üçüncülüğü var.

Resmi görevine 2018 yılında başladı.

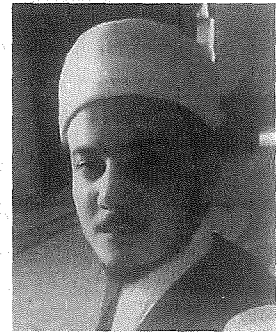
Halen Tülharabesi Köyü'nde İmam-Hatip olarak görev yapmaktadır.

Muhammed Nur KEMENDİ. Hafız.

1998 yılında Urfa'da doğdu. Babası Yorgancı Hafız Ali Kemendi'den ilham alarak Seyda Şeyh İzzeddin Aksan'ın yanında Kur'an-ı Kerim'i öğrendi.

Hafız Ramazan Demirci'nin yanında hafızlığa başladı ve makam dersleri aldı. Molla İbrahim et-Tillovi'nin yanında hafızlığını tamamladı.

Menzil Halidi kurumlarında 4 yıl Arapça eğitim aldı.

Ürdün'de 1 yıl Şeyh Said Fude ve Şeyh Ali Hami'den Usulüddin, Tefsir ve Belağat dersleri aldı. Kocaeli'de 2 yıl Şeyh Molla Said ve Molla Sadeddin'nin yanında okuyup icazet aldı.

Şu anda Mısır'da el-Ezher Üniversitesi'nde Kur'an Külliyesi'nde Tefsir'de ihtisas yapmaktadır.

İ. Halil ÇİFTÇİ. Hafız ve imam-hatip.

1999 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı İzzettin anne adı Zeliha'dır.

2012 yılında medreseye başladı ve bir süre Arapça okuduktan sonra bıraktı. 2013 yılında liseye giderken aynı zamanda Mehmet Emin Doğan Hoca'nın yanında kıraat okumaya başladı.

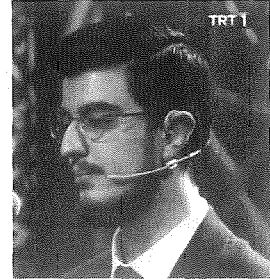
Liseyi bitirdikten sonra 18 yaşında Sıdika-Halil Yaşar Erkek Yatılı Kur'an Kursu'nda hafızlığını Mehmet Emin Eşkil Hoca'nın yanında tamamladı.

20 yaşında bitirdiği hafızlığının sonrasında imamlık sınavını başarıyla tamamlayıp Göldere Evyapan Camii'ne atandı. Daha sonra bir süre İyad Bin Ganem Camii'nde görevlendirme ile imamlık yaptı.

Bekar olan Hafız, halen yeni yapılan Oto Galericiiler Sitesi Camii'nde imamlık görevini sürdürüyor.

Sabri YAZAR. Hafız ve müezzin.

2000 yılında Urfa'da doğdu. Babasının adı Mehmet, annesinin adı Esra'dır. Kendisi aynı zamanda Mevlid-i Halil (Dergâh) Camii emekli imamı merhum Molla Sabri Yazar'ın torunudur.

14 yaşında başladığı hafızlığını Ahmet Yılmaz, Adem Bilir, Halim Alioğlu ve İbrahim Sönmezocak adlı hafızların yanında 2,5 yılda tamamladı.

Halen Düzce Şıralık Merkez Camii'nde müezzin olarak görev yapmaktadır.

Musa ESKİ. Hafız.

2001 yılında Urfa'da doğdu. Baba adı Reşat anne adı Leman'dır.

15 yaşında başladığı hafızlığını Haydar Ali Atay'ın yanında 2,5 yılda tamamladı.

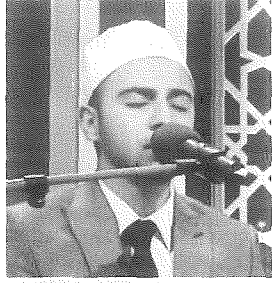
Birçok camide Ramazan mukabelesi okudu. İmam-Hatip Lisesi mezunu olup İmamlık Sınavı'na hazırlanmaktadır.

Eyyub Ensar KILIÇ. Hafız.

2002 yılında Urfa'da doğdu. Babası Kurra Mehmet Kılıç'tır.

İlkokulu bitirdikten sonra orta okul son sınıfa kadar babasının yanında tecvit ve mah-reç Kur'an okuma temellerini atıp son sınıfta Rize/İkizdere ilçesinde Merkez Kur'an Kur-su'nda Ferişt Saka Hoca'nın yanında hafızlığını tamamladı.

Yapılan Kur'an-ı Kerim Güzel Okuma Yarışması'nda Rize İl Birinciliği alıp Türkiye finaline kadar kalmıştır. Lise 1. Sınıfı Rize'de bitirdikten sonra İstanbul/Üsküdar Lisesi'ne geçiş yaptı. Orada Hafız Kerim Öztürk, Mehmet Kemiksiz ve Fatih Çolak gibi çeşitli büyük hocalardan ders alan Eyyub Ensar, bu süreçte 16 yaşında 2018 TRT Kur'an Okuma Yarışması'nda, gün, hafta ve ay birincisi olup finalist olmuştur.

En son yapılan 2020 TRT Kur'an Okuma Yarışması'na 18 yaşında katılmış olup finale çıkma başarısı göstermiş ve Türkiye 3.'sü olmuştur.

Halen Üsküdar İmam-Hatip Lisesi son sınıf öğrencisi olup ilahiyat ve imamlığa hazırlanıyor.

Said OKKALI. Hafız.

2002 yılında Harran ilçesinde doğdu. Baba adı İzzeddin, anne adı Ayşe'dir.

Harran İlkokulu'nda eğitime başladı. 4. sınıfa geçerken çıkan 4+4+4 zorunlu eğitimden dolayı hafızlığa başladı.

Hatay'ın Kırıkhan ilçesinde merhum Ali Sert Hoca'nın idaresindeki kursta, 4,5 ay kadar Kur'an'ı yüzünden okudu, tecvit kurallarını Karabaş Tecvidi'nden okuyarak ezberledi. Daha sonra hafızlığa başladı. Ancak sonra Urfa'ya dönerek, evde kendi kendine hafızlığını tamamlayan abisi Üsame gibi okulla birlikte devam ettirerek zaman içinde tamamladı.

İmam-Hatipler Arası 9. sınıfta ilçe ve il birincisi, bölge ikincisi oldu. 10. sınıfta yine ilçe ve il birincisi ve bölgede dördüncü oldu. 11. sınıfta ise yine ilçe ve il birincisi oldu, ancak bölgede dereceye giremedi.

Dört yıldan beridir hatimle teravihe başlamıştır.

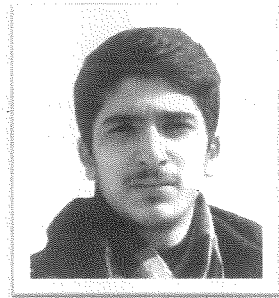
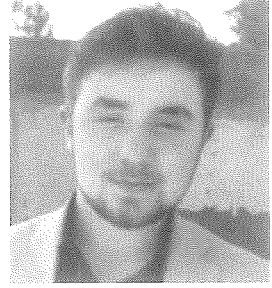
Şu an Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi 1. Sınıfı'nda eğitim görmektedir.

Cuma Alper AKÇELİK. Hafız ve öğrenci.

2003 yılında Urfa'da doğdu. Babası Nuri Hafız'dır.

Şehit Nusret İmam-Hatip İlk ve Orta Kısımını bitirdi. 2017 yılında başladığı hafızlığını Fatih Polat ve Ahmet Şemsettin Kahvecibaşı'nın yanında 3 yılda tamamladı.

Halen Necmettin Erbakan İmam-Hatip Lisesi son sınıf öğrencisidir.

BİBLİYOGRAFYA

A. YAZILI KAYNAKLAR

- Abuzer, Celil, “Günümüzde Yeniden Şekillenen Şanlıurfa Mevlevihane’sinin Sosyolojik Tahlili”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fak. Dergisi*, Sayı: 18, Temmuz-Aralık 2007, s. 227-228.
- Akalın, Müslüm, “Urfalı Bir Hattat: Azabistanağasızâde Hafız Hacı Müslüm Alpan (1890-1968)”, *ŞURKAV Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi*, Sayı 37, Mayıs 2020, s. 18-24
- Akpınar, Hüseyin, “Mevlevi Musikisi ve Şanlıurfa Örneği”, *Harran Ün. İlahiyat Fak. Dergisi*, Sayı 18, Temmuz-Aralık 2007, s. 237
- Alpay, Bedri, *Urfa Şairleri-1*, Dal Yay. Urfa 1986.
- Anonim, *1927 Urfa Salnamesi*, İstanbul: İlhami Fevzi Matbaası.
- Bağdatlı İsmail Paşa, *Hadikatü'l-Arifin Esmâü'l-Müellifin ve Asârü'l-Musannifin*, İstanbul 1951, cilt 1.
- Bayraktar, M. Faruk “Hafızlık Eğitiminin Geleneksel Yöntemleri ve Kur’ân Kursları”, *X. Kur’ân Sempozyumu Kur’ân ve Eğitimi*, Fecr Yayınları, Ankara 2008, s. 117-138.
- Bektaş, Ekrem, *Urfalı Hilmi ve Reyahin’i*, Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Şanlıurfa 2008.
- Buhari, *Fedailü'l-Kur’ân* 21.
- Çiçek, Yakup, *Şemşü’s-Şumus*, İstanbul 1987.
- , *Mecd-i Talid*, İstanbul 1987.
- Çiftçi, M. Emin “Emeklilerimizden Kurra Molla Ali Bayar Hoca”, *Şanlıurfa İl Müftülüğü Haber Bülteni*, Mart 2014, Yıl: 2, Sayı: 2, s. 15.
- Dilek, M. Said-M. Fatih Kahvecibaşı, “Urfalı Hafızların Urfa Musikisine Katkıları”, *Geçmişten Günümüze Urfa’da Müzik*, (ed. Abdullah Ekinci ve diğerleri) Ankara 2019, s. 157-164
- Dörtbudak, Ebubekir Avni, “Urfalı Hattatlar”, *İslam Tarihi ve Medeniyetinde Şanlıurfa Sempozyumu Tebliğleri*, (editörler: Kasım Şulul-Mehmet Şeker-Ömer Sabuncu), Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Kültür Yayınları, İzmir 2016, cilt II.

Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi: Konya, Kayseri, Antakya, Şam, Urfa, Maraş, Sivas, Gazze, Sofya, Edirne. Hazırlayanlar: Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, 3. Cilt, 1. Kitap, Yapı Kredi Yayınları: 2353, 1.Baskı, İstanbul 2006.

Güvençi İ. Halil, “Urfa’da Mevlevilik ve Mevleviler”, *Harran Ün. Sos. Bil. Enst. Temel İslam Bilimleri AnaBilim Dalı Tasavvuf Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Şanhurfa 2021.

Karakaş, Mahmut, *Şanhurfa Evliya ve Âlimleri*, İl Kültür ve Turizm Müd. Yay. 2. baskı, Ankara (tarihsiz), s. 237-238.

-----, *Urfa’da Tasavvuf İzleri*, ŞURKAV Yayınları: 42, Ankara 2017, s. 212-218;

Kâtip Çelebi, *Keşfüz-Zünun*, İstanbul 1971, cilt I.

Kurt, Yaşar, “Kur’ân’ın Korunmasında Hafızlık Müessesesi”, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2012/2, cilt 11, sayı: 22, s. 230-232.

Özbek, Ömer, “Dünyada Hafızlık Yöntem Örnekleri”, *Bilimname Düşünce Platformu Dergisi*, XXIX, 2015/2, s.183-209.

Pakalın M. Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, M. E. Basımevi, İstanbul 1983, cilt I.

Tirmizî, *Fedailü’l-Kur’ân* 15, 18

Ünsal, Bilal, “Dünden Bugüne Hafızlık ve Kur’ân Eğitimi”, *Makaleler & Yazılar*. (Yay. Tarihi: 22.04.2011) (<https://kuran-ikerim.org/dunden-bugune-hafizlik-ve-kuran-egitimi>)

B. CANLI KAYNAKLAR

Abdullah YILDIZ. (Hafız ve Müezzin)

Cüneyt ALTIPARMAK. (Avukat)

Kasım SEZER. (Hafız ve İş Adamı)

M. Ali EKREN. (Emekli Zabıta Müdürü)

M. Bünyamin KAHVECİBAŞI. (Hafız ve İmam Hatip)

M. Salih DAYI. (Emekli)

M. Yaşar ŞEKERCİ. (Hafız- Emekli İmam)

Mahmut AKAGÜN (Merhum Hafız- Emekli).

Osman KAYAR. (Emekli İmam)

Ömer ALTUN. (Hafız-Emekli)

Ömer NACAR. (Hafız-Emekli)

Rüştü ÖCAL. (Emekli Bankacı)

C. İNTERNET SİTELERİ

- <https://www.facebook.com/groups/1561522717434455/permalink/1929371487316241/> (Müslüm Yıldırım'dan alıntı).
- <https://www.youtube.com/watch?v=053jj5Sx6JQ>
- <http://bedirhaber.com/muhammet-acat-yazilari/mehmet-keskin-hoca-efendi-28563.html>
- <http://www.kitapyurdu.com/yazar/mehmet-keskin/5879.html>
- <https://www.kitapbahcesi.com/mehmet-keskin>
- <http://www.nadirkitap.com/toplumsal-barisa-katkisi-acisindan-cami-ve-din-gorevlileri-mehmet-keskin-kitap6963606.html>
- <http://www.dinihaberler.com/muftu-tanitim/din-isleri-yuksekkuruluyesi-mehmet-keskini-taniyalim-h3094.html>
- <http://www.sanliurfa.gov.tr/mevlana-camii-ve-kulliyesi-acilisi-yapildi>
- <http://www.islamticarethukuku.org/dr-mustafa-bulent-dadas-kimdir-27h.htm>
- <http://nagmeiask.blogspot.com.tr/2015/05/urfal-hafz-hamid-belli.Html#!/2015/05/urfal-hafz-hamid-belli.html>

Bu kitapta, hafızlık eğitiminin Hz.Peygamber (s.a.v) döneminden başlayıp günümüze kadar gelen tarihi serüveni gözden geçirilmiş ve Urfa'daki hafızlık eğitimi (eğitimi veren kurumlar ve ezberleme metodları) hakkında bilgi verilmiştir.

Kitabın ana konusu olan Urfalı Hafızlar bölümünde ise biri Orta Çağ'da olmak üzere diğerleri 1700'lü yıllardan başlayıp günümüze kadar gelen vefat etmiş ve hayatta olan toplam 214 hafızın biyografisine ve bazılarının menkıbelerine yer verilmiştir.

Kendi alanında ilk olan bu çalışmanın önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyoruz.

